

LACARA

3 (76) - 1 FEBRUARIE 1956

Doi fruntași ai lucrărilor de calitate de la „Electroaparataj”: lăcătușul mecanic Basarable Andrei (dreapta) și tinărul frezor Mocanu Aurel (stînga).

Fotografie de A. LOVINESCU

COPERTA I: Un nou „elev” al antrenorului lotului republican de schi-fond S. Stăiculescu.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

COPERTA a IV-a: Atențiunei Filmămi Pe platoul studioului „București” se turnează o scenă din noul film pentru copii „Fetița mincinoasă” (citiiți reportajul din pag. 26).

Fotografie de S. STEINER

Adunări însufleșite au loc în aceste zile în întreaga țară. Ca o expresie a celui mai profund democratism, poporul își desemnează din rîndurile sale candidații în alegerile pentru sfaturile populare. Au fost propuși conducători iubiți ai partidului și guvernului, muncitorii fruntași, oameni ai muncii din agricultură, oameni de știință și artă — oameni cunoscuți și prețuiți de poporul nostru pentru activitatea depusă spre binele și înflorirea patriei.

Fotografia alăturată reprezintă un aspect de la adunarea ce a avut loc la Complexul C.F.R. „Grivița Roșie” din Capitală, în cadrul căreia a fost desemnat, într-o atmosferă entuziastă, drept candidat al F.D.P. în circumscripția orășenească nr. 373 tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R., fiu iubit al poporului nostru.

CEL MAI MODERN

La 4 februarie se împlinesc opt ani de la încheierea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Uniunea Sovietică și Republica Populară Română. Fiecare an ce s-a scurs de la acest memorabil eveniment, a adus poporul nostru noi victorii, rod al minunatei prietenii romîno-sovietice.

Țara noastră, care în trecut a fost silită să suporte, ca orice țară semicolonială, cele mai înrobitoare tratate cu țările din apus, este pe deplin conștientă că Tratatul dintre Uniunea Sovietică și R.P.R. este primul acord încheiat cu o mare putere pe bază de egalitate deplină și de respectare a intereselor reciproce.

Despre forța acestei prietenii vorbește și noul nostru laminor de la Roman — o părticică a ajutorului neprecupețit primit din partea marelui nostru prieten — poporul sovietic.

reportaj de C. BOZNCI

La început au fost aici cartofi. Nu din cei buni și gustoși, dar ce importanță avea de vreme ce ei hrăneau guri care nu doreau altceva decît să mănînce! Nu lipsea nici porumbul, care rîvnea spre înălțimi, dînd spre toamnă cucuruz galben. Și dacă nu erau boabe de soi, n-avea, de asemenea, nici o importanță; mămăligă să fi fost, că guri se găseau destule...

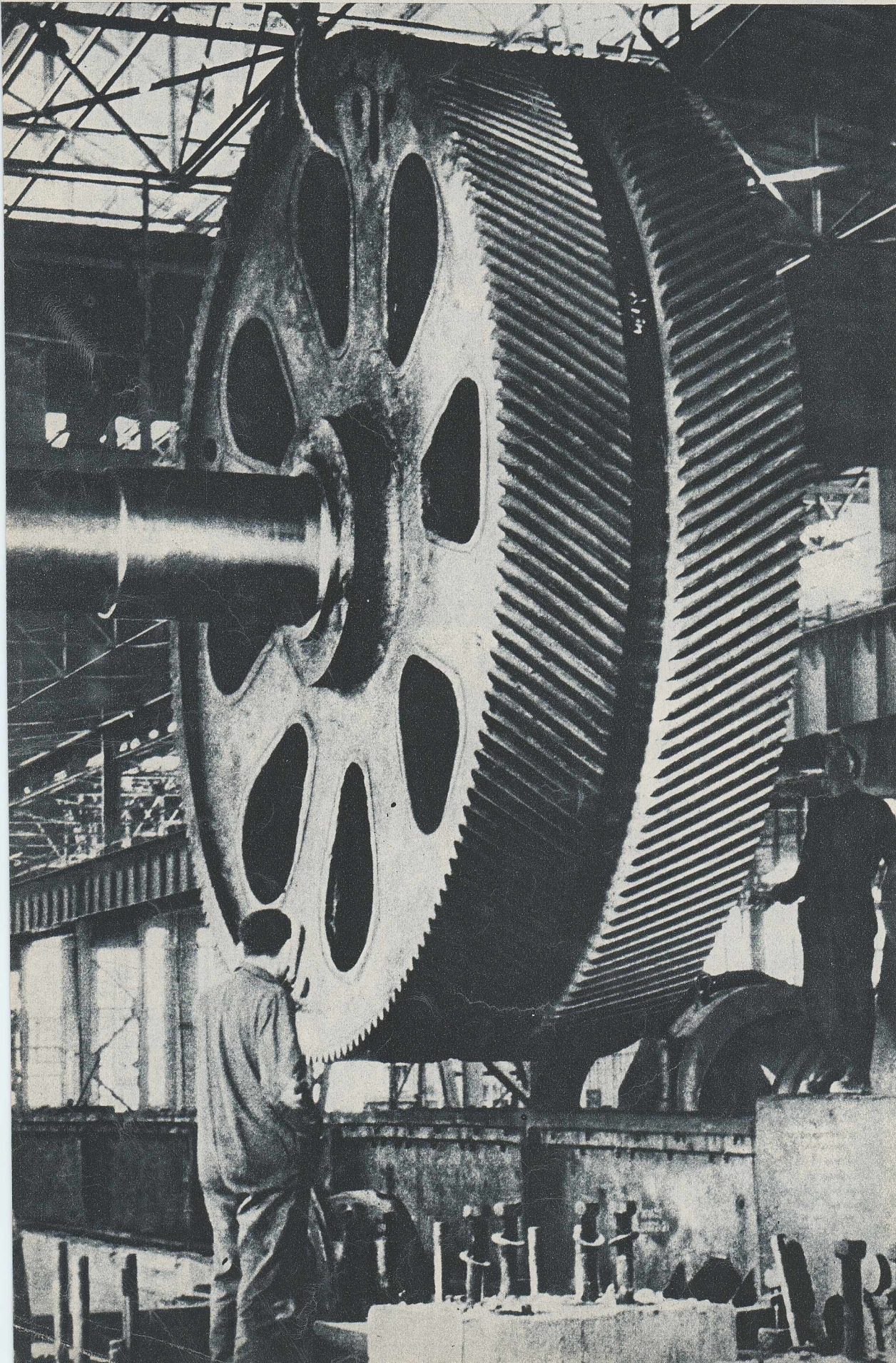
Cînd își ridică țărănul privirile, în clipele de răgaz, zărea de aici, în depărtare, tîrgul Romanului. De cîteva ori pe lună trecea rohatcele orașului cu zece ouă, sau o găină subsuoară. După cum era cazul. În oraș îl impresonau cel mai mult avocații (cînd avea de-a face cu ei), medicul, caruselul de la bilci și promisiunile oratorului liberal, țărănist, cuzist etc., în preajma alegerilor. Despre oraș se mai putea spune că are o fabrică de zahăr, o gară, un parc (455 copaci!), o stradă principală și cîteva laterale, numeroase circiumi, 383 de pensionari, un deputat liberal, 45 de birje etc., etc. Cel mai important eveniment cultural în viața orașului era venirea lui Tănase în turneu („Ai văzut bre, ce nas are?“).

O statistică riguroasă ar arăta că, în trecuturile vremi, populația se pauperiza cu fiecare an în tîrgul Romanului...

★

Acum cîțiva ani un avion făcea ocol orașului, planînd peste case și împrejurimi. Prin ferestruici, pasagerii vedeau cîmpul tăiat în patrulete pेत्रиțe, ca haina unui comic de bilci. Pasagerii aceștia, care nu erau simpli pasageri, ci membrii unui colectiv de topometri, au început să facă măsurători din avion... În acest fel, cu ajutorul fotogramelor aeriene, s-a putut trece la întocmirea planurilor unuia dintre cele mai moderne laminoare din lume, laminorul din Roman. În orașul acesta, în care — ca și în învecinatul Fălticeni al maestrului Sadoveanu — „nu se întîmpla nimic“, în care toate păreau stabile și eterne, s-a produs un șoc, prevestitor de lucruri noi și mărețe, menit să dea un sens nou vieții oamenilor. Peste țărini s-au tăiat drumuri largi, peste postațe cu porumb s-au înălțat terasamente pentru căi ferate. S-a ivit și o tabără din căsuțe de scînduri, unde, seara, se ațîțau focuri, se spuneau snoave și se cercetau planuri, la lumina unor becuri slabe. Aproape în fiecare zi soseau trenuri care aduceau din Uniunea Sovietică utilajul laminorului de țevi. Dulgherii nu mai pridideau să ridice barăci lîngă linia ferată specială, ca să adăpostească prețioasele mașini și uneltele sovietice. De-a lungul a cîțiva kilometri, s-au înșirat magazii. Cînd au desfăcut lăzile grele care veneau de la uzina de utilaj „Ordjonikidze“

Transportarea urlăței roții dințate a laminorului „DUC“.

DIN LUME

Fotografii de S. SCHWARTZ și
A. MIHAILOPOL

din Coleabinsk și din uzinele îndepărtatului Ural, oamenii s-au minunat văzând colosalele piese. Organizând șantierul și săpând temelile gigantice ale așezării metalurgice, visau la viața ce vine.

★

...Cel care mă însoțește prin cîmpurile halelor zimbește într-una, simțindu-mi emoția. Halele laminorului, ridicate acum aproape în întregime, sînt uriașe. Aici distanțele nu se măsoară cu zecile de metri, ci cu sutele. Un om care se află în partea opusă a halei îmi pare de dimensiunea unui creion. Pășim minute în șir sub un cer de bare de fier, care se împletesc și se adună în puncte exacte. Această construcție metalică de mari proporții este opera muncitorilor de la Reșița și Boșca Roșină. Ocolim săpături de fundații largi și adînci, pe marginea cărora, pe niște tăblițe, stă scris cu miniu de plumb avertismentul: „Atenție! Pericol de moarte!” Mai încolo, iată câteva agregate deja montate. Urcăm scări metalice și, privind de pe platforma perforatorului, am senzația că mă aflu pe acoperișul unei case. Aici toate poartă amprenta giganticului. Podul rulant, care îndeobște impresionează prin mărime, e aici din cale afară de masiv. Însoțitorul meu, maestrul laminorist Cojocarul Constantin, rîde

Se montează capacul unui perforator.

Il ascult curios.

— Știi, pe noi ne-a trimis acum cîțiva ani să lucrăm la „Republica”, în București, la laminor. Eram cîțiva țărani din jurul Romanului. N-aș putea zice că am mers cu totul nepregătiți, că doar învățaserăm cîțva timp la o școală pregătitoare. Dar, cum e omul de la țară! Pînă prinde înțelesul lucrului, își face fel de fel de socoteli. Intru eu în halele de la „Republica” și, una-două, simt că-mi vijie capul. Păi, ce văd

mai sufeream, dar podul rulant care huruia deasupra capului meu îmi băgase o frică în oase!... „Mă, dacă are să cadă, așa, cumva, mai știi?” Să mori de rîs, nu alta! Ei bine, m-am învățat apoi. Nici nu-l mai auzeam cînd trecea. Am stat acolo cîțiva ani și am ajuns maestrul laminorist...

Am rîs amîndoi de această întâmplare, povestită oarecum cu reținere, ca nu cumva, ascultînd-o, să cred că el, maestrul, e stăpînit și acum de astfel de temeri. L-am văzut mai apoi lucrînd cu îndemnare și conștiinciozitate la montarea calibrului. Aici, în halele unde se assemblează în aceste zile mașinile laminorului, Constantin Cojocarul a învățat meseria de montor. De fapt, acest șantier este o mare școală, unde numeroși țărani, care vin din satele din jur, se califică cu gîndul de a rămîne muncitori industriali.

★

Știi cine a fost primul sudor al întreprinderii? Un tînar de la țară, în vîrstă de 17 ani, fiul unor colectivști. Tocmai terminase școala profesională, cînd a nimerit la bărcuța așezată în plin cîmp, unde se afla un atelier mecanic. „Știi să sudezi?”—l-au întrebat. „Da”—a răspuns. De fapt nu făcuse practică nici măcar o zi și tot ce cunoștea se limita la lecțiile învățate la școală. „Ei, uite, cogeamite întreprindere cu așa tînc sudor! Măcar de-ar mai fi unul, de la care să învețe” spovăiau cîte unul. Teodor Nour, proaspătul sudor, n-a ținut seama de acestea și s-a apucat de lucru. Tovarășul Bișoc se uita chiorîș la piesele sudate și-i spunea: „Nu-i bine!” Cel mai sfîștor era însă un mustăcios, maestrul electrician Cazacu. Cum lucra suporta pentru rețeaua electrică, dumnealui se învîrtea toată ziua pe acolo. Îl vedea cu coada ochiului cum ia un ciocan, cum se apropie și-și mișcă mustața nemulțumit. Apoi, poc cu ciocanul în sudură:

— Bre, tu mai ai de învățat, vezi?

Uf, ce necazuri îi mai făcea maestrul Cazacu! Dar toate au un sfîrșit. Chiar și mofturile lui Cazacu (la drept vorbind, nu erau decît niște muștrări, care îl îndîrjeau să lucreze cu mai multă atenție). Și, tot așa, a venit într-o zi cu ciocanul. Se obișnuise să-l vadă cum pășeste molcom, oleacă încruntat. A privit linia dreaptă a sudurii, a mișcat din mustăți și a zis: „De, avem în sfîrșit un sudor bun...”

— Cîți ani au trecut de atunci? — l-am întrebat, după ce mi-a povestit ucenicia lui de sudor.

— Trei ani... era într-o vară, lîngă bărcuța—mi-a răspuns, după o clipă de gîndire. Pe vremea aceea, aici, în locul halelor, era cîmp...

★

— Imaginați-vă cincisprezece terenuri de fotbal strînse la un loc, într-un uriaș patruleter; apoi douăzeci de trenuri care se înșiră pe o distanță de 15 kilometri, încărcate cu utilaj greu, sovietic. Nu vă opriți aici, ci închipuiți-vă că aceste zeci de mașinării (care sînt compuse, la rîndul lor, din milioane de piese, de la șurubul cel mai mic, pînă la batiul inferior și cel superior al perforatoarelor, care cîntăresc între 80-90 de tone), sînt instalate în fundații speciale; imaginați-vă toate acestea, cu răbdare, și vă veți putea da seama de dimensiunile acestui laminor, care, prin automatizare, se situează, împreună cu un frate bun al lui, care a intrat în funcțiune în U.R.S.S. pe primul loc în lume. Trebuie să știți că proiectul de bază al laminorului s-a făcut în U.R.S.S. Noi l-am adaptat doar. Ca montarea agregatelor să se facă fără greș, ne ajută cîțiva specialiști sovietici.

L-am rugat pe inginerul care îmi explica toate acestea, să-mi spună, cu aproximație, numărul muncitorilor care vor deservi agregatele.

— 19 pe schimb, la punctele de comandă...

Recunoscători poporul sovietic, constructorii laminorului fac ca pîncarțele cu lozinci ca exprimă sentimentele lor, să domine nesfîrșitele hale.

Încetîșor și, arătîndu-mi podul rulant, îmi spune:

— Unul ca ăsta mi-a tras o spaimă...

aici — îmi zic — nu-i aidoma cu ce-mi închipuisem. Stau ferit, mă uit în jos, sus... Mai ales în sus, tovarășe. Că toate, de bine, de rău, le

tr-o încăpere cu lumină difuză. E arhitect.

...Deodată barierile timpului au fost sparte și ca printr-un miracol, m-am trezit într-o dimineață clară de primăvară, într-o gară necunoscută, cu persoane lungi și animate de călători.

— Maestre, iartă-mă, știi, sînt foarte nedumerit — i-am spus — neliniștit de această schimbare bruscă a mediului.

— M-ai rugat să-ți arăt orașul nostru și m-am ținut de cuvînt — mi-a răspuns zimbînd.

Mai făcusem călătorii uimitoare însoțind pe eroii lui Jules Verne, și H. G. Wells, dar niciodată n-am fost eroul unei asemenea situații. Dar, starea de faptă fiind cea de față și m'ai ales iscată de mine, n-am mai cercetat cauzele.

... Plimbîndu-ne de-a lungul peroarelor lungi, mi se părea ciudat că oamenii n-aveau bagaje, ci doar serviete și diverse pachetele.

— Unde or fi plecînd așa, nepregătiți? — am întrebant.

— Aici, aproape, la uzină. Ehe!, de cînd n-ai mai trecut dumneata pe aici, s-au schimbat multe...

— Doar ieri am fost, pot să jur!

Se armeană peretele canalului de fum al cuptorului rotativ nr. 2. În fotografie: șeful de echipă F. Bulai.

...19 oameni și celulele fotoelectrice, iată stăpînii acestui colos industrial! La cele mai importante puncte, în fața unor tablouri de comandă, oamenii vor urmări țagtele încinse, care vor trece prin fața ochilor lor cu o viteză uimitoare și se vor transforma, din secundă în secundă, în țevi. În locurile greu accesibile, ei vor fi ajutați de celulele fotoelectrice. Iată cuptoarele. De gura lor prin care răzbat o căldură cumplită, se apropie țagtele. Ele sînt dirijate automat în cuptorul rotativ. Aici străbat un drum sinuos. Dar cîte sînt înăuntru? Cîte au ieșit în aceste secunde și se rostogolesc pe pături? Cîte au intrat între timp? Unde sînt privirile care să străbată betonul termorezistent, să le numere, pentru a evita supraîncălzirea cuptorului? La aceste întrebări vor

răspunde celulele fotoelectrice instalate la intrarea și ieșirea din cuptoare, care vor număra, ca un creier veritabil, țagtele, avertizînd supraîncălzirea. Ele vor veghea țagtele și pe parcurs. De exemplu, vor fi prezente la conectarea axelor de role, dînd comenzi ca acestea să intre în funcțiune și să împingă țevile mai departe; în sfîrșit, în locul oamenilor, ele vor socoti țevile cînd vor fi gata laminare.

Această uzină modernă care constituie o mîndrie a celui de al doilea cincinal, noi o construim datorită ajutorului sovietic, un adevărat ajutor frățesc.

Pe omul care mi-a prilejuit o călătorie puțin obișnuită, l-am cunoscut într-o seară. Lucra în-

— E palatul sindicatelor, mă lămurește însoțitorul meu.

Plecăm pe jos și străbatem magistrala care se întinde în fața noastră. Blocuri de cîte trei și patru etaje se înșiră de-a lungul magistralei și străzilor laterale. Aflu că orașul a fost împărțit în mai multe cvartale și că s-au construit aproximativ 12.000 de apartamente.

— Vino să-ți arăt un parc interesant — mă invită arhitectul.

Privesc în jur, dar în afară de copacii înșirați de-a lungul străzii, nu văd nimic. El urmează docil. După o cotitură în fața noastră, răsare dintre ziduri parcul.

— În interiorul fiecărui cvartal — îmi explică arhitectul — sînt parcuri. Vezi clădirile de colo? Sînt o creșă și o grădiniță. Copiii coboară din blocurile din jur și își petrec ziua aici. Acolo-i un solar...

Flecăm mai departe. Unde sîntei voi, căsuțe n-ici, n-odeste, de aliădată? Dar voi, prăvălioare cu obloane de lemn, zăverite cu lacăte, pe care le-am văzut nu mai departe decît ieri?... Mașini vopsite multicolor străbat străzile. Ne urcăm într-una din ele, pentru a merge spre parcul sportiv, unde, peste o jumătate de oră, va începe un concurs de schi? Prin ferestruica mică, se desfășară orașul. Străbatem o piață rară, cu numeroase blocuri ce au o construcție deosebită, și mi se spune că ne aflăm în centrul administrativ. Prin parbriz, zăresc în față, zona verde a unei esplanade și din nou o clădire încojurată de verdeață.

— E teatrul nostru; are 1000 de locuri....

Mașina, la cererea însoțitorului meu, face un viraj spre dreapta.

— Orașul nostru nu e întins pe suprafețe prea mari. Așa că, nu te neliniști, ajungem la timp la competiție. Înainte vreau însă să-ți arăt, din goana mașinii, complexul de învățămînt. Ți-ar fi de folos să-l vizitezi. Are niște laboratoare interesante.... Printre copaci, apar siluetele mai multor clădiri cu ferestre mari, luminoase.

...În sfîrșit, iată și parcul de sport și odihnă. Terenuri pentru toate disciplinele sportive se succed prin fața noastră. Pe un stadion cu tribunele în amfiteatru, fotbalistii zelosi fac antrenament. Apoi alei, brazde de iarbă și flori... Mă uit la ceas. E aproape ora zece. Am zăbovit cam mult. Dar iată și lacul. Un baraj a zăgăzuit apele Moldovei și Siretului la confluență, creînd acest minunat lac, pe care plutesc ambarcațiuni. Grăbim pasul și sosim în clipa cînd se dă startul....

După ce mi-am notat lucrurile cele mai de seamă, am întrebat:

— Ce an să scriu, tovarășe arhitect, la sfîrșitul acestor note?

— Dacă vrei, 1975, adică anul curent. Însă ar fi bine să specifice în articol că toate acestea au fost construite cu mulți ani înainte. De exemplu, primele 1400 de apartamente au fost date în folosință în 1956; tot în acel an s-a terminat o bună parte a cartierului cu locuințe individuale. Și începutul, după cum știi, a fost laminorul de țevi construit cu ajutorul acordat de către frații noștri sovietici. Pentru lucrătorii lui, am construit acest oraș socialist...

CĂI ALE PROGRESULUI

— De vorbă cu tov. Dumitru Tomescu, candidat în științe tehnice, director științific al Institutului de Cercetări pentru Mecanizarea și Electricizarea Agriculturii —

Deși foarte ocupat cu noile probleme ce se pun în fața institutului în acest an, tovarășul D. Tomescu, directorul științific al I.C.M.E.A., a primit cu bunăvoință să răspundă la câteva întrebări pe care reporterul nostru i le-a pus, în numele cititorilor „Flacăra”. Iată, mai jos, întrebările și răspunsurile:

— Ne-ar interesa să cunoaștem care sînt proiectele de cercetare științifică ale institutului, în anul 1956.

— E clar pentru oricine, că aceste proiecte nu pot fi altele decît înseși sarcinile ce ne revin din Directivele Congresului al II-lea al partidului. Prevederile Directivelor cu privire la mecanizarea și electricizarea agriculturii, vor constitui baza cercetărilor noastre, nu numai în 1956, dar și în toți anii celui de-al doilea cincinal.

— Deși ne dăm perfect de bine seama că problemele de mecanizare nu pot fi despărțite de cele ale electricizării, vă propunem, în vederea unei discuții mai metodice, să le luăm pe rînd; să discutăm mai întâi problemele care privesc mecanizarea.

— Sînt de acord. Iată, una din principalele noastre sarcini în această privință, este aceea de a revizui tema¹⁾ de mașini pentru mecanizarea agriculturii și de a o întocmi pe baze experimentale. Pînă acum sistemul de mașini a fost întocmit pe bază de literatură, fără să aibă o documentare practică. Din noua sarcină de mai sus, rezultă, că, începînd cu anul 1956, institutul trebuie să stabilească, în primul rînd, sistemul de mașini pentru cultura porumbului, care constituie pentru țara noastră, nu numai un aliment de seamă, dar, mai ales, o importantă bază furajeră. În această privință, institutul a și pornit acțiunea de stabilire a tipurilor de mașini necesare pentru executarea arăturii, semănatului și întreținerii culturii la porumb. Astfel, pentru semănatul porumbului, s-a stabilit că, semănătoarea S.K.G.6, de construcție sovietică, satisface cerințele impuse de metoda de semănare în cuiburi dispuse în pătrat. De aceea, ea va fi de acum încolo introdusă în sistemul de mașini. Pînă la construirea în serie a mașinii S.K.G.6, în vederea satisfacerii cerințelor imediate ale terenului în ce pri-

¹⁾ Complexul de mașini care rezolvă problema mecanizării complete a diferitelor culturi.

vește semănatul porumbului, institutul nostru, împreună cu Ministerul Metalurgiei, au analizat posibilitățile de adaptare a unui dispozitiv V.I.M., la semănătoarea I.A.R. 511. Tot în legătură cu mecanizarea complexă a culturii porumbului,

„Pentru a se obține recolte mari, trebuie să se introducă pe scară largă mecanizarea lucrărilor de însămînțare, îngrijire și recoltare...”

(Din Raportul de activitate al C.C. al P.M.R. expus de tovarășul GHEORGHE GHEORGHIU-DE) la cel de-al II-lea Congres al partidului).

institutul nostru, și-a înscris în plan, sarcina de a stabili linia pentru mecanizarea recoltării porumbului, în vederea reducerii la minimum a pierderilor. O altă sarcină, tot atît de importantă care revine institutului nostru, este, de a stabili și experimentale cele mai raționale agregate, în vederea utilizării totale a capacității delucru a tractoarelor. În această privință, au existat pînă în prezent unele lipsuri în activitatea I.C.M.E.A. Astfel, noi nu am reușit să cuprindem toate problemele legate de formarea agregatelor și, în special, a celor complexe. Bunăoară, nici pînă acum, nu s-a reușit să se stabilească modul corect de atașare a grapei, de plug. De asemenea, nu am reușit să stabilim modul de agregare a două secerători-legători, sistem de lucru atît de necesar în perioada scurtă a strîngerii recoltei.

— Și care sînt proiectele institutului în această direcție?

— Vom stabili, în primul rînd, agregatele cele mai raționale pentru lucrările de bază — însămînțarea și întreținerea culturilor. De pe acum, se studiază agregarea a două semănători I.A.R. 511, cu ajutorul unui dispozitiv oblic de cuplare, deoarece, în urma analizei și experimentărilor făcute, s-a stabilit că dispozitivul drept de cuplare, folosit pînă acum, nu a dat rezultate satisfăcătoare. Acum, o altă problemă importantă care ne preocupă: unificarea diverselor tipuri de mașini, în special a celor de semănat. În agricultura

noastră, există azi cîteva tipuri de mașini de semănat, care nu se pot folosi, fiecare, decît în anumite sezoane, în funcție de specificul culturii respective. Devine clar că o asemenea mașină nu e rentabilă, căci după semănarea culturii respective, ea rămîne inutilizabilă. Universalizarea diferitelor tipuri de mașini de semănat, va da posibilitatea utilizării aceleiași mașini pentru semănarea tuturor culturilor și va contribui astfel la reducerea prețului de cost al producției agricole. În legătură cu această problemă, institutul nostru studiază acum posibilitatea unificării semănătorii de cereale I.A.R. 511, cu semănătorile de porumb, bumbac și ierburi perene.

— În Directivele Congresului partidului, se arată importanța folosirii îngrășămintelor chimice pentru ridicarea producției la hectar. Această problemă nu se leagă oare și de activitatea I.C.M.E.A.?

— Tocmai despre aceasta voiam să vă vorbesc și să vă arăt că, pînă acum, institutul nostru a întreprins o slabă activitate în direcția stabilirii tipurilor de mașini pentru împrăștierea îngrășămintelor. În 1956, problema aceasta va fi serios, în amănunțime, studiată. Vom studia, de pildă, posibilitățile de adaptare a unui distribuitor dublu la mașina de administrat îngrășămintele T.R.1, de construcție sovietică, ce se fabrică azi în țară, precum și alte posibilități.

dele de conservare a solului împotriva eroziunilor. În momentul de față, se și lucrează la un model experimental de mașină pentru recoltat capsulele de bumbac. De asemenea, în planul de muncă, mai este trecută executarea unor modele experimentale privind problemele mecanizării în legumicultură, precum și realizarea a diferite dispozitive pentru repararea și întreținerea mașinilor agricole. Acestea sînt, în cîteva cuvinte și în parte, sarcinile ce ne revin din Directive, cu privire la mecanizarea agriculturii, în anul 1956.

— Dar despre problemele electricizării agriculturii, despre proiectele pe 1956 ale institutului, în această privință, ce ne-ați putea spune?

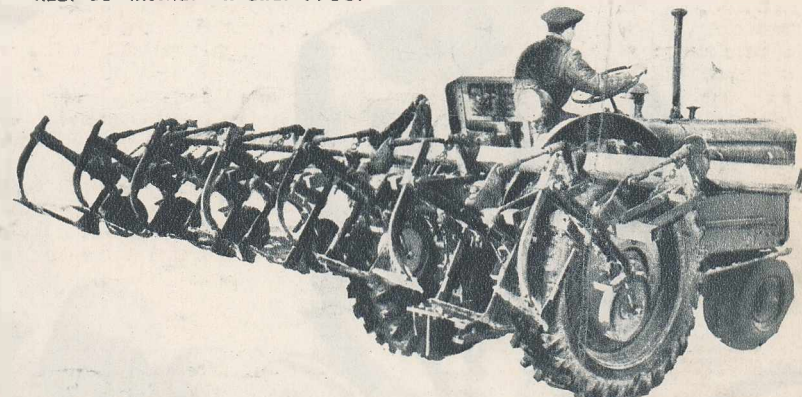
— În primul rînd, că ele dețin în planul nostru tematic, un loc tot atît de important ca și problemele de mecanizare. O parte din problemele de electricizare le studiem în continuare din anul trecut. Astfel este problema îmbunătățirii factorului de putere în unitățile agricole socialiste, adică, problema exploatarea cît mai rațională a instalațiilor existente. Lucrătorii din aceste unități cunosc foarte bine această problemă și știu cîți kilowați prețioși se consumă în anumite perioade, cînd, deși grupul electrogen furnizează întreaga cantitate de energie electrică pe care o poate da, nu sînt în funcțiune decît o parte din motoarele existente în unitate, din care cauză, nu se poate utiliza întreaga cantitate de energie furnizată. În această privință, institutul va stabili metodele cele mai simple și mai eficiente de lichidare a unor asemenea situații, adică de îmbunătățire a factorului de putere. O altă problemă care ne va preocupa, este aceea a electricizării proceselor de producție în fermele zootehnice. Un prim pas în această privință l-am făcut prin electro-mecanizarea, cu mijloacele institutului, a proceselor de muncă din grajdul de la G.A.C. „Tudor Vladimirescu” din comuna Hărman. În 1956, acesta va continua să fie dotat cu toate mașinile și instalațiile necesare, în așa fel, încît, să devină un prețios punct experimental pentru institut și un adevărat centru model pentru toate fermele zootehnice din țară. Acestea ar fi, de asemenea, în mare și în parte, problemele de electricizare și de electro-mecanizare care stau în fața institutului nostru în acest an, în care sîntem hotărîți să dăm o contribuție și mai mare la lupta pe care o ducem întregul popor pentru traducerea în viață a sarcinilor încredințate de partid.

— V-am ruga să ne vorbiți despre unele proiecte asupra construirii unor noi mașini, în institutul dvs.

— În acest an, atelierul nostru de prototipuri, are în planul său de muncă realizarea mai multor modele experimentale. De exemplu, cel al secerătorii-legători pentru porumb, necesară în vederea mecanizării recoltării divizate²⁾ a porumbului. Apoi, batoza de depănșat porumb, ca o completare a sistemului de mecanizare a recoltării divizate, și cîteva variante de pluguri reversibile, cu ajutorul cărora, se vor putea stabili meto-

²⁾ Mecanizarea recoltării divizate este mecanizarea pe operații a întregului proces de recoltare.

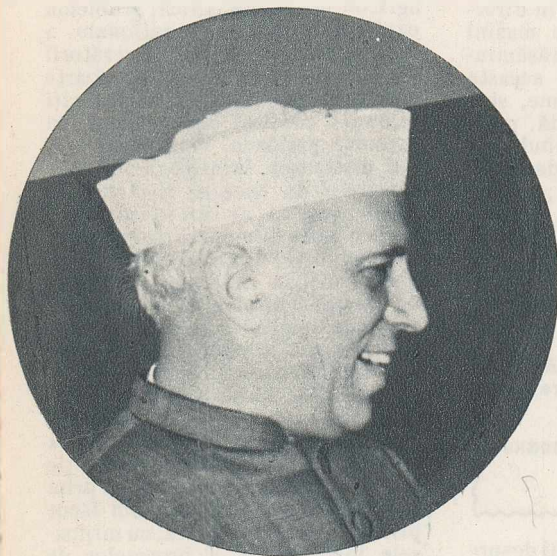
Modelul experimental de cultivator suspendat pe tractorul M.T.Z., realizat de institut în anul 1955.

REPUBLICA INDIA

La 26 ianuarie, se împlinesc șase ani de la proclamarea Republicii India.

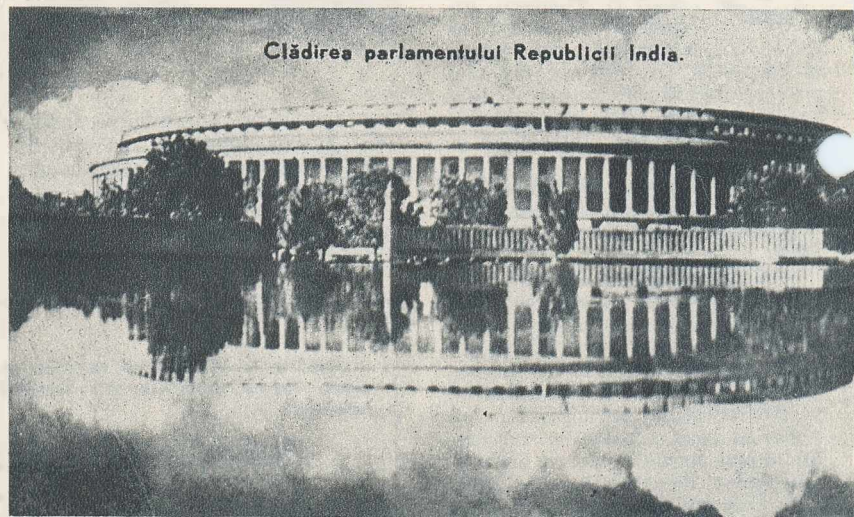
Poporul indian sărbătorește, în această zi, istorica sa victorie împotriva colonialismului englez. Proclamarea Republicii India ca stat independent și iubitor de pace, a deschis poporului indian căi noi și luminoase pentru dezvoltarea patriei sale, pentru bunăstare și fericire.

Jawaharlal Nehru

„Aproape simultan cu Revoluția din Octombrie, condusă de marele Lenin, noi am început în India o fază nouă a luptei noastre pentru libertate. Timp de mulți ani poporul nostru a fost absorbit de această luptă și a îndurat greaua asuprire cu vitejie și răbdare. Deși în lupta noastră sub conducerea lui Mahatma Gandhi noi am mers pe altă cale, l-am admirat pe Lenin și exemplul său ne-a înrădit”.

J. NEHRU

Clădirea parlamentului Republicii India.

„Am văzut mulți oameni, am văzut multe lucruri frumoase din ceea ce a creat poporul Indiei. Am avut prilejul să vizităm temple antice și șantiere noi. Dar lucrul cel mai prețios pe care l-am văzut, este expresia caldelor sentimente prietenești manifestate prețindeni”.

N. A. BULGANIN

„Aici, în parlamentul dvs., nu pot să nu spun că prietenia dintre popoarele noastre s-a dezvoltat de-a lungul multor secole și nu a fost umbrită niciodată de conflicte sau dispute.

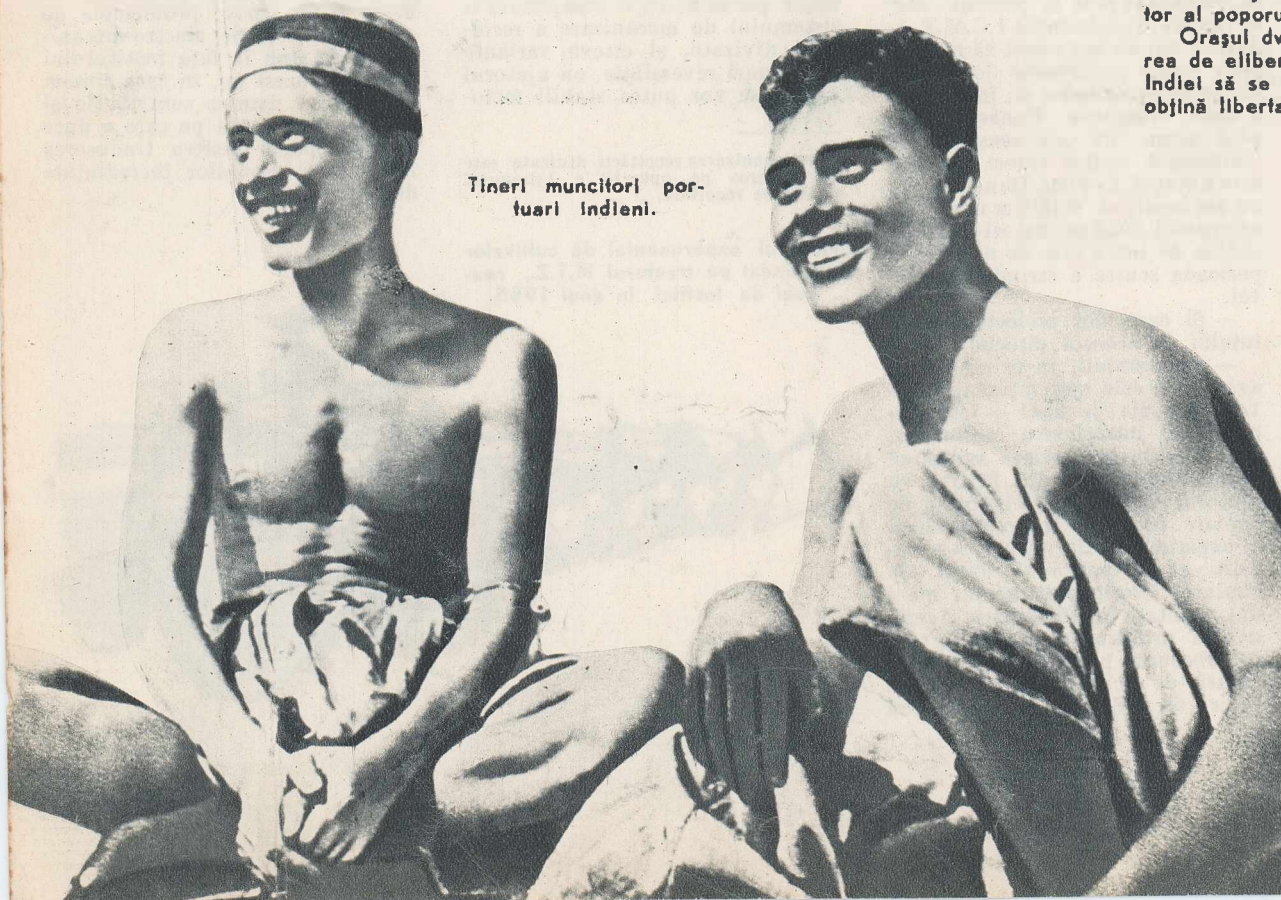
Acum, când India a capătat independența națională de stat, legăturile prietenești dintre țările noastre se întăresc pe zi ce trece, fapt care corespunde intereselor vitale ale popoarelor noastre, corespunde celor cinci principii ale coexistenței pașnice proclamate de India și China”.

N. S. HRUȘCIOV

„Bombay-ul este unul din centrele genului creator al poporului indian, al mândriei sale naționale...”

Orașul dvs. a jucat un rol însemnat în mișcarea de eliberare națională a Indiei, care a permis Indiei să se elibereze de asuprirea colonială, să obțină libertatea mult așteptată”.

N. A. BULGANIN

Tineri muncitori portuari indieni.

Vedere din orașul Bombay.

Din plastica indiană contemporană

Fără a edifica cititorul nostru asupra uneia din cele mai remarcabile însușiri ale plasticii indiene — culoarea sa, de o strălucire și o puritate rară — reproducerile alăturate fac totuși sensibile câteva dintre trăsăturile caracteristice ale acesteia.

E încă puternic vizibilă influența tradițiilor vechii minieruri mogole — în caracterul decorativ al acestor lucrări, în finețea și precizunea amănuntului, în expresivitatea laconică a compoziției; dar viziunea realistă a artistului contemporan străbate viguros din învelișul tradiționalismului, făcându-ne cunoscută viața poporului său, peisajul țării sale.

Haren Das — așa cum ni se relevă în cele două gravuri ale sale, „Plecarea în larg” și „O pereche de porumbei” — este un autentic poet. Lirismul său transfigurează realitatea, fără a o diforma: bănuiești că nu va fi ușoară munca pescarilor indieni care vor pleca în larg, dar sorbi, o dată cu ei, briza proaspătă a mării, te îmbeși de strălucirea soarelui care se rășfringe în valurile spumeginde, ai senzația nesfârșitului spațiu. Și tot acest imn închinat muncii omului și naturii, Haren Das l-a realizat în linii simple și austere, urmărind să sugereze ritmica mișcării.

Îi regăsești lirismul și austeritatea liniilor — de astă dată pe alt plan — în „O pereche de porumbei”. Din silueta văzută din spate a tinerei fete ce privește din prag o pereche de porumbei, din înclinația ușoară a capului, din gestul gingaș al mîinii, desprinzi nostalgia feciorelnică cu care tînăra își așteaptă iubitul plecat departe.

Mai puternic legat de tradiție — așa cum ne dovedește tema aleasă, dar și maniera folosită — I. C. Șucle ne dă imaginea plină de grație a ritualului „Toaletel”, obișnuit, de bună seamă, într-o lume care nu e aceeași cu a fetei ce-și

Haren DAS

O pereche de porumbei

Haren DAS:

Plecarea
în larg

Macan Datta GUPTA

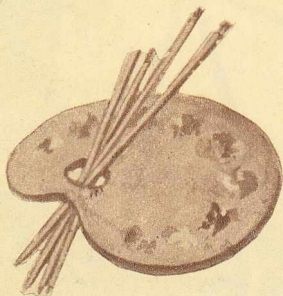
Dansul santalilor

așteaptă iubitul în coliba de păte. Caracterul decorativ al lucrării se observă atât în decorul scenei, cât și în stilizarea figurilor, prea puțin individualizate, dar nu mai puțin expresive.

Pe aceeași linie decorativă, „Dansul santalilor” de Macan Datta Gupta, ne face cunoscut, o dată cu peisajul exotic și unul din dansurile tradiționale ale poporului indian, măiestria compozițională și siguranța artistică a autorului. Dinamismul scenei, gingășia și delicatețea mișcărilor dansatoarelor, expresivitatea muzicanților sînt impresionante.

Deși diferite ca tematică și ca manieră, aceste lucrări vorbesc în același grai despre arta plină de poezie și umanism a marelui popor indian.

S. F.

I. C. ȘUCLE
Toalela

O fotografie luată cu puțin înainte de dizolvarea ultimului parlament francez. Pe băncile extremei stîngi, din incinta palatului Bourbon: un grup de deputați comuniști, avînd în mijlocul lor pe tovarășul Maurice Thorez (x). Alături de el, Jacques Duclos (primul din dreapta, rîndul de jos). În rîndul de sus, primul din dreapta, Marcel Cachin.

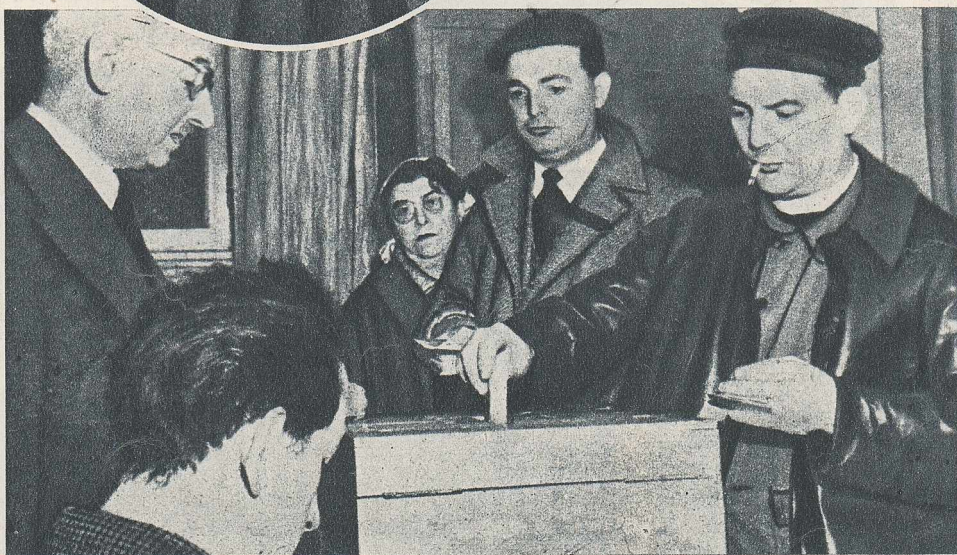
POPORUL FRANCEZ A VOTAT

Afișele electorale comuniste chemau femeile franceze să voteze pentru pace, bunăstare, pentru liniștea căminelor și viitorul copiilor Franței. Ascultînd cuvîntul comuniștilor, sute de mii de femei franceze au contribuit la victoria din 2 Ianuarie a P. C. F.

Eroica clasă muncitoare din Franța a luptat neobosit, în fruntea poporului francez, pentru victoria în alegeri a partidului comunist. Cu deplină satisfacție, un grup de muncitori de la o uzină din Paris comentează marele succes electoral obținut de comuniști.

În fața urnelor, la una din secțiile de votare pariziene.

De sus în jos: primele două facsimile, reproduc două ziare, unul apărut după alegerile din 1951 și altul, după cele recente. Ele arată că numărul voturilor acordate comuniștilor, a crescut de la 5.060.057 în anul 1951, la 5.598.430 în 1956.

„Trăiască Frontul Popular” răsună, după alegeri, chemarea comuniștilor francezi la unirea forțelor de stînga (al treilea facsimil).

Al patrulea facsimil, reproduce ziarul comun, scos în timpul campaniei electorale de organizațiile comuniste și cele socialiste, din departamentul Vosgi. În numeroase localități, comuniștii și socialistii au făcut front comun, în ciuda hotărîrii trădătoare a conducerii S.F.I.O.

Cțiva dintre turiștii din R.S.S. Azerbaidjană, în holul hotelului, răsfoind cu interes diferite publicații din țara noastră.

ÎNTÎLNIRE CU TURIȘTII SOVIETICI

Cetățenii Capitalei care au trecut într-una din dimineațele zilelor de la începutul lui ianuar pe Calea Victoriei au putut vedea un grup de turiști oarecum deosebiți față de mulții oaspeți pe care-i primește zilnic Bucureștiul.

Potrivii la statură, cu fața smeadă și ochii negri, vii, mișcări iuți, agere, vizitatorii aceștia nu lăsau nici o îndoială că veneau dintr-o țară cu clima caldă...

Intr-adevăr, ei șoseau pe meleagurile noastre tocmai din R.S.S. Azerbaidjană, dornici să ne cunoască patria, poporul, realizările.

M-am întâlnit cu grupul de turiști în holul hotelului „7 Noiembrie”. Erau printre ei muncitori petroliști, ingineri, geologi, profesori, candidați în științe, șoferi, lucrători din comerțul de stat și un ziarist.

Era îndată după micul dejun. Am stat de vorbă cu B. Mansmunov, care de treizeci de ani conduce o școală elementară din Baku.

— Sînt fericit că am venit în țara voastră, despre care am auzit, despre care am citit și i-am învățat pe elevi. Azi am posibilitatea să văb cu ochii mei frumoasele și importante realizări obținute de dirza strădanie a poporului vostru.

Cuvintele sînt spuse cu o sinceritate care emoționează.

...B. Nazierova este candidată în științe geografice. Am rugat-o să-mi spună cîteva impresii din Capitala țării noastre. A acceptat cu multă bunăvoință.

— Ceea ce m-a impresionat mai mult în București a fost prietenia, căldura cu care am fost primiți. Venim dintr-o țară cu un climat mult diferit de al vostru. Întimplarea a făcut să sosim iarna. Dar, cu tot frigul — pentru voi de nesezisat, pentru noi, însă, aspru — ne-a încălzit inima veselă și fierbinte a poporului român. Sînt lucruri pe care nu le vom uita.

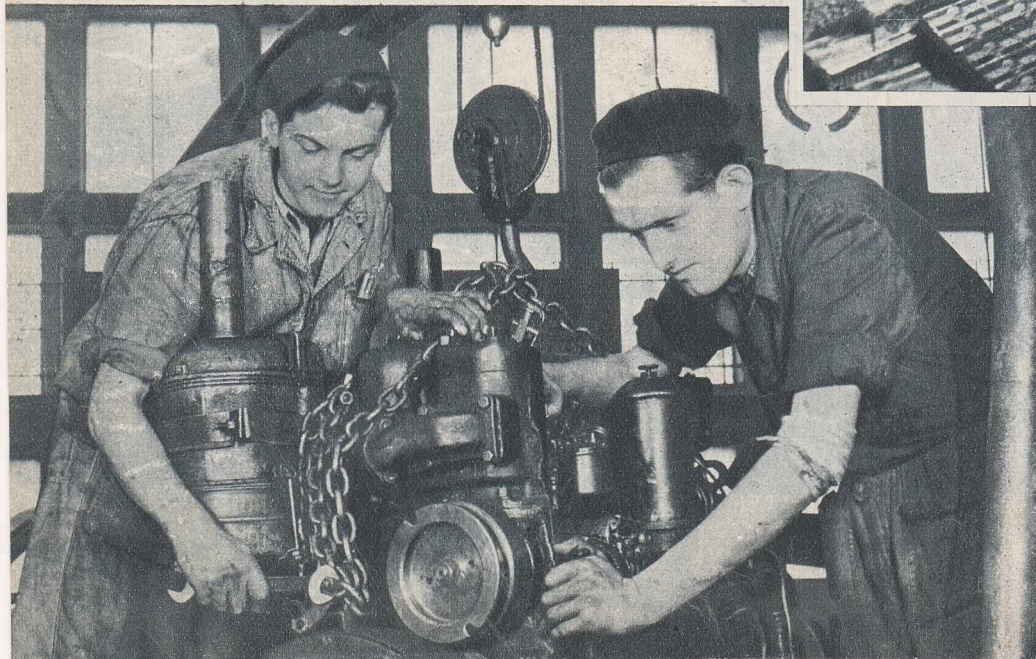
Și Sarișova, și Alah Verdien, și Agabekov vor să-mi spună cîte ceva din impresiile lor. Notez în grabă în carnet mai multe lucruri, dar nu am timp pentru tot ce aș vrea să știu, deoarece turiștii trebuie să viziteze, în cursul dimineții, fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej” și o altă întreprindere.

După cinci minute toată lumea era îmbarcată în autobus. Un claxon, și mașina a pornit la drum.

La revedere, dragi prieteni din Azerbaidjan!...

Anton ALEXE

Mecanizatorii din stațiunile de mașini și tractoare, din gospodăriile agricole de stat, muncitorii de la centrele mecanice, dau în aceste zile o adevărată bătălie pentru reparatul grabnic al tractoarelor și uneltelor necesare campaniei agricole de primăvară, străduindu-se totodată să dea lucrări de bună calitate. Printre cei ce muncesc cu srg la centrul mecanic Timișoara se află și muncitorii Petru Ordeanu și Nicolae Michel, pe care fotografia de mai jos îi arată lucrînd la montarea unui tractor K. D. 35. ↓

ACORD COMERCIAL ÎNTRE R. P. CHINEZĂ ȘI R.P.R.

În luna ianuarie s-a semnat la București (fotografia de mai sus) Acordul privind livrări reciproce de mărfuri între R.P. Chineză și R.P.R. pe anul 1956. Conform acestui acord, R. P. Chineză va livra țării noastre cositor, azbest, iută, fire de bumbac, lînă, piei, minereuri de fier, produse alimentare etc., iar Republica Populară Romînă va livra R.P. Chineze termocentrale electrice, instalații de foraj de mare adîncime, tractoare, cazane cisterne, produse petrolifere etc.

EXPOZIȚIA AGRICOLĂ DIN ORĂȘUL STALIN

Expoziția agricolă deschisă de curînd în Orașul Stalin oglîndește numeroase aspecte din progresele realizate în domeniul agriculturii și creșterii animalelor, figuri de frunză ai recoltelor bogate și de specialiști în domeniul agriculturii din regiunea Stalin. Diferitele produse prezentate au fost aduse de gospodării de stat, gospodării agricole colective, întovărășiri, țărani muncitori cu gospodării individuale, precum și de fabricile din regiune care prelucrează produsele agricole. În fotografie: un stand din expoziție.

PRIMELE ANTRENA-MENTE ÎN AER LIBER

Sezonul fotbalistic se apropie. Pînă atunci, nu-i timp de pierdut. Profitînd de neobișnuit de frumoasele zile ale lui ianuarie, fotbalistii au ieșit la antrenament pe teren. Și, cum e normal, cei dinții sînt cei mai tineri: lotul de juniori... ↓

VIOLONISTUL BĂNYAK KÁLMÁN ÎN ȚARA NOASTRĂ

În prima jumătate a lunii ianuarie violonistul maghiar Bányak Kálmán a fost oaspetele țării noastre, dînd o serie de concerte în Capitală și provincie. Fotografia îl prezintă pe virtușul violonist, cu ocazia concertului dat în sala „Patria”, mulțumind publicului care l-a aplaudat călduros pentru interpretarea concertului pentru vioară și orchestră de Wieniawsky.

„NORA” LA STUDIOUL ACTORULUI DE FILM

La Studioul actorului de film „Constantin Notara” s-a pus de curînd în scenă „Nora”, de marele dramaturg scandinav H. Ibsen. În rolurile principale, îi putem vedea pe actorii Corina Constantinescu, Septimiu Sever și Ionescu-Gion. Fotografia prezintă un moment din piesă: o discuție dramatică între Nora și Torwald (Corina Constantinescu și Septimiu Sever).

Pregătiri pentru alegerile de deputați în sfaturile populare

Muncitorii, inginerii, tehnicienii și funcționarii uzinelor textile „7 Noiembrie” din Capitală au ales din rîndurile lor, în vederea alegerilor de deputați în sfaturile populare ce vor avea loc la 11 martie, pe tovarăsa Constantinescu Aurica, ca membru al comisiei electorale a raionului Tudor Vladimirescu. Iată-o în fotografia noastră, mulțumind tovarășilor săi de muncă pentru încrederea pe care i-au arătat-o.

RADIOMAGAZIN CU SPECTATORI

Radiomagazin... Toată lumea știe: duminică — la prînz și seară — îl ascuți la radio și, dacă îți place, îl aplauzi... în gînd. Iată însă că această „tradiție” a fost depășită. Artiștii radiomagazinului au putut fi aplaudați la scenă deschisă, cu ocazia primului „radiomagazin cu spectatori”, ce a avut loc în sala Dalles. Pentru cei care respectă „tradiția” de a-l asculta acasă, radiomagazinul a fost înregistrat pe bandă de magnetofon și retransmis pe calea undelor, duminică următoare.

— Ce citești în momentul de față?
— Pe Shakespeare... Hamlet!

Întrebarea a fost pusă de Jack Lindsay, cunoscut scriitor englez, și răspunsul a fost dat de o tînără muncitoare, lustruitoare într-o fabrică de mobile din Tg. Mureș.

Uimit, scriitorul englez a povestit multora despre acest dialog, urmat de o discuție cu privire la literatura clasică.

Întîmplarea aceasta a fost redată într-o revistă literară ce apare în Regiunea Autonomă Maghiară, în 1953, cînd Jack Lindsay a vizitat țara noastră.

...Zilele acestea am asistat la o acțiune de difuzare a cărții, întreprinsă într-o fabrică din București: la țesătoria de mătăsuri „8 Martie”. Aici lucrează cîteva sute de muncitoare. Acțiunea aceasta, denumită „difuzarea cărții la locul de muncă”, are un scop important: prezintă cititorilor, chiar la locul de producție, ultimele noutăți literare. Grație acestei metode, numărul cititorilor de cărți a crescut, iar mulți muncitori din fabrici și uzine au devenit pasionați căutători de cărți prețioase, menite a le completa bibliotecile personale.

Difuzarea cărții la locul de muncă s-a extins în toate întreprinderile din Capitală. Dovada: în curs de doi ani — prezentîndu-se cărți chiar la locul de muncă, — s-au difuzat peste 1.500.000 volume. Numai în „Luna cărții” (decembrie 1955), muncitorii din București au cumpărat la locul de muncă, 100.000 volume.

...Jack Lindsay s-a minunat, în urmă cu trei ani, cînd o lustruitoare de mobilă a discutat cu el despre Shakespeare. În ianuarie 1956, am văzut, la fabrica „8 Martie”, cum în mai puțin de jumătate de ceas, au dispărut sute de cărți de pe cărucioarele care circulau încărcate cu ultimele noutăți literare, printre războaiele de țesut mătasea.

L-am auzit pe Ion Petre, ungător de mașini, care, în biblioteca personală, are toate operele lui Lenin, cerînd să i se aducă o ultimă carte, apărută în 1955; sau l-am văzut pe Ion Stoian, paznic de noapte, cumpărînd dintr-o dată trei volume: „Oblomov” de I. A. Gonca-

rov, „Cronică de familie” de Petru Dumitriu și „Radiscev” de Olga Forș.

Aș dori să-l informez pe Jack Lindsay că s-a cerut și cartea sa „Primăvara amăgitoare”, din paginile căreia o țesătoare de mătăsuri, vrea să afle de lupta muncitorilor din Anglia. Și ar mai putea afla Jack Lindsay, spre marea sa satisfacție, că azi, într-o acțiune de difuzare a cărții la locul de muncă, se pot auzi muncitoare și muncitori, fie tineri, fie vîrstnici, cerînd nu numai pe Shakespeare. Unii dintre ei, cititori pretențioși, doresc, „Cyrano de Bergerac” de Edmond Rostand, „Suflete moarte” de Gogol, „Ivanhoe” de Walter Scott, „Volpone” de Ben Jonson, sau ultimul volum din operele lui Sadoveanu. În acest fel își va explica de ce a fost nevoie ca „Odiseia” lui Homer să fie tipărită recent în 20.000 exemplare, pentru ca povestea lui Ulise, scrisă acum trei milenii, să poată fi citită abia acum de cei care, în anii întunecați ai trecutului, n-au avut posibilitatea s-o afle.

F. URSEANU

La terminarea lucrului, difuzoarea voluntară se oprește mai la fiecare război de țesut. Tînăra muncitoare Ștefania Drăghici își alege din teancul de cărți prezentate, una din lucrările apărute recent în traducere românească: „Pe drumuri” de Asztalos István.

fotocronica
FLACARII

Wolfgang Amadeus Mozart

— la 200 de ani de la nașterea lui —

nima este aceea care îl înobilează pe om; și chiar dacă nu sînt conte, am pesemne mai multă onoare decît numeroși conți".

Cuvintele acestea le scria, în 1781, Wolfgang Amadeus Mozart, unul dintre cei mai mari compozitori ai tuturor timpurilor, dar care, în vremea cînd trimitea această scrisoare, se afla în slujba arhiepiscopului Ieronim de Salzburg, conte de Colloredo. Cu o ironie care sfida prejudecățile nobiliare, dar care ascundea nu puțină amărăciune, Mozart preciza situația sa la curtea contelui, de altfel caracteristică pentru artiștii timpului său: „La 11 și jumătate, ne așezăm la masă; în jurul ei iau loc cei doi lachei, cofetarii, cei doi bucătari ai înălțimii sale... și modesta-mi persoană. (N. B. Cei doi lachei au locurile de onoare; eu am privilegiul de a fi așezat tocmai înaintea rîndașilor de bucătărie)".

...„Privilegiul” acesta era acordat celui care, încă de pe atunci, era autorul unei serii întregi de creații (dintre care și opera „Idomeneu”) ce desfășuraseră iubitorii de mu-

Wolfgang Amadeus Mozart

zică ai vremii și care aveau să încinte apoi, de-a lungul secolelor, generații întregi. De bună seamă, tînrul Mozart nu a putut suporta

multă vreme „robia din Salzburg” și curînd a încheiat acest capitol trist al vieții sale. În acele zile, îi scria tatălui său: „Fiți vesel, vă rog... de-abia acum încep fericirea mea și nădăjduiesc că ea va fi și a dumneavoastră”. Mozart devenise om liber, dar această libertate a trebuit s-o plătească cu mizeria, cu greutăți nemărginite, cu sănătatea și, în cele din urmă, cu viața sa.

Înainte vreme, publicul nobiliar îl adulase pe copilul-minune al muzicantului de curte din Salzburg, copil care vădise încă de la trei ani excepționale calități muzicale, începînd să compună la patru ani și ajungînd la vîrsta de șase ani la o remarcabilă virtuozitate de interpret. Faima lui Mozart devenise atunci europeană: cîntase în fața Mariei Thereza și a lui Ludovic al XV-lea, a Papei de la Roma și a suveranilor Angliei. Dar pe măsură ce creștea și i se maturiza talentul, pe măsură ce copilul-minune — atît de „atractiv” pentru aristocrații vremii — ceda locul minunatului și profundului compozitor, societatea nobililor se interesa tot mai puțin de el.

Viața nu i-a hărăzit decît puțini ani pentru a-și dura monumentul creației. Mozart s-a născut la 27 ianuarie 1756 și a murit la 5 decembrie 1791, în vîrstă de aproape 36 de ani. În răstimpul acesta scurt însă, el și-a cucerit, prin creație, nemurirea.

Opera sa îmbrățișează toate genurile muzicii: de la miniaturi sau sonate instrumentale de cameră, la simfonii; de la dansuri, la pantomime și opere; de la cîntece, la impemătoare creații vocal-simfonice. Și în fiecare din aceste genuri, Mozart a adus elemente inovatoare, exprimînd prin arta sa,

genul muzical al poporului austriac.

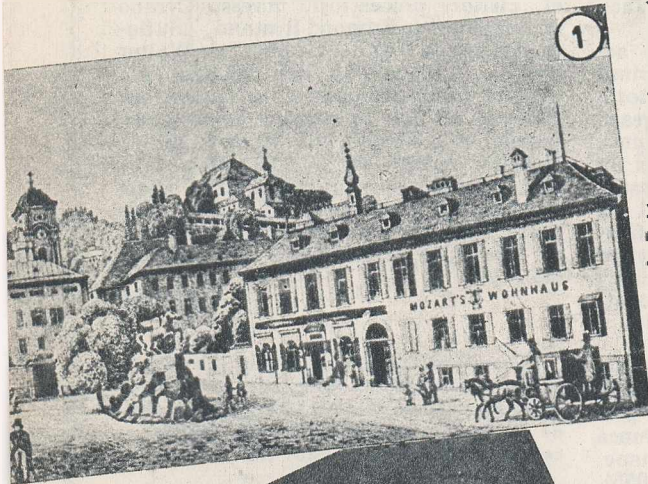
În genul operei, de pildă, Mozart a creat prototipuri noi de opere, ca opera-comedie „Nunta lui Figaro” (întemeiată pe comedia satirică a lui Beaumarchais), opera-dramă „Don Juan” (care reprezintă una din culmile cele mai înalte ale artei de operă), opera-comedie „Răpirea din Serai” etc.

Pe lîngă aceste opere, scrise conform obiceiului timpului pe librete în limba italiană, Mozart a compus fermecătoarea și spirituala operă-basm, pe text german „Flautul fermecat”. Genul operei este poate cel în care Mozart a strălucit în chipul cel mai deplin.

Mozart este autorul a peste 40 de simfonii, dintre care ultimele trei (nr. 39 în Mi bemol, nr. 40 în Sol minor și nr. 41 în Do „Jupiter”), constituie culmea simfonismului pre-beethovenian, prin complexitatea și profunzimea conținutului lor lirico-dramatic, prin extraordinara lor măiestrie. Astăzi, încă, multe din lucrările de muzică de cameră ale lui Mozart, ca, de pildă, sonatele pentru pian, pentru vioară și pian, cvartetul, cvintetul cu clarinet ș.a., ce poartă pe cetea genului marelui compozitor, încîntă sufletul iubitorilor de muzică.

De multe ori s-a încercat caracterizarea trăsăturilor personalității creatoare a lui Mozart; s-a vorbit de „surîsuri printre lacrimi”, de „mîndria ce ascunde un suflet dintre cele mai amabile și surizătoare”, de „îmbinarea de măreție și dureroasă simplitate”... Aceste formule, și multe altele, nu exprimă decît adevăruri cu totul unilaterale. Bogăția muzicii lui Mozart nu poate fi definită prin cuvinte; ea trebuie ascultată, nu povestită. Cîteva rînduri scrise, chiar și volume întregi, deși foarte utile, nu sînt suficiente pentru a cîntî amintirea unui muzician. Cîteva portative, cărora li se dă viață, pot, în schimb, contura imaginea sa. De aceea, la 200 de ani de la nașterea lui Mozart, se scrie mult despre el, dar o lume întregă îl cîntă. Și muzica lui este tot mai vie. Farmecul și dramatismul ei, grația, melodicitatea și construcția ei măiastră ne adu- peste veacuri, mesajul umanist genialului compozitor.

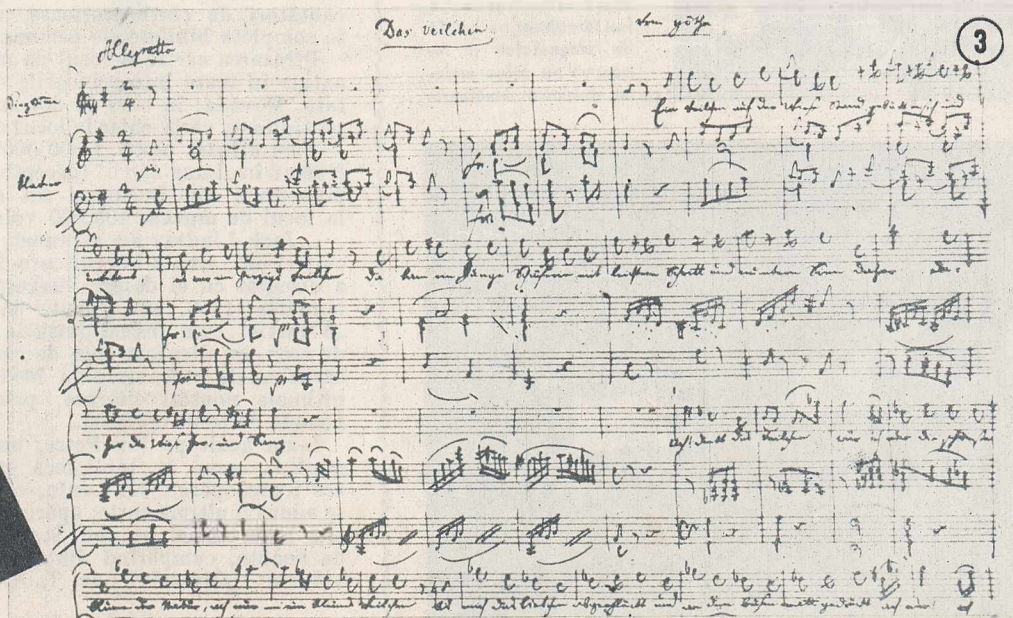
AI. SPIREA

1) Casa în care a locuit Mozart, la Salzburg.

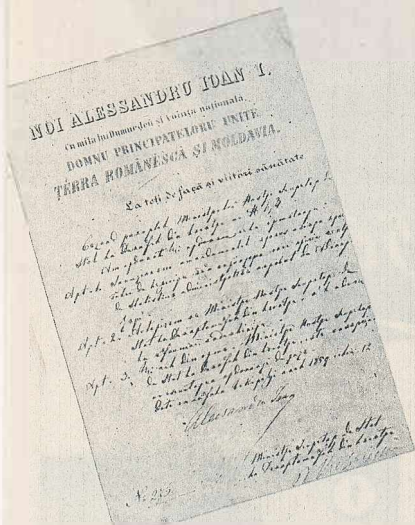
2) Micul Wolfgang, compozitor și concertist, în jînută de gală.

3) Facsimil după manuscrisul lied-ului „Violeta”, de Mozart.

RECENSĂMÎNTUL

Altă dată
și astăzi

Decretul dat în iulie 1859 de Al. I. Cuza, privind la înființarea „Oficiului central de statistică administrativă aprobat de Adunarea Țării”.

L

a început era răboiului. Pe el se creștau sumele pe care birnicii le datorau stăpînitorilor feudali. Abia prin secolul al XVI-lea au apărut *catastihurile* sau *catagrafiile*, adevărate registre de evidență și urmărire fiscală. Din această categorie s-a păstrat pînă în zilele noastre un document moldoveanesc din timpul domniei lui Petre Șchiopul (1591), intitulat „*Catastih amintitor de toată goștina oilor, cîte oi s-au găsit la fiece ținut, cari și gelepi și casapi le-au luat fie cu aspri noi, fie cu aspri vechi*”. Din același sfîrșit de veac ni se mai păstrează încă două documente: unul pentru Transilvania, al lui Mihai Vodă Viteazul, purtînd titlatura de „*Catastihul țării Ardealului pre județe, și vamele și ocnele. Vleat Adame 7108*”, și altul pentru Moldova, cu titlul „*Catastihul de cisle de țirani de la toate ținuturi și curteani și vătăji și neamiși și popi*” — o lucrare mult mai complexă de numărătoare a populației.

Cine întocmea, sub feudalism, statisticile, înscrise fie în răboaje, fie în catastihe, și în ce scop, putem afla dintr-un alt document rămas de la Mihai Vodă. La 16 aprilie 1.600 voievodul scria din Ardeal, adresîndu-se în romînește Marelui Vornic Dumitru, căruia-i porunca să cerceteze o plîngere a unor țărani din satele Cordum și Corcova, „*ce au venit înaintea domniei mele... și au spus Oprea de Cordun cum au pus Nica Vistiarul bir în Cordun, ca să le ia ocina și au luat-o. Deci, să cauți pe Nica Vistiarul, să-l juri pre evanghelie, cum n-au pus el acel bir în Cordun, ce l-au pus crăstătorii de în samă*”.

Reiese, deci, că Nica, al doilea vistier al țării, fusese reclamat domnului că fixase cu de sine putere o dajdie, cu scopul de a pune mîna pe un sat întreg de moșneni. Or, dreptul de a fixa biruri nu-l avea decît domnitorul, care dispunea și de o anumită statistică, *sama*, cu ajutorul căreia funcționarii săi

— *crăstătorii de în samă* — țineau evidența birnicilor și a sumelor de încasat.

Ne-am oprit poate mai mult decît se cuvenea asupra acestor mărturii feudale, tocmai pentru că am vrut să arătăm cititorilor noștri în ce scopuri se făceau, în îndepărtatele veacuri ale trecutului, statisticile — fie ele și în stare încă foarte rudimentară. Dar nu este neapărat nevoie să coborîm atît de adînc în bezna evului mediu, pentru a înțelege scopurile și metodele folosite în trecut — decît, doar, dacă ne interesează și evoluția științei statisticii în țara noastră. Pentru a sesiza însă faptul că sub dominația clasei exploatare, statisticile și recensămîntele urmăreau o întărire a exploatării, este poate și mai bine să amintim de recensămîntele efectuate sub regimurile burghezo-moșieresti.

Cel mai net ne apare acest lucru, dacă ne amintim de recensămîntul efectuat în 1941, sub regimul fascist antonescian.

După cum declara însuși unul dintre conducătorii operației aceluia recensămînt, el se organiza pentru a se cunoaște temeinic puterea „economiei, bogăția agricolă, cea industrială, capacitatea tehnică”, în scopul de a se pregăti țara pentru „încercarea istorică ce se apropie cu grabă”, „pentru a elibera drumurile destinului nostru”.

Deci, clar exprimat, recensămîntul din 1941 nu era nimic altceva, decît o trecere în revistă a forțelor, în vederea mișlescului atac fascist împotriva Uniunii Sovietice. Acestui „înalt” țel avea să-i servească recensămîntul antonescian. Și ca să nu mai rămînă nici o îndoială asupra caracterului său, la efectuarea recensămîntului a participat și un „gauleiter” hitlerist. Nu un „sturmbahnfuhrer” oarecare, ci președintele oficiului statistic al Bavariei, dr. F. Burgdörfer, care, după terminarea operației de recenziere, se recomanda singur, într-un articol de analiză a recensămîntului, drept „specialist imparțial și de renume mondial”, invitat aci spre a da regimului antonescian un certificat că recensămîntul s-a efectuat în condiții de obiectivitate, în special în ce privește aspectul său politic și cu deosebire în ce privește problemele minorităților naționale. Cît de obiectiv putea fi un demnitar hitlerist în asemenea probleme e ușor de înțeles...

Gauleiterul bavarez relatează că regimul antonescian a întreprins o vastă acțiune propagandistică în jurul recensămîntului, cheltuiind pentru acesta 300 milioane lei. Dar nici el măcar, deși hrănit la școala minciunii hitleriste, nu se încumetă să afirme că poporul nostru ar fi manifestat entuziasm în legătură cu numărătorea antonesciană. Faptul este explicabil nu numai pentru că poporul vedea ce soartă-i pregătește Antonescu, dar și pentru că, în general, milioanele de trudituri din țara noastră știau că sub orice recensămînt efectuat de regimurile bazate pe exploatare, se

ascund pregătirile de intensificare a exploatării. Lucrul acesta nu reiese numai din insistența cu care Antonescu apela la sinceritate și bună-credință, dar și din diversele mărturii ce le avem despre recensămîntele din trecut. Astfel, autorul unui studiu mai vechi despre recensămîntele din România burghezo-moșierescă, statisticianul dr. Leonida Colescu, recunoștea că poporul nostru vedea în aceste recensămînt, noi căi de intensificare a jafului burghezo-moșieresc. El explica însă lucrurile cam simplist, arătînd că: „prezența agenților fiscali în comisiile de recensămînt speria locuitorii care vedeau în orice funcționar, și mai ales în agentul de percepție, un dușman și un asupritor... În multe părți, populația se ascundea prin beciuri, jucea de la o casă la alta; copiii se băgau sub pat de frica impunerii la bir”.

★

Ministrul „*Treburilor din Năuntaru*” din timpul începutului de domnie al lui Alexandru Ioan Cuza, înainta domnitorului, la 16 aprilie 1859, un raport prin care cerea înființarea unui „*Birou Statistic al Țării*”, deoarece — argumenta el — „nici o legiuire, nici chiar o simplă măsură administrativă, fiscală sau fie de orice natură, nu se poate întocmi de un guvern într-un chip exact și complet, fără ca mai întîiu să aibă guvernul cunoștințe și temeieri asupra materiei care face obiectul acelei măsuri sau legiuri”.

Cererea aceasta, ca și aprobarea dată de domnitor, erau revoluționare pentru acea vreme. Iar argumentele ministrului lui Cuza, juste. Juste, pentru că România se afla atunci într-o perioadă de mari prefaceri, perioada constituirii statului burghez, ce tre-

buia să lichideze multe dintre trăsăturile feudale ale societății de pînă atunci (sarcină pe care, precum se știe, datorită înăbușirii luptei revoluționare a maselor de către „monstruoasa coaliție” a burgheziei și moșierimii, burghezia nu a îndeplinit-o decît în foarte mică măsură). Juste, pentru că, într-adevăr, nici un fel de prefaceri mari nu se pot realiza fără o prealabilă temeinică cunoaștere a forței umane și economice de care țara respectivă dispune în momentul dat.

Cu atît mai just apare deci un recensămînt în zilele noastre, cînd prefacerile pe care le trăim sînt cu adevărat structurale, revoluționare pentru traiul nostru, hotărîtoare în ce privește viitorul nostru.

Pe noi ne interesează să cunoaștem puterea de care dispune patria noastră nu pentru cine știe ce mistice „drumuri ale destinului”, ci pentru că economia noastră este planificată, pentru că noi calculăm științific pași după pași cu care înaintăm pe calea fericirii noastre, pentru că noi construim într-adevăr societatea pe care au visat-o și pentru care au luptat timp de secole oamenii muncii — societatea lipsită de exploatare și asuprire.

Regimul nostru de democrație populară a mai efectuat un recensămînt. În 1948, cînd statul nostru devenise deja o formă a dictaturii proletarietului, dar cînd burghezia mai deținea încă principalele pîrghii în economie. Era momentul cînd se pregătea exproprierea expropriatorilor, smulgerea din mîinile burgheziei a principalelor mijloace de producție. Și recensămîntul din ianuarie 1948 a ajutat și el la înfăptuirea actului revoluționar de la 11 iunie 1948 și a creării, prin acesta, unui cîmp larg de acțiune acelei legi

Centralizarea datelor recensămîntului se va face cu mașini dintre cele mai moderne. Iată în fotografia noastră, una dintre aceste mașini: mașina de tabelat cu care se va executa, automat, totalizarea indicatorilor cuprinși în fișele de recensămînt.

care-și pune pecetea pe dezvoltarea societății socialiste: legea dezvoltării planice proporționale a economiei naționale.

De la recensământul din 1948 au trecut 8 ani. De atunci în țara noastră au avut loc prefaceri adânci. După cum a arătat tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în Raportul de activitate al C.C. al P.M.R. la Congresul al II-lea al partidului, în etapa revoluției socialiste ce s-a desfășurat în țara noastră în ultimii ani, „...a fost desființată ca clasă burghezia industrială și financiară; s-a statornicit concordanța deplină între relațiile de producție și caracterul forțelor de producție în ramurile naționalizate ale economiei; oamenii muncii, sub conducerea partidului, construiesc baza economică a socialismului”.

Citatul este, desigur, lapidar. Este însă clar că aceste cuvinte ale tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej se referă la realizări uriașe, care constituie mândria noastră! Congresul le-a enumerat și analizat pe larg. Ele însemnează centrale electrice și uzine, însemnează o producție petroliferă neatinșă nici o dată sub capitalism, însemnează o recoltă de circa 12 milioane tone grâu și porumb în anul trecut, însemnează creșterea venitului național și a nivelului de trai, însemnează primele victorii în transformarea socialistă a agriculturii, însemnează lichidarea în fond a analfabetismului și transformarea culturii într-un bun al maselor.

Dar toate aceste succese nu sînt scopuri în sine, ci și adevărate punți aruncate spre viitoarele succese. Pe baza lor, pe baza alianței dintre clasa muncitoare și țărâniimea muncitoare sub conducerea clasei muncitoare, pe baza bogățiilor naturale ale țării și a muncii harnice a poporului nostru, pe baza conducerii de către partid și cu sprijinul țării lagărului socialist în frunte cu Uniunea Sovietică, noi abia pornim la cucerirea altor culmi, și mai înalte, cu mult mai înalte, ale marelui urcuș spre socialism.

Poporul muncitor român a îndeplinit cu succes sarcinile primului cincinal și, sub conducerea partidului, a pornit la realizarea celui de-al doilea plan cincinal. Directivele Congresului al II-lea al P.M.R. cu privire la cel de-al doilea plan cincinal, prevăd o dezvoltare uriașă a industriei, agriculturii, construcțiilor, transporturilor, culturii, prevăd creșterea venitului național și a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii. Dar aceste directive nu se pot împlini fără ca organele de planificare și guvernul nostru să aibă la dispoziție date complete, științific întocmite, privitoare la numărul populației țării, structura ei, repartitia ei teritorială.

Creșterea uriașă a industriei noastre socialiste în anii primului cincinal, începutul transformării socialiste a agriculturii și toate celelalte grandioase împliniri din patria noastră au mers mîna în mîna cu creșterea numărului populației, cu transformările în structură ei și în repartitia ei teritorială. Organele centrale ale puterii de stat trebuie să cunoască bine aceste transformări. Cel de-al doilea plan cincinal prevede importante investiții capitale în toate ramurile economiei naționale. Dar nu te poți gândi să ridici o nouă uzină uriașă într-o regiune sau alta

a țării, dacă nu ești sigur dinainte că dispui de forță de muncă suficientă atât pentru construcția propriu-zisă cât și pentru darea în producție a acelei uzine. Nu poți să pornești la construirea de noi șosele sau căi ferate, ori la construirea de noi stațiuni de mașini agricole și tractoare, sau la lărgirea și permanenta înzestrare cu mașini tot mai moderne a celor existente, dacă nu cunoști numărul și structura populației pe care respectivele șosele și căi ferate, ori respectivele S.M.T.-uri vor trebui s-o deservască. Nu poți crea noi cămine culturale, spitale, cartiere de locuințe muncitorești, școli, teatre de stat, dacă nu cunoști numărul cetățenilor din orașul sau comuna care trebuie să fie deservită de aceste așezăminte și structura populației respective, adică repartiția ei după sex, vîrstă și stare civilă, după naționalitate și limba maternă, după ocupație și după împărțirea ei pe diferite ramuri ale economiei naționale. Nu poți trece la înființarea de noi unități ale comerțului socialist, necesare unei bune aprovizionări a oamenilor muncii, și la aprovizionarea lor cu produse de tot felul, în cantități din ce în ce mai mari, pe măsura cererilor crescînde ale cetățenilor, dacă nu cunoști numărul și structura populației ce va trebui să fie deservită prin aceste unități.

Acestor scopuri, intereselor poporului muncitor, interesului dezvoltării neconținute a economiei și culturii noastre, le este închinat recensământul ce va avea loc la 21 februarie.

Reușita recensământului este o cauză a întregului nostru popor. Organizarea lui va cuprinde nu numai pe recenzorii ce-l vor efectua, ci pe toți cetățenii țării, datorită să sprijine munca recenzorilor în cele 4 zile, cât va dura operațiunea în orașe și 6 zile în sate. Scopul său fiind binele și bunăstarea poporului, cetățenii sînt dator să facă declarații sincere. Aceste declarații sînt centralizate în scop pur statistic, datele obținute rămînd secrete, păstrarea acestuia secret fiind garantată de stat. Interesele statului suprapunîndu-se și în această acțiune — ca și în oricare altă acțiune a regimului nostru democrat-popular — cu cele ale poporului, toți cetățenii țării trebuie să acorde tot sprijinul lor recensământului.

★

Precum spuneam, la început era răbojul. Astăzi, calculele se vor face de către 90.000 de recenzori, cu ajutorul unor fișe științific alcătuite, iar centralizarea rezultatelor va fi calculată cu mașini moderne de calculat. Desigur că de la răboj la mașina de calculat, a cărei fotografie o publicăm în una din aceste pagini, este o distanță uriașă. Dar regimurile burghezo-moșieresti dispuneau și ele, și în special la ultimele recensăminte, de mașini moderne de calculat și de mii de recenzori. Cu toate acestea, diferența dintre recensămintele efectuate sub dominația exploataților și recensământul nostru, este infinit mai mare decît cea dintre răboj și mașina de calculat. Diferența aceasta este infinit mai mare, prin conținutul și scopurile pe care le slujește recensământul nostru: el este un recensământ al poporului nostru, făcut în interesul poporului. Și acest factor îi asigură reușita deplină.

Vizita făcută citorva întreprinderi din București cu scopul de a afla produsele noi ce vor intra în fabricație în anul 1956, m-a pus, la sfîrșit, în fața a două caiete pline cu însemnări și notițe minuțioase. Zece, sute de noi produse. Neputînd să mă ocup de atît de multe, am ales doar cîteva dintre ele. Fotografia din titlu e un produs nou de la „Industria Optică Romînă”. Un aparat de fotografiat tip „Orizonturi” cu lentila 1:32, de format 24x36, cu timp de expunere: T, 1:25, 1:50, 1:100. Iată și unul din cele trei microscopice fabricate aici — cel din fotografia 1, pe care-l montează maestrul Ștefan

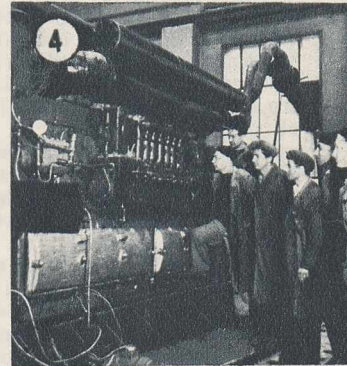

Fotografia nr. 3 a fost făcută din interiorul unui atelier mobil, dintre cele care se produc la uzinele Vasile Roșită. Prin ușa deschisă se zăresc în fund celelalte camioane terminate. Un astfel de atelier miniatură conține, cu toate acestea, nu mai puțin de 281 instalații și piese. Dintre care: un grup electrogen care pune în mișcare un polizor, un strung ori o bormașină, sau poate alimenta cu curent electric o arie de treleris. Apoi: o trusă de sudură autogenă, un banc întreg de lucru, o macara de o mie de kilograme; în plus, trei paturi de dormit pentru mecanici.

Dănilă din secția montaj (microscopul M.L.3) și care permite mărirea pînă la 1.350 ori. Însemnările cuvintelor directorului: „Totul se fabrică la noi, și lentilele, și angrenajul micrometric”.

Pentru melomani și radiofoniști, o surpriză: primele magnetofone românești (foto 2). Producție: M.P.T. — Clăbucet. Iată cîteva din întrebuințările multiple pe care le poate avea un magnetofon în viața cotidiană sau în tehnică: înregistrator fidel al vocii, înlocuitor de dactilografie; în educația muzicală; în teatru, pentru controlul dicțiunii etc. În curînd, cel pentru care acest aparat constituie o dorință, îl vor găsi pe piață.

La bancul de probă al uzinelor „21 August” am întîlnit, în reșus încă, acest motor gigantic (fotografia nr.4). Aproape nu-ți vine să crezi că în măruntălele lui se ascunde o forță motrică de 1000 cai putere — cît ar necesita luminarea unui oraș întreg. ... Zece și sute de asemenea produse se vor fabrica în serie în anii celui de-al doilea cincinal. În toate compartimentele economiei noastre, inițiativa creatoare a oamenilor muncii a scos la iveală produse noi, mărind prestigiul industriei noastre naționale și contribuind la creșterea venitului nostru național și a nivelului de trai al celor ce muncesc.

G h e o r g h e

— schiță —

de Andrei CAZACU

Ilustrație de N. POPESCU

Carul împovărat intră în ogradă. Fără îndemn, caii se opintă pentru ultima oară și traseră în dreptul surii. Femeia lui Gheorghe Popeci, auzind ciinele și tropotul cailor, ieși în pridvor, coborî, pomenindu-se lângă car. Plesnind cu coada peste coaste, unul din cai fornăi pe nări, împroșcînd-o cu stropi reci. Femeia îl lovi cu palma peste bot.

— Ni, fir-ai al morții!

Era cu mâinile pline de făină, cum ieșise din casă. Pe botul calului rămase o urmă albă.

— Cît ai adus, Gheorghe?

Sărind din car, Gheorghe Popeci stătu câteva clipe cu pălăria pe ceafă, cu codi-rișca în mînă, pierdut pe gînduri. O vîină întunecată se zbătea fără glas pe fruntea înaltă, nădușită. Glasul pițigăiat al femeii îl trezi. Aruncă biciul. Trîntind cu piciorul în ușă, deschise șura. Cotcodăci o găină speriată, topăind spre picioarele cailor. Din întunericul încăperii veni o pală de aer stătut. Femeia pipăi un sac din car, simțind sub urzeala aspră desişul boabelor grele. Sacii erau burdușiți, de neurnit.

— Cît aduseși, mă, n-auzi?

Omul scuipă în palme. Se apropie de căruță, săltînd un sac în picioare. Se întoarse apoi cu spinarea și-l trase pe grumaz, icnind. Cocosat sub povara încărcăturii, călca mărunt și iute, cu picioarele strimbate de opintea.

— Îi fi surzit dintr-atîta alimandroc, ha?

Știa bine însă că n-avusese vreme să ajungă la treierătoare, să încarce, să se înapoieze și să mai bea și „alimandroc”. Spusese numai așa, nemulțămînt de muțenia lui prostească. Își scutură palmele de făină și dădu ocol carului. Omul, cu vinele gîtului umflate cît funia, căra al treilea sac.

— N-auzi, mă? Ce boală a dat în tine?

Furioasă, îl înghionti scurt în coaste, aplecîndu-se să-i vadă fața. Gheorghe Popeci mai făcu cîțiva pași mărunți, simțind din nou în coaste mina osoasă a femeii.

— N-auzi, mă, fir-ai al dracului să fii? N-auzi? Ce, ești nebun?

Ca sub puterea unei lovituri, omul și povara se clătinară: Gheorghe Popeci trînti sacul de pămînt. Acesta plesni la gură și un al de boabe aurii se revărsă în praf. Pălăria se rostogoli, oprindu-se lângă picioarele cailor. Cel din dreapta, care mesteca o gură de iarbă, se opri, ciulind urechile.

— Sînt nebun io? — întrebă liniștit omul și fața-i păli grozav.

Vrînd să se repeadă din nou, femeia amuți, văzînd fața bărbatului albă ca hîrtia.

— Carevasăzică sînt nebun io?

— repetă el, cu o liniște nefirească.

Vîna albastră din mijlocul frunții se zbătea ca o pasăre prinsă în laț.

— Da? Sînt nebun? Da?... — repetă el cu vocea scăzută, făcînd doi pași mărunți, furișeați.

Femeia nu se sperie de loc. Niciodată n-avusese pricină să se ferească de minia lui. Omul ajunsese acum cu obrazul atît de aproape de obrazul ei, încît ea văzu limpede o broboană de sudoare, ca o boabă mare de rouă, care lunecă și i se agăță de vârful nasului. Răsufierea lui o păli în gură, mirosînd a frunză de tutun, a fin cosit. O mînă de oțel i se înfipse în piept. Frica o învăluî dintr-o dată, ca o apă, ca și cînd ar fi căzut într-un iaz rece. Bițgui:

— Ce ai, mă? Ce... ce, ești...?

— Nebun?... Da!

O palmă grea cît un sac o nimeri peste ochi luîndu-i vederile. Apoi urmară numai vorbele șuierate ale omului:

— Sigur că sînt nebun! Nebun de legat, încă... Merit să mă calci în picioare, fă, nu numai să mă iei la ghionți! Că toată viața m-am luat după tine... După gura ta, după mîntea ta săracă și după mă-ta! Mă-ta asta, ca o șerpoaică se bagă în rostul meu, în viața mea! Na, fă, să vezi că sînt nebun! Că sînt al mai nebun din sat, că mi-ați otrăvit sufletul și viața, și inima... Am slugărit toată viața mea. Toată tinerețea am robii la Stan Pepenel și cînd am scăpat din slugărit, am intrat la tine și la mă-ta, slugă la dirloagă... Cînd a fost cu împroprietărirea, ce ai zis?... Ce ai zis? Ce mă învățai tu? Să nu mă bag peste ai mari, da? Să-i iau parte umflatului, că mă răsplătește el p-ormă... Să nu mă alătur de ai de fac răzmeriță, așa-i? Rămîneau eu fără o palmă de loc, dacă mă luam după mîntea voastră? Cu porumbul cum a fost, fă? Ce m-a învățat mă-ta să fac? L-am pîlit în fundul livezii, ca Oprișan, ca Lică Marin, ca Iftodie, nu? Și ce a ieșit din mîntea mă-tii? A putezîți porumbul? Am intrat la judecăți și belele? Scump la tărîțe, iestîn la făină, da? A ris tot satul de mine? Nu strigau nebulii lui Mitrică, seara, după mine, că m-ați pus sub papuc tu și cu mă-ta și c-o s-ajung la oase? M-am luat după tine și cu contractele, că m-ai bîrîit la cap, de nu mai aveam nici somn... Că lăcomia vă omoară și pe tine, și pe mă-ta aia, nesăturată! Așa-i că m-am luat după mîntea ta și am pierdut rostul la contractări?... Na, fă, vite! Na, bani!... Că-mi spărgeau buzunarul astă-toamnă cinci-sase mișoare pe două vaci, ai? Nu! Io n-am voie să mă lipesc d-un ban, că sînt nebun! Sînt blestemat să mă iau după tine și după mă-ta, că s-a făcut cît o butle din muncuța mea!... Na, fă, vite! Na, mi de lei!... Na, grîu! Că mă întrebî cît am adus. Știi tu cît am adus?... Fă! Știi cît am adus?... Cît zici tu c-am adus io? Stai! Nu fugi! Stai să vezi, fir-ai să fii de pagubă! Auzi? Fă, nu plînge!... Să nu mi te bocești, auzi? Stai s-auzi cît am adus. Am adus jumate din cît au luat ieri aia la gospodărie, pricepi? Șase saci am adus, și aia numai avans au luat doi'spe saci,

pricepi fă? Doi'spe saci! De ce, fă?... Io de ce să nu iau și io? De ce? Că sînt nebun? Io n-am voie să trăiesc bine, că vă am pe voi pe cap! Ce zicea mă-ta?... „Gheorghită-mamă, dacă vrei să ne omori, pe mine și pe fi-mea, bagă-ne în gospodărie. Că n-o s-avem după ce bea apă. O să ne-ngroape cu ce avem pe noi, că nici scînduri de coșciug n-o să ne dea hoții!...” Auzi, fă? Doi'spe saci avans!... Să-i fi cumpărat mă-ti două'spe coșciuge, să o îngrop de două'spe ori, cu doi'spe popi, trăsni-v-ar de proaste! Mă iau io după gurile voastre, ca nebulu!... Așa-mi trebuie. Foarte bine... Să rîză, fă! Să rîză și mă-ta, și tu, și aia ai lui Mitrică, să rîză tot satul, fă! La armată am fost sergent și eram primul trăgător pă companie... Acușica mă-ngenunche două muieri! Am ajuns s-o întreb pe mă-ta de bani de chibrituri, că n-am un ban în buzunări. Am ajuns să mă cîntească cu țuică Mitroi, și io să beau de la el, că n-am trei franci d-o țuică! Să rîză aia de mine: „Da' ce, mă Gheorghe, auzi că soacră-ta te-a oprit de la țuică! Așa e? Nu-ș' cine mi-a zis!” Așa, fă? Nu mă lasă mă-ta, că ea e a mai mare în casă la mine, da? Ea comandă, ea face toată politica... Ce ați făcut, astă-iarnă, cînd a scornit mă-ta că se face stabilizare? Ați prăpădit și ultima para din casă! Acu?... Ce facem? Ne frecăm în cap cu pachetele alea de albăstreală și cu un braț de basmale, stabiliza-i-s-ar mințile cui a scornit-o! Na, fă, stabilizare, na și contracte, na și coșciuge, na și...

Scăpînd din potopul de vorbe, femeia fugi, amețită, în fundul bătăturii. Lătrînd a hoți, dulăul se luă după dînsa.

Ca un făcut, pe porțile vraște, apăru o muiere în vîrstă, cu o burtă cît un pepene uriaș, clătîndu-se ca o rață. Din fundul bătăturii o întîmpină glasul stîrnit al celeilalte.

— Fugi mamă! Că te omoară nebulu!...

— Ce e, maică? Ce-i, măicuțică, aci? — întrebă nevionovată muiera bătrînă, rostogolind niște ochi bulbucați.

Omul, gîfîind, își șterse fața. Spuse cu un glas blînd, fără urmă de tremur:

— Poftim și dumneata, mamă.

Cam surdă, femeia întrebă:

— Cum, Gheorghită?

— Poftim și dumneata, mamă, să vezi cît am adus!

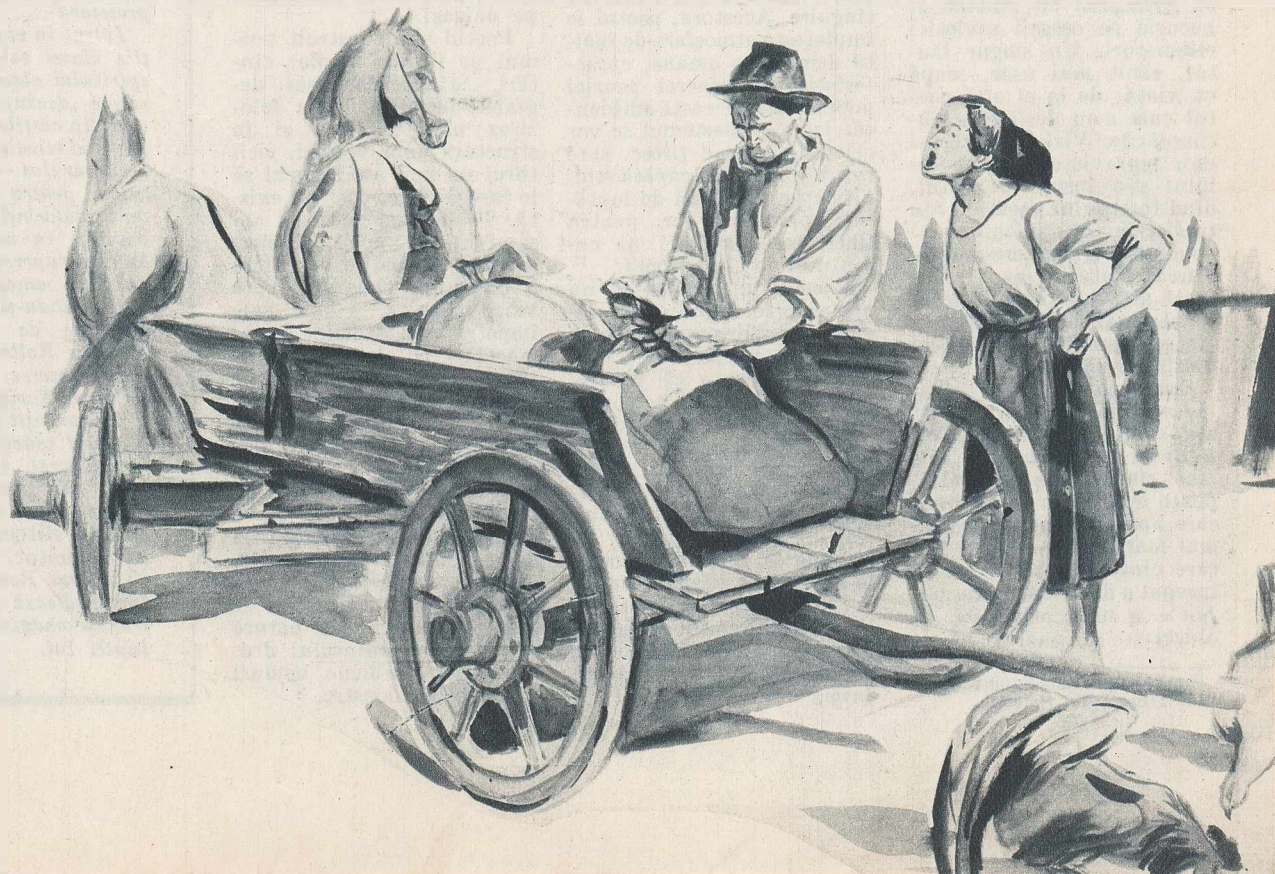
Dar n-apucă să se dumirească. Gănille care ciuguleau, cîrînd boabele vărsate din sac, sărîră ca opărite. Muiera fu smulsă ca de o putere ascunsă, care o trăgea de sub bărbie, de basma.

— Poftim, mamă, și dumneatale...

— Aoileo!...

— Sînt nebun, auzi? Auzi, mamă? Sînt nebun de legat, stabilizarea și basmalele cui te-a adus... Auzi, măico?...

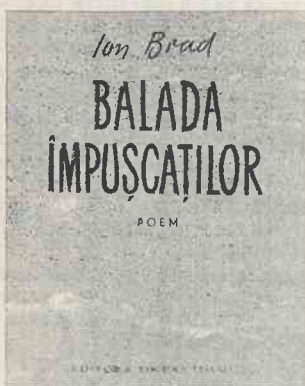
Învîrtită repede, de două ori, ca într-un joc, muiera dădu un chiot prelung, care trecu de bătătură, departe, peste ogrăzi. Dulăul se repezi și începu s-o întîndă de poale.

SCRITORII și CĂRȚI

CINTEC DESPRE EROISMUL OMULUI SIMPLU

de M. GAFIȚA

Poemul întins „Balada împușcaților”, este una dintre cele mai originale creații ale genului.

Caracterul poemului rămâne epic, deși acțiunea este foarte restrânsă, iar personajele sînt abia vag indicate. Modelul poetului în construcția acestui poem a fost, de bună seamă, eposul popular, poate mai mult cel al cîntăreților orientali din dairea sau al vechilor truveri. Asistăm la o evocare dramatică a unei zguduitoare întîmplări de la sfîrșitul războiului: chinuirea, umilirea și apoi împușcarea, de către hitleristii și horthiștii în derută, a unei cete de lăutari, pentru că primiseră cu cîntece și bucurie pe ostașii sovietici eliberatori. Un singur lăutar, rănit mai ușor, scapă cu viață; de la el află poetul cum s-au desfășurat întîmplările. Viziunea acestui unic supraviețuitor al măcelului și-o însușește poetul, dînd întregului poem un ton tragic, nu de lamentare, ci de mare și sfișietoare durere. Parcă lăutarul ar fi pus toată arta lui și tot sufletul în cel mai jalnic cîntec — cîntecul omului căruia i-au pierit tovarășii.

Sentimentul de durere al lăutarului, redat de poet așa cum s-a desfășurat el, îl avem în fiecare din cele zece cînturi ale poemului, poate mai puțin în ultimul, care aparține într-o măsură mai mare autorului. În fiecare cînt aproape, avem la început o descriere de ansamblu — a unei priveliști, de obicei — în cadrul căreia

Ion Brad: „Balada împușcaților”, Ed. Tineretului — 1955

în ce privește episoadele, ele sînt puține și realizate ca o suită de tablouri: povestitorul revelează cu strîngere de inimă, înfiorîndu-se, drama la care a asistat. Le indică aproape scenic (punctîndu-le cu sublinieri și aprecieri), ca în acest viu și tragic moment, cînd lăutarii sînt puși să-și sape groapa:

Lovec cazmalele, lovec, lovec... / Dar se dezlînțuie un glas nemțesc: / „Genug! E groapă ori fîntînă? Ce mi-i? / Nu prea adîncă, să vă ajungă viermii!” / Ia margine! / În flanc! — Vă faceți cruce!

Episodul este întrerupt de vuietul stîrnit de plînsul mamelor și al copiilor din sat, care priveau speriați, prin ferestre, pregătirea măcelului.

Povestitorul parcă nu are curajul să mai înainteze cu evocarea faptelor; el sugerează zguduirea celor condamnați la moarte, prin spațiul pe care-l creează pînă în momentul răpăitului de automate, și sporește tensiunea prin amănunțitele notații despre cele ce se petrec între timp. Aceste notații sînt menite să arate și temerurile, și proporțiile revoltei.

Tot în acest spațiu de timp poetul plasează și blestemul pusteii, al pămîntului, al lăutarilor, al poporului, împotriva asasinilor. Este una din cele mai reușite piese de acest fel din literatura noastră, asemănătoare numai celei din balada lui Bolintineanu, „Mihnea și Baba”. Intensitatea blestemului este spartă de cadrul în care el se desfășoară: la marginea gropii, lăutarii în genunchiați, așteaptă moartea; în fața lor, oberst-ul hitlerist dansează ca apucat, sfîrșimînd cobza a unui bătrîn lăutar, iar în depărtare bocetul copiilor se aude înăbușit.

În acest decor, în care totul e moarte, blestemul are semnificația protestului pe care-l rosteste viața, adevărul, dreptatea, acuzîndu-i pe ucigași.

Poetul și-a construit poemul pe liniile marilor cîntări. Stîngăciile, mai degrabă inegalitățile în folosirea unor cuvinte și în structura unor versuri, cititorul nu mai are răgazul să le înregistreze, deși ele există. Te impresionează și ansamblul, și episodul luat în parte, oglindire viguroasă a năzuinței poporului spre viață pașnică, a urii sale împotriva ațîțitorilor la noi măceluri. „Balada împușcaților”, măsoară dezvoltarea rodnică a talentului unui poet tînăr și înzestrat, care stăpînește cu îndemnare cîntecul de cîteva strofe, ca și desfășurarea amplă de sentimente. Ion Brad dovede aceste îndemnări încă de la poemul „Cincisutistul”. „Balada împușcaților” este mărturia unei maturități de gîndire poetică, de natură să-i sprijine autorului drumul către primele rînduri ale poeziei noastre.

ACTUALITATEA LUI ROMAIN ROLLAND

de Dumitru HÎNCU

Recent, s-au împlinit 90 de ani de la nașterea lui Romain Rolland.

Opera sa, ca, de altfel, mesajul întregii lui activități sociale, s-a întemeiat pe o seamă de postulate, care își păstrează întreaga lor actualitate.

Într-o viață care a cunoscut aproape opt decenii de istorie contemporană, ani de tensiune dramatică și de ciocniri hotărîtoare, Romain Rolland a creat o operă care se compune din zeci de lucrări de cele mai diferite genuri: romane și piese de teatru, eseuri și publicistică, studii de istorie a muzicii și biografii de oameni iluștri.

„Un curajos și dîrz cavalier al dreptății” — așa l-a numit marele Gorki pe Romain Rolland. Și într-adevăr, întreaga operă a scriitorului francez, respiră o nestinsă pasiune pentru promovarea unui crez de viață care să ducă cu sine înnoibilarea omului, prin eliberarea lui din cătușele în care-l ține prizonier o societate nedreaptă.

În tinerețe, Romain Rolland i-a trimis gigantului de la Iasnaia Poliana, marelui Lev Tolstoi, o scrisoare în care cerea un răspuns la întrebările ce-l ademeneau. Scrisoarea sa, trimisă de un student necunoscut unui geniu al literaturii, urma să străbată mii de kilometri, pînă în inima Rusiei, și trimițătorul nici nu îndrăznea să sperie într-un răspuns, considerînd-o mai mult ca un fel de descărcare a conștiinței lui frămîntate. Dar iată că, spre neputa uimire a lui Romain Rolland, de la Iasnaia Poliana veni răspunsul: „Numai arta care contribuie la unirea oamenilor are valoare; numai artistul care știe să sacrifice ceva pentru convingerile sale, este un adevărat artist; ... numai cine este pătruns de dragoste față de oameni, poate să creeze o operă de artă valoroasă”. Mesajul lui Lev Tolstoi l-a răscolit profund, hotărîndu-i drumul artei și al vieții lui.

Așa se face că romanul „Jean Cristophe” a fost istoria patetică a nașterii unui geniu universal, ce se străduia să-și făurească un limbaj artistic, care să poată exprima multe și să se adreseze celor mulți. Iar „Inimă vrăjită”, este povestea dezvoltării unui caracter, de la pasiuni și conflicte individuale, la o conștiință socială, este însăși epopeea drumului pe care l-a parcurs scriitorul, de la „individualismul pur, la revoluția proletară”.

Într-o viață socială și literară cu prejudecățile clasei sale, cultivînd mult timp idolatria spiritului abstract, încercînd să se mențină multă vreme „deasupra vălmășagului” (cum s-a numit una din cărțile lui), Romain Rolland — caracter profund cinstit și însuflețit de o pasionată căutare a adevărului — a izbutit să se depășească pe sine însuși, pentru a deveni, în anii lui de maturitate, un luptător neînfricat pentru libertatea și fericirea omului, în mijlocul unei lumi în care aceste bunuri supreme ale umanității erau din ce în ce mai amenințate.

Ridicîndu-și glasul în apărarea omenirii primejdite de amenințarea agresiunii fasciste, Romain Rolland s-a apropiat, în mod necesar și fără rezerve, de fortăreața omului și a omeniei. Uniunea Sovietică, căreia i-a rămas un credincios și nedezmințit prieten pînă la capătul zilelor lui. Nutrind convingerea profundă că războiul poate fi înlăturat, el și-a închinat cîteva decenii din viața lui pentru a chema omenirea să-și unească forțele, spre a respinge fascismul și războiul. „Soarta viitorului război este în mîinile poporului muncitor. El are puterea de a-l împiedica” — a spus Romain Rolland, și chemarea lui ne îmbărbătează și astăzi, peste ani, cînd cel mai frumos omagiu ce-i putem aduce, este continuarea luptei lui.

Romain Rolland

Charles DOUSSAULT

Un popas de dorobanți.
Colecția acad. prof. G. OPRESCU

Citeva acuarelele de la 1848

de acad. prof. G. OPRESCU

Acuarele pe care le prezentăm cititorilor „Flacărei” sînt lucrate în Muntenia, în anul 1844, de către Charles Doussault, pictor francez care a petrecut mai mulți ani printre noi. Atrăși de evenimentele politice din preajma revoluției, ce aveau loc în aceste țări prea puțin cunoscute pe atunci apusului, atrași și de pitorescul lor (devenit, în urma mișcării romantice, un element foarte la modă și pentru pictori, și pentru amatorii de artă ai Parisului), o seamă de artiști se decid să înfrunte greutățile unei călătorii lungi și costisitoare, nu tocmai comodă, și ajung pînă la București și la Iași.

Unii nu merg mai departe, ci își caută aici subiectele — în lumea orașenilor sau a țăranilor din Principatele Romîne — strîng material și pornesc cu el înapoi, în vederea unor lucrări artistice. Alți artiști nu se opresc la noi, Ei își continuă călătoriile și reportajele mai departe, în Rusia vecină. Așa face cel mai cunoscut și mai ta-

lentat dintre acești pictori peregrini, Auguste Raffet, în 1837, dar și alții. Materialul adunat e gravat apoi în planșele ce însoțesc unele publicații iscalite de literați cu renume sau devine un album litografiat, elegant și luxos, tipărit cu mare grijă și destinat unui cerc restrîns de bibliofili, ca faimoasa călătorie a lui Demidoff, prin țările noastre și prin Rusia, ilustrată de Raffet.

Dintre destul de numeroasele lucrări inspirate de Principatele Romîne, călătoria lui Demidoff constituie, mai ales din pricina litografiilor lui Raffet, un document de primă importanță. El ne informează asupra stării mizerabile a orașelor, cu băltoacele din chiar mijlocul Giurgiului, despre casele abia ținîndu-se în picioare, despre starea drumurilor (așa de rea, încît șapte perechi de cai nu sînt de ajuns ca să scoată rădvanul lui Demidoff din albia Buzăului) și despre alte amănunte din viața zilnică a unui popor supus unei cumplite exploatare. Este semnifi-

cativ faptul că artistul a fost atras și de petrecerile populare, de dansurile pline de foc, din zilele de sărbătoare sau din timpul bilciurilor, ale unui popor care-și păstrează robustețea psihică, vigoarea și veselia. Printre participanții la joc, pe care îi surprinde Raffet, în afară de un surtucar sau doi, toți sînt cu picioarele goale, ceea ce ilustrează sărăcia populației muncitoare din Principate. Artistul nu redă însă un lucru deosebit de caracteristic epocii: frămîntările revoluționare.

Ca izvor de informații asupra vieții și oamenilor de pe aceste meleaguri, Charles Doussault nu e mai puțin important ca Raffet, deși nici el nu consemnează aspecte ale avîntului revoluționar ce caracteriza anii aceia. Vine la noi după ce, în 1840, se abătuse prin Palestina, vizitase Constantinopolul (unde fusese însărcinat să execute portretul sultanului), apoi Dobrogea, unde rămăsese timp mai îndelungat. De aci el trece mai departe, la București, apoi în Mol-

dova, ba chiar întreprinde, în timpul celor doi ani cît rămîne în mijlocul nostru (1843-1844), mici călătorii pînă și în Oltenia, unde îl găsim în 1844, după cum se vede dintr-un desen intitulat „Serbarea lucrătorilor francezi într-o pădure romînească.”

Un alt pictor francez, Michel Bouquet trecuse pe la noi cu cîțiva ani mai înainte, în 1840. Și el se întorsese în patrie cu o frumoasă recoltă de note și schițe. La Paris, cei doi călători se întîlnesc, își examinează reciproc operele și se decid în cele din urmă să colaboreze pentru a profita de interesul ce deșteptaseră în lumea politică, ba chiar în simplul cititor al ziarelor, evenimentele din răsaritul Europei.

În 1848 ei izbutesc să publice în revista „l'Illustration” o serie de importante gravuri în lemn, lucrări de diverși artiști după desenele și acuarelele pe care le aduseseră de la noi. Este sigur că știrile, la început favorabile, despre mișcarea de eliberare a principa-

Charles DOUSSAULT

tului Munteniei, sosite din București, au contribuit la hotărîrea luată de direcția revistei pentru a publica lucrările. Toate aceste scene pitorești, mai mult sau mai puțin exotice, au succes, așa că, în același an, „l'Illustration” tipărește o ediție separată a aceluiași gravuri, însoțite de un amplu text introductiv, sub titlul de „Album Moldovalaque”

La baza gravurilor în lemn stau acuarele și desene dintre care, în ce-l privește pe Doussault, unele fuseseră expuse în 1848 la Salonul din Paris. O parte dintre aceste lucrări se vînd și intră în colecțiile amatorilor; cele nevîndute reapar, tot la Salon, în 1861.

Acuarele reproduce alături au făcut parte din operele cu care Doussault se întorsese în Franța. Una dintre ele este foarte asemănătoare cu o gravură în lemn, pentru acel „Album Moldovalaque”: este partea din stînga a scenei reprezentînd „Popasul de vînătoare în stepă”. Celelalte nu fac parte din album, dar au fost probabil publicate în reviste contemporane pe care nu le cunoaștem. Cea mai interesantă acuarelă este o tînără romîncă în costum oriental, care, după toate probabilitățile, reprezintă pe soția sau fiica unui dom-

nitor, poate chiar pe Marișca Bibescu, al cărei portret, publicat în album în altă poziție, este asemănător cu cel din acuarela noastră, și în ce privește figura, și în ce privește costumul. Costumul oriental, asemănător celui din gravurile în lemn din „Albumul Moldovalaque”, deși nu mai era cel obișnuit în 1844, conține totuși elemente care se puteau întîlni cu puțini ani înainte, în toaleta feminină de la noi, mai ales cea de interior. „Cobzarul”, „Surugiul”, „Doroșanțul” sînt în costumele lor autentice de atunci, desenate și colorate cu cea mai mare precizie și meticulozitate. Tot așa, grupele de țărani vînători. Cobzarul se poate vedea în grupul de lăutari din dreapta gravurii intitulată „Hora”.

Alături de desenele lui Michel Bouquet, unele în colecția Bibliotecii Universității din Cluj, altele în cea a Academiei R.P.R., și de cîteva calcuri după desenele lui Raffet (cele foarte numeroase din colecția fostului Muzeu Kalinderu fiind dispărute, din nenorocire, în timpul incendiului cauzat de bombardamentele aeriene anglo-americeane din ultimul război), aceste 5 acuarele sînt printre cele mai prețioase documente veridice pentru epoca apropiată de 1848.

Charies DOUSSAULT

Un cobzar
Colecția acad. prof. G. OPRESCU

Un popas de vînători.
Colecția acad. prof. G. OPRESCU

Charles DOUSSAULT

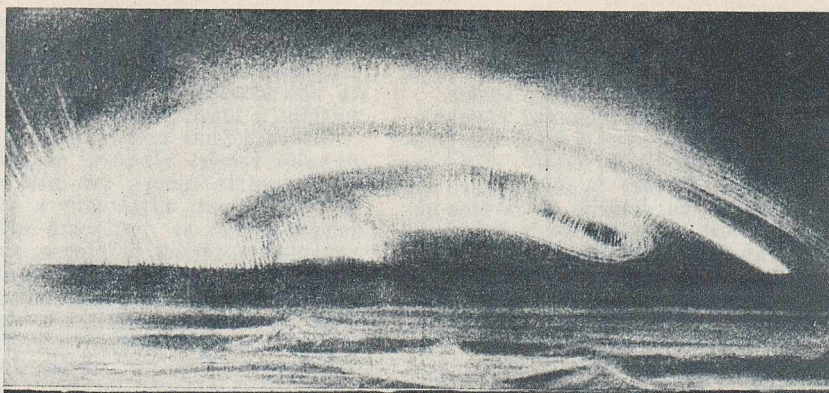
Tinără româncă în costum oriental.
Colecția acad. prof. G. OPRESCU

FLACĂRA

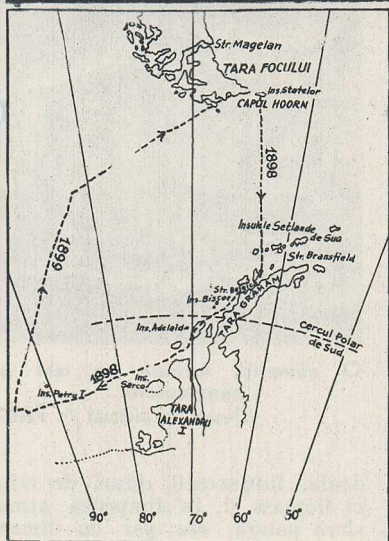

Charles DOUSSAULT

Un surugiu.
Colecția acad. prof. G. OPRESCU

SPRE POLUL SUD

Drumul parcurs de vasul „Belgica” în expediția antarctică

monumentala operă pe care ne-a lăsat-o moștenire, este apreciată la înalta ei valoare. Materialele ce urmează să apară în „Flacăra” sub titlul de mai sus, reprezintă extrase din opera de popularizare a savantului E. Racoviță, asupra expediției la Polul Sud la care a participat. Expediția a avut loc între anii 1897-1899 și, după naționalitatea membrilor săi, ea poate fi considerată internațională, căci între participanți se găseau: belgieni, francezi, norvegieni, suedezi, un român, doi polonezi, un american, olandezi etc. Pe bordul vasului „Belgica”, alături de Emil Racoviță, naturalistul expediției, se afla și navigatorul norvegian Roald Amundsen, cuceritorul de mai târziu al Polului Sud. Această expediție a fost prima, care a petrecut iarna în Antarctica, membrii ei fiind primii oameni care au locuit debarcați pe acest continent. Au fost descoperite insule, canale și coaste antarctice noi, ce au fost înscrise pe harta acestor regiuni necunoscute ale globului. Una din insule poartă numele de „Insula Cobălcescu” — fostul profesor de științe naturale al lui E. Racoviță, la Iași. Alta este insula „Wiencke”, iar un nou pământ se numește „Țara lui Danco”, ambele purtând numele a doi membri ai expediției, morți în Antarctica. În afară de descoperirile geografice, au fost înregistrate mai multe date și observații științifice decât cele obținute de toate expedițiile anterioare. Imensul material științific adunat a format subiectul a 60 de volume publicate, aducând științei un aport de nemăsurată valoare.

A trecut aproape un veac și jumătate de când exploratorul rus F.G. Bellingshausen, adevăratul descoperitor al continentului antarctic, a semnalat, în 1821, prima coastă continentală antarctică, pe care a denumit-o „Țara Alexandru I”. De atunci și de mai apoi, din vremea expediției vasului „Belgica”, tehnica a înaintat enorm. Astăzi ea a redus simțitor riscurile explorărilor polare; cu toate acestea, Antarctica are și azi regiuni peste care nici măcar nu s-a zburat! Întinderea acestui deșert înghețat e mai mare decât cea a Australiei sau a Europei. Explorări noi, făcute în zilele noastre, vor îmbogăți cunoștințele asupra tot mai puțin misterioasei Antarctide. Astfel, azi știm cu toții că Academia de Științe a U.R.S.S. a întreprins cercetări complexe pe continentul Antarctic și în apele Oceanului Înghețat de Sud. O primă expediție sovietică a plecat în Antarctica în noiembrie 1955, cu moderna motonavă „Obi”, utilată cu tot ceea ce tehnica modernă poate pune la îndemâna cercetărilor; de curând, motonava Obi a ajuns în Antarctica. Desigur că temerarii exploratori sovietici vor aduce, cu aceste mijloace, noi și importante contribuții la cunoașterea mai profundă a acestui al șaselea continent al globului. Toate aceste cunoștințe noi, pe potriva nivelului științei zilelor noastre, vor scoate din nou în evidență înalta valoare științifică a datelor obținute de Emil Racoviță și de ceilalți exploratori de pe „Belgica”, acum peste jumătate de veac, cu mijloacele tehnice reduse de care dispuneau. Opera lui Emil Racoviță, „Spre Polul Sud”, pe care o prezentăm acum cititorilor „Flăcării”, este, în parte, traducerea și coordonarea unora dintre cele mai importante texte ale savantului, privind expediția polară la care a participat.

dr. Dan COMAN

de Emil G. RACOVIȚĂ

Iubesc dobitoacele, le iubesc pe toate, nu e lighioană, oricât de urâtă și respingătoare ar fi, care să nu aibă drept la întreaga mea simpatie. Patimile zoologice fiind stăpînite de aceleași legi sufletești ca și obișnuitele patimi omenestii, pasiunea mea pentru animale este cu atât mai arzătoare, cu cît, nu mi-a fost întotdeauna răsplătită. Animalele nu mi-au plătit cu lucrări științifice bune, pentru dragostea curată cu care le-am împărtășit. Cu toate acestea, nădăjduiesc că prin plaiurile cerești, pe unde zoologii și lucrările lor sînt judecate cu îngăduire și fără pornire, adică pe lumea cealaltă, multe îmi vor fi iertate, căci prea am iubit animalele.

Și în tinuturile antarctice sînt animale. Pentru ca să ajungi la ele, trebuie să străbați Oceanul Atlantic în tot lungul lui. Această distanță enormă a fost parcursă de „Belgica”, fără să se zorească; măsură înțeleaptă, de vreme ce vasul nostru mai avea nevoie de multe, ca să fie un „pachebot” transatlantic. Era o trainică corăbioară, de felul pescuitoarelor de foci, norvegiene, lungă de treizeci și patru de metri și cu o capacitate de două sute șaptezeci de tone. Cele trei catarguri erau gătite cu toate pinzele trebuincioase, iar laturile, îmbrăcate cu o

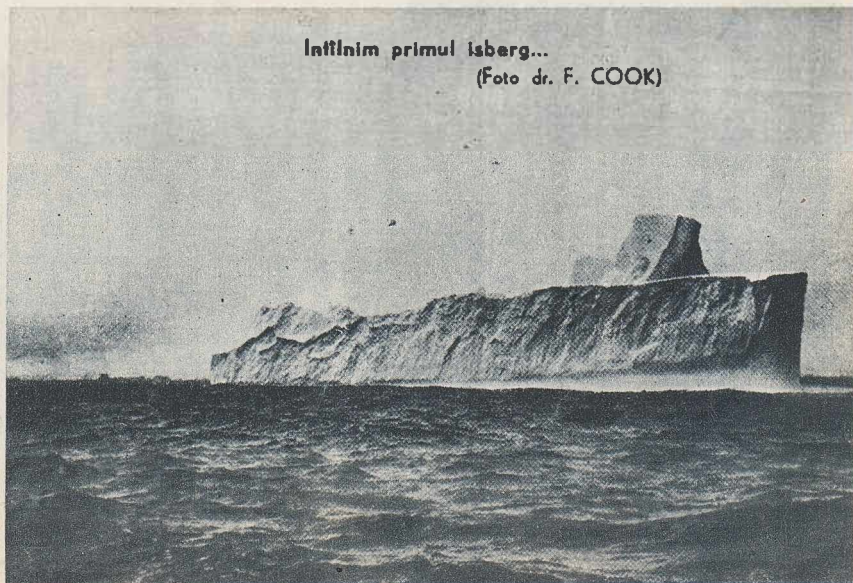
groasă platoșă de lemn de Greenhart, erau bine apărute împotriva stricăciunilor pe care le pricinuieste plutirea printre gheturi. Un butoi mare, așezat în vârful catargului celui mai înalt, slujea ca observator pentru comandant, cînd cîrmuia mersul vasului prin banchiză.

Partea dinapoi era ocupată de locuințele ofițerilor și ale savanților; partea dinainte era amenajată pentru mateloți; iar la mijloc, o chiliuță neîncăpătoare, împărțită în două printr-un perete, slujea ca laborator pentru oceanograful meteorolog și pentru naturalistul expediției. Calele erau ticsite de cărbuni, provizie necesară pentru o mașină de 150 cai putere, în stare să dea vasului o iuțea de șase pînă la șapte noduri, și de mare folos, mai cu seamă în timpul navigării printre gheturi. Într-o altă încăpere, stăteau îngrămădite lăzi de toate formele, pline cu blănuri, alimente și materii prime de tot felul. Afară de acestea, pe bord mai era instalată și o colecție completă de instrumente științifice.

Ținta expediției nu era să atingem Polul Sud cu orice preț, în dauna observațiilor științifice. Firește că trebuia să înaintăm înspre sud cît se putea mai mult, fără să ne găsim însă vreodată în neputința de a face acele cercetări științifice care constituie singu-

Întîlnim primul isberg...

(Foto dr. F. COOK)

rul, dar, marele câștig pe care poate să-l dea o expediție. Ca program, era vorba să studiem îndeosebi regiunea antarctică sud-americană, cu toate mijloacele pe care știința le pune azi la îndemina cercetătorilor, și să iernăm cât s-ar fi putut mai înspre sud, pentru ca să aducem tot felul de observații culese timp de cel puțin un an de zile.

Nu vreau să stăruiesc asupra călătoriei „Belgicăi” pînă la capătul cel mai de jos al Americii de Sud, ci voi începe povestirea pătaniilor noastre din ziua de 13 ianuarie 1898, ziua în care am părăsit golful San-Juan din Insula Statelor.

De la început, ne-a fost dat să ne încredințăm că faima de care se bucură vecinătățile Capului Hoorn era îndreptățită. Vîntul de apus sufla într-una, vijelios, și „Belgica” era zguduită cu violență de către uriașele valuri care se formează în strîmtoarea lui Drake. Din fericire, prevăzusem aceasta: tot materialul și toate borcanele mele fuseseră fixate cu îngrijire în rafturi anume făcute și chiar microscopul meu fusese înșurubat în masa din laborator; numai naturalistul expediției nu era înșurubat și, din pricina asta, a avut de multe ori prilejul să se căiască...

Aceasta nu ne-a împiedicat să executăm mai multe sondaje, care ne îngăduiră să facem însemnate constatări. Între America de Sud și cele dintîi pămînturi antarctice, există, contrar presupunerilor geografilor, o mare adîncă de 4000 de metri, care prelungește bazinul Pacificului.

La 19 ianuarie, întîlnim primul munte de gheață, iar la 20 ianuarie, pe o mare răzvrătită, ne aflăm în fața insulelor Șetlande de Sud. Era liniște și o ceață deasă se ridica, ca o perdea gro-

să și moale, lăsînd să se ivească, în albeața lor mată, piscurile ascuțite și lanțurile de munți care formează aceste insule. Un șirag întreg de recife negre mărgineau, dinspre larg, țărnișurile, iar valurile uriașe se sfărîmău de ele cu putere, ridicînd, ca niște albe pînze verticale, pulbera fină de stropi.

Trecurăm printre aceste insule și ne îndreptăm înspre sud, către pămînturile Trinnity și Palmer, țărnișuri de-abia întrezărite, pe la începutul veacului, de către baleniarele americane.

La 22 ianuarie o cumplită furtună ne izbi pe neașteptate în strîmtoarea lui Bransfield. Într-o clipă suprafața mării se în-

din cînd în cînd, un munte de gheață trecea amenințător, sclîpînd verzui, clătînat de furia vîntului și de puterea apelor.

Atunci, în zgomotul elementelor turbate, se auzi un strigăt omnesc: „un om în mare”, și de pe punte zărirăm în adevăr un om luptînd cu valurile. Zădarnice ne-au fost silințele să-l scăpăm; în van, chiar Lecointe, cu o funie legată de mijloc, se aruncă în apa înghețată ca să-l scape; sărmanul nostru tovarăș Wiencke se cufundă și dispăru.

Furăm cuprinși de triste gânduri. Eram abia la începutul expediției și să și pierdem un tovarăș! Al cui e rîndul acum? —ne gîndeam noi—și cine știe

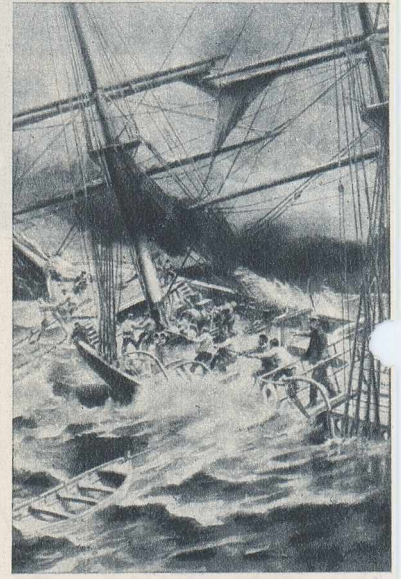
rea și explorarea acestei regiuni, uitînd de nenorocirile trecute. În fața noastră se desfășura, în toată splendoarea ei, incomparabila imagine a lumii polare.

... În adîncimea nesfîrșită a vădului ceresc, albastrul se subție în palide tonuri, iar între ei și întunecimea mișcătoare a valurilor mării, se desfășoară alba priveliște a țărnișurilor muntoase, sleite în zalea lor de gheață. Munți uriași înalță în aer piscuri învăluite în trolene scilpitoare, iar în poale poartă ghețari măreți, ce umplu văile cu masele lor străvezii și pătrund în mare cu frunți prăpăstioase, brăzdate de albastru. Ici-colo, răsar din albeață, turnuri negre, cernite cate-

Munți uriași înalță în aer piscuri, învăluite în trolene scilpitoare...

(Foto dr. F. COOK)

O cumplită furtună ne izbi pe neașteptate...

(Desen de pictorul A. PARIS)

creți în brazde adînci. Nori groși și neguri întunecate se rostogoleau prin văzduh, iar urletul vîntului se ascuțea, trecînd prin catargurile îndoite și frînghiile zbuciumate. Pînzele se zbăteau în legături, pocînd cumplit, și „Belgica”, neconținut spălată de valuri, cu greu își făcea drum în neagra urgie. Căci totul sta acum cuprins de întuneric. Pe negrul orizont se desenau contururi negre de țări necunoscute și cerul negru acoperea fioros o mare cernită. Numai crestele spumoase ale talazurilor luceau albe și,

Nu a ceva care să te minuneze mai mult, decît o întîlnire cu această ființă ciudată și comică, ce se numește pinguin... Sub ochii mei se afla un adevărat așezămînt de ocrotire...

(Foto E. RACOVITĂ)

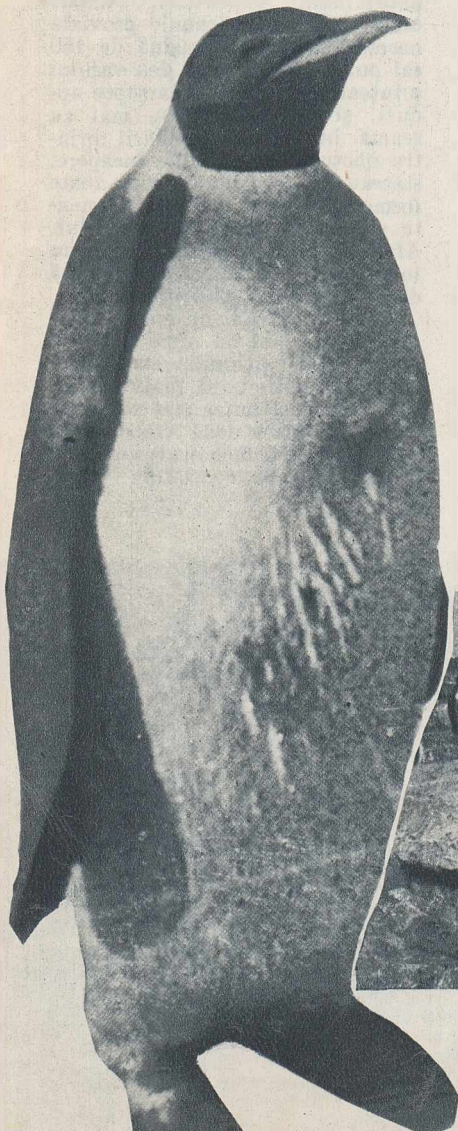
dacă toată expediția nu e menită să piară în vreun colț înghețat al Antarcticii necunoscute!...

Ah, ce noapte grozavă! „Belgica” se clătina ca o epavă, în vreme ce uraganul suiera înfricoșător printre pînze, iar talazurile uriașe se izbeau cu violență de coastele vasului. Natura își cere însă întotdeauna drepturile, iar eu adormii, tîrziu, foarte tîrziu, cu fruntea rezemată de masa micului nostru laborator.

Ce dimineață, a doua zi, cînd ne deșteptarăm din somn! Peste noapte furtuna se potolise și, pe o mare liniștită, am pătruns în strîmtoarea ce poartă astăzi numele de „Belgica”. Eram înconjurați de pămînturi pe care omul nu pusese piciorul și nici măcar nu-și aruncase privirea. Și atît de mare e atracția necunoscutului, încît, voioși și plini de ardoare, am pornit în cerceta-

drile, întunecate ziduri de stînci fioroase și, în limpedea atmosferei polare, ele par cu dimensiuni exagerate, amenințătoare fortărețe ale unei împărății legendare. În lumina aurită a soarelui, gingașe culori se joacă pe virfurile de piscuri, plutesc pe văile argintii ale ghețarilor, se ascund în prăpăstiile troienite. Încet și măreț, în mijlocul mării plută munții de gheață, albi în soare și albaștri în umbră, la picioarele lor, apa înverzește în unde de safir și valurile pătrund zgomotos în grottele lor sinelii și ies acoperite de spumă argintie. Iar în golfulurile și tăieturile coastelor, alți munți de gheață, prinși de fund, se înșiră ca monstruoase nave, în porturi de marmură albă.

Și oriunde te uiți, fie în cer, fie în apă, fie în țările muntoase, totul e limpede și clar, luminos și dulce, armonios ca formă și culoare.

Strîmtoarea „Belgica“ este mărginită la vest de un arhipelag format din mai multe insule mărunte: arhipelagul lui Palmer. La răsărit se află un pămînt cu malurile crestate, care a primit numele de Țara lui Danco.

Timp de douăzeci de zile, am explorat aceste ținuturi, ca să le întocmim harta. De pe corabie, am urmărit cu băgare de seamă tot malul Țării lui Danco, iar cu luntrea am debarcat de vreo douăzeci de ori pe uscat. Această din urmă operație nu se făcea cu ușurință; talazuri minioase se spargeau neconștient de malurile slînoase ale insulelor și ale continentelor, fiind nevoie de cercetări îndelungate, ca să aflăm un loc prielnic unde să poți pași pe uscat. Marinarii fiind puțini, luntrea era mînuită de noi, ceștilalți. Lecointe, de drept, ținea cîrma, în vreme ce Arctowski, Dobrowolski, Danco și eu ne opinteam din răsuputeri la rame; doctorul Cook, ca cel mai sprinten dintre noi, sta înaintea, gata să sară și să prîponească luntrea cu o frînghie. Nici pe departe, nici pe aproape, luntrea noastră nu semăna cu un vas-amiral, dar, cu toate acestea nu am dat înapoi, dovadă că am făcut douăzeci de debarcări, adică mai multe decît toți înaintașii noștri împreună.

Printre cele dintîi rezultate pe care le-au adus debarcările noastre, a fost constatarea că, omătul și gheața acoperă toate pămînturile ce am visat. Limita zăpezii eterne mai că se confundă aci cu nivelul mării, ceea ce înseamnă că nici la sfîrșitul verii, omătul nu dispare complet, ci, an cu an, se clădește pe cîmpii și suprafețe plane, ori umple toate văile înăluntru țărilor, încît numai virfurile de piscuri mai răsar din neînteruptul troian. Păturile inferioare, supuse presiunii celor superioare, se transformă întîi în „neve“ și, pe urmă, în gheață; astfel, toate pămînturile din aceste regiuni sînt acoperite de o carapace înghețată. Groenlanda, în regiunile Polului Nord, ne prezintă același fenomen și numele ce se dă carapacei de gheață în această țară, adică „Inland-sis“, a devenit termen generic pentru toate fenomenele de acest soi.

Și astfel, totul este acoperit de gheață și zăpadă prin aceste ținuturi pustii ale Antarcticii. Singurele părți descoperite sînt cîteva maluri prea înalte, cîteva piscuri singuratice: nunatak-uri întunecate, care străpung inland-sis-ul, cîteva plaje mici și, în

sfîrșit, cîteva insule și insulițe răspîndite prin strîmtoarea „Belgica“. Cum era de așteptat, numai în aceste locuri am putut descoperi o manifestare a vieții vegetale și animale — dar și aceasta atît de săracă și de simplă!

Am găsit o singură plantă cu flori: Aira antarctica, o mică graminee ce trăia în scorburile de stînci bine adăpostite de ger și vînt. Nici o ferigă, în schimb mușchi, licheni, alge. Pe frunțile stîncilor goale, pe pereții verticali unde omătul nu poate prinde, pe strîmtele țărmuri de mare, unde zăpada e suptă de puterea soarelui, se întind covoare de licheni cenușii, portocalii sau galbeni, iar pe streșinile umede și prin ascunzișuri, trăiesc mușchi. Aceștia din urmă, se înmulțesc prin înmugurire, căci frigul nu îngăduie delicatelor organe de reproducere să-și facă datoria.

În micile băltoace de apă dulce, rămase din topirea zăpezilor, se dezvoltă o lume întreagă de alge microscopice, Diatomei, Oscillarii, Flagelarii și Bacteriacee, care, cînd înverzesc, cînd înroșesc fundul lacurilor.

Eram foarte curioși să cunoaștem speciile de animale care trăiesc de pe urma plantelor din aceste locuri vrăjmașe. Cercetări amănunțite ne-au permis să întocmim lista lor. Mai întîi, o Podurella, un mic purice de zăpadă, negru-albăstrui, care sare pe stînci și printre plante, sau se adună în cete numeroase, pe sub pietricelele turtite sau pe sub scoici. Apoi o muscă, Belgica antarctica, o biată jivină micuță, lipsită de atributul însemnat al Dipterelor, de vreme ce aripile-i pipernicite nu-i pot sluji la zburat.

În sfîrșit, îmi mai rămîne să pomenesc trei sau patru neamuri de Acarieni, un fel de păianjeni mititei, care duc o viață de azi pe mîine, prin tufe de mușchi și licheni.

În băltoacele mai mici, provenite din apa zăpezilor topite, se dezvoltă o lume de animale microscopice care se hrănesc cu alge inferioare și anume: Infuzori, Rotiferi, Tardigrazi și Nematози, vietăți ce s-au obișnuit cu asprele condițiuni de viață.

Acestea sînt plantele și animalele care populează aceste ținuturi năpăstuite; dar tot pe aici, am mai întîlnit și alte animale, care nu pot să intre în fauna de uscat

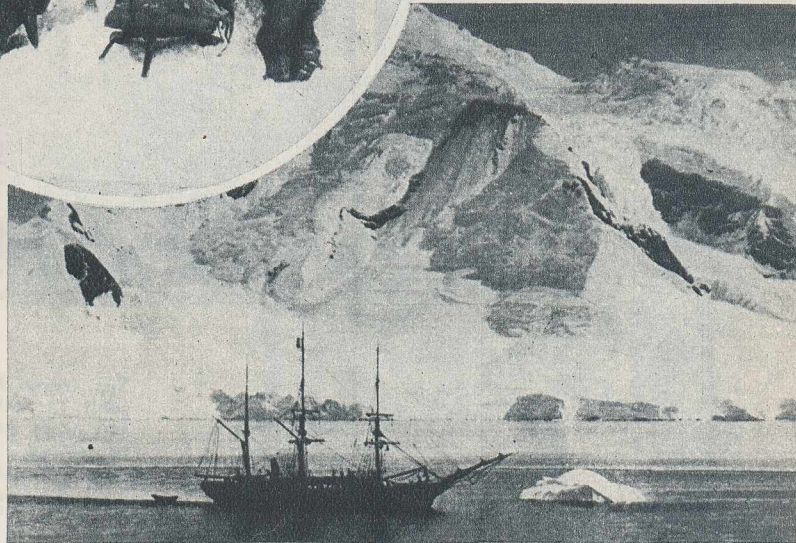
propriu-zisă, dar care singure mai însuflețesc puțin pămînturile din strîmtoarea „Belgica“, Sînt păsările și focole, animale superioare, care au mijloace de deplasare

menit de drăgălaș și de comic.

Aceste păsări nu mai pot să zboare, căci au penele de la aripi foarte mici și prefăcute într-un fel de solzi; în schimb, ce înotătoare minunate sînt! Cu lovituri puternice de aripi, ele despică valurile sau sar într-una pe deasupra apei, așa cum fac Marsuinii. Pe uscat, sînt mai stîngace, dar asta nu le împiedică să se cațare pe țărmuri, pînă la înălțimi amețitoare, ajutîndu-se cu aripile, cu labelle și cu ciocul.

Printre cele dintîi rezultate pe care le-au adus debarcările noastre, a fost constatarea că omătul și gheața, acoperă toate pămînturile ce am visat...

(Foto dr. F. COOK)

Eram înconjurați de pămînturi, pe care omul, nu pusese piciorul...

(Foto dr. F. COOK)

rapide și vin în aceste locuri, de obicei, numai vara.

În ce privește păsările, toate seamănă la înfățișare cu locuitorii mării europene; mai deosebite sînt însă, două grupe de păsări: pinguinii și Chionidele.

Nu e ceva care să te minuneze mai mult, decît o întîlnire cu această ființă ciudată și comică, ce se numește pinguin. Imaginați-vă un omuleț stînd țepăn pe picioare, avînd în loc de brațe două lopeți late, cu un cap prea mic față de trupul lui dolofan și grăsuliu; imaginați-vă această făptură purtînd pe spinare o haină de culoare închisă, pătată cu albastru, care se subție ca o coadă ascuțită ce se tîrăște pe jos, și cu pieptul gătit cu un plastron nou și lustruit. Privind această ființă ce umblă pe două picioare, cu un mers cam legănat și mișcînd într-una din cap, aveam în fața ochilor noștri un lucru nemaipo-

Două neamuri de pinguini populează strîmtoarea „Belgica“, Ele au întemeiat aici orașe populare și pline de viață, dar lipsite de orice normă de... igienă socială. În aceste orașe și sate, se practică sistemul gunoierii pe loc și, de departe, vîntul ne aducea pe „Belgica“ urmările mirositoare ale acestor „igiene“. Împreună cu mirosurile, venea pînă la noi, din unele dintre aceste orașe, și ecolul unui zgomot îngrozitor. Auzeam niște „kaah, kaah“, sălbătice, urmate de corul furibund al unei mulțimi în delir. Ne întrebam mirați dacă nu cumva nimerisem în toiul unei... campanii electorale și am debarcat să fac o anchetă în această privință.

(continuare în numărul viitor)

Am explorat aceste ținuturi, ca să le facem harta...

(Foto dr. F. COOK)

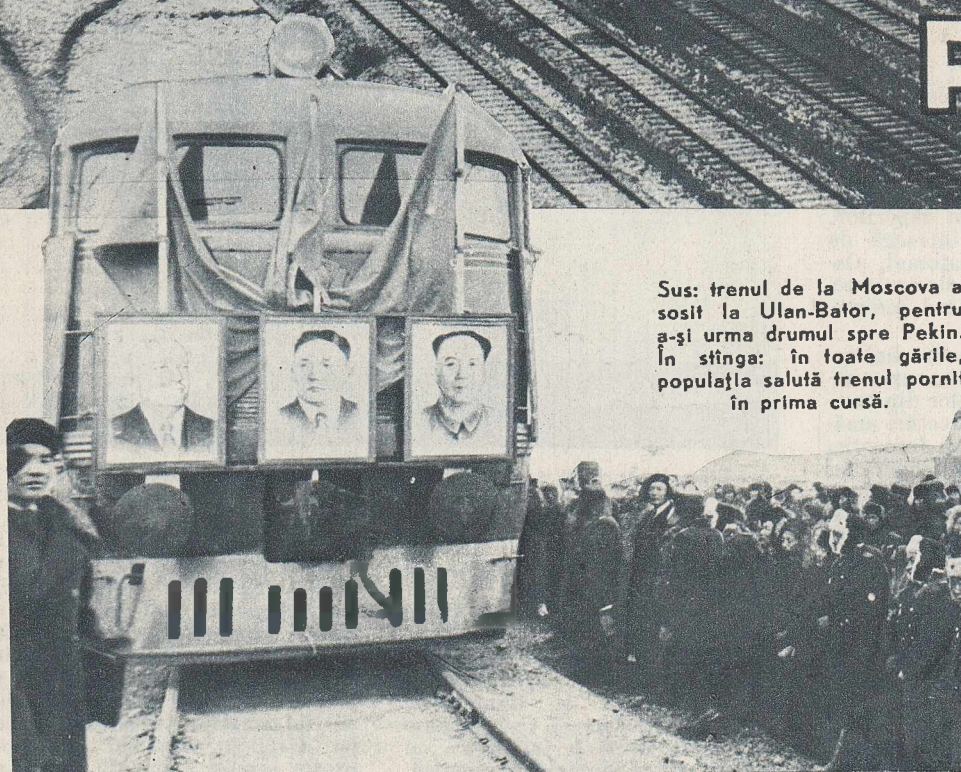
Cu luntrea am debarcat de vreo douăzeci de ori pe uscat...

(Foto H. ARCTOWSKI)

MOSCOVA ULAN-BATOR PEKIN

Sus: trenul de la Moscova a sosit la Ulan-Bator, pentru a-și urma drumul spre Pekin. În stînga: în toate gările, populația salută trenul pornit în prima cursă.

Recent a fost inaugurată linia ferată Moscova-Ulan-Bator-Pekin, căreia i s-a dat numele „Drumul prieteniei”.

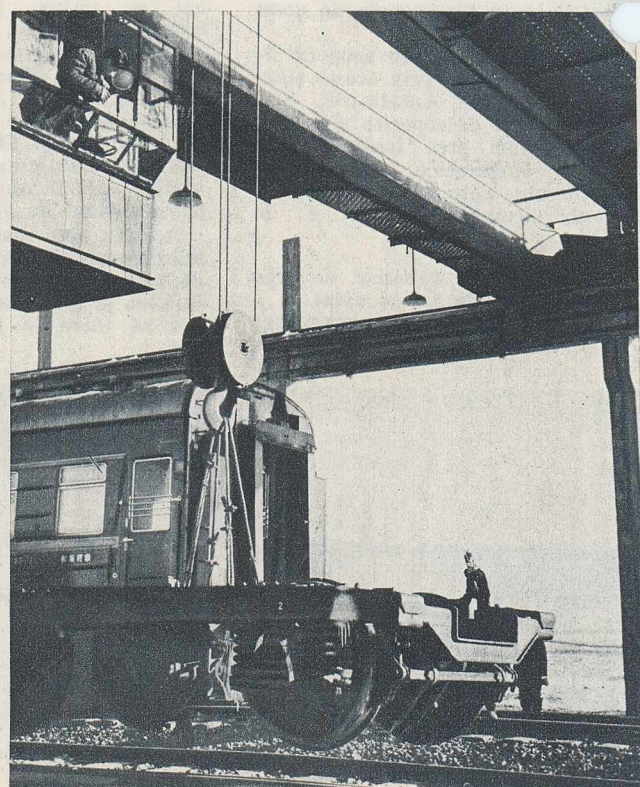
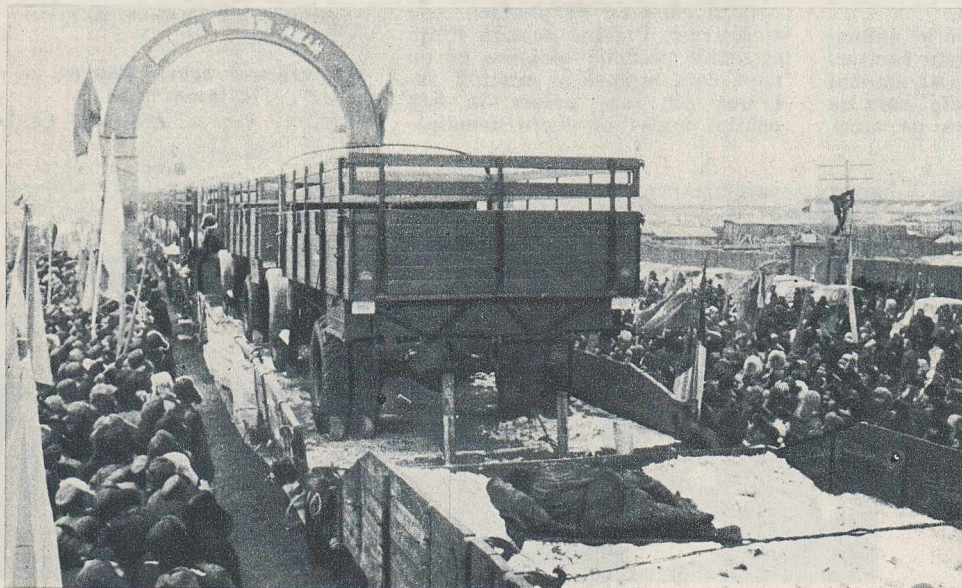
Noua cale ferată scurtează cu 1.141 km traseul lung de peste 9.000 km, de la Moscova la Pekin. În scurt timp s-au construit de-a lungul noii căi ferate: 6 gări, 5 depouri, 7 centrale electrice, 5 stații de pompare, 17 fântini arteziene. Constructorii au avut de străbătut trecătoarea Ulan-Uul, lanțul muntos Hangai înalt de 3.000 m, seceta și nisipurile mișcătoare ale sălbaticului pustiu Gobi.

S-a schimbat înfățișarea locurilor pe unde trece noul drum de fier, trezindu-se la viață unele porțiuni ale pustului Gobi, ridicându-se așezări bine amenajate, întreprinderi noi industriale, școli, spitale, cluburi.

Un singur tren de marfă transportă în 12 ore, de la Ulan-Bator la Dzamin-Ude, o încărcătură pe care o transportau înainte 20.000 cămile în 20 de zile.

La punctele de frontieră, sînt necesare scurte popasuri pentru efectuarea trecerii garniturilor de pe liniile înguste, pe cele late, sau invers. În fotografie: o transbordare mecanică de pe ecartamentul îngust, pe cel lat, pe linia ferată Tzlin-Erhlien. →

Magistrala Transmongolă asigură transportul rapid și în bune condițiuni al produselor industriale, spre regiunile îndepărtate ale pustului Gobi, unde pînă nu de mult, unicul mijloc de transport erau caravanele de cămile. În fotografie: primul tren încărcat cu camioane.

FÎNTÎNA BLANDUZIEI

de Radu POPESCU

Ilustrații de Cik DAMADIAN

E o mare plăcere să vezi, sau să revezi—depinde de vîrstă—„Fîntîna Blanduziei”, una din dramele antice (a doua este „Ovidiu”) ale lui Alecsandri. Și e, deci, o datorie să recunoaștem Teatrului Armatei și directorului său artistic, Ion Șahighian, autor și al punerii în scenă a piesei, un merit deosebit pentru reînvierea acestei opere, definitiv încrustată în patrimoniul nostru clasic.

În epoca dintre cele două războaie, în care estetismul și cosmopolitismul erau sprijinite și încurajate de oficialitate, s-a dus împotriva lui Alecsandri o politică de uitare, o acțiune de transformare a unei opere generoase și vii, în venerabilă și prăfuită piesă de muzeu școlar. Și n-a existat, pe atunci, gazetăraș semidoct, burghez mărginit sau cocoșneată pretentioasă și franțuzită, care să nu strimbe din nas la auzul poeziei sale, pe care o declarau cu dispreț „patriotică”, expediind-o urgent la școala primară, unde se storcea din ea, cu multă artă, drojdia unui șovinism tenace și util.

Pînă și rarele, protocolarele reprezentări pe scena Naționalului (nu cred ca vreun alt teatru să fi jucat vreodată o piesă a lui Alecsandri), inevitabile din pricina „tradiției”, săfășiau publicului o operă copios calificată prin nenumăratele mijloace pe care mașinăria teatrală — oameni și unelte — o pune la dispoziția culturii oficiale, operă din care se desprindea, sau se urmărea să se desprindă, imaginea unui Alecsandri cînd de un idilism rural-vaporos, cînd de un autohtonism conservator și șovin.

Adevăratul Alecsandri revine printre noi astăzi, cînd, în cadrul acțiunii de valorificare a clasicii, au început să apară edițiile definitive, științific comentate, ale operelor sale, iar pe scenele noastre se reprezintă drame și comedii de ale lui, în spiritul realist popular și progresist în care au fost gîndite. Și poate că unul din cele mai emoționante fapte de înregistrat în legătură cu reprezentarea „Fîntîinii Blanduziei” este simpatia caldă, sentimentul robust de admirație activă și limpede pe care le-am văzut stîrnite în spectatori (am remarcat printre ei foarte mulți tineri soldați) de ideile generoase și versul avîntat al „bardului”.

„Fîntîna Blanduziei” este o dramă a sclavajului. Tot ce se întîmplă de-a lungul celor trei acte este determinat de existența acestei

oribile orînduirii sociale, în care exploatarea lua forma însăși a desființării condiției umane, sclavul coborînd la condiția animalului și chiar a simplului obiect. Întreg fondul dramei este ocupat de existența mizerabilă a sclavilor care încep să ridice capul, să viseze răzbușunarea, să se gîndească la luptă. E primul caracter progresist al dramei.

„Fîntîna Blanduziei”, nu trebuie judecată numai în limitele orînduirii sclavagiste propriu-zise și ale lumii romane. Cînd Alecsandri a scris dramele sale antice, el era, ca întotdeauna, preocupat de soarta poporului român, și de aceea, ambele conțin străvezii aluzii istorice și previziuni de viitor. Așadar, orînduirea sclavagistă și lumea romană sînt, un simplu pretext istoric.

„Sclav” s-a numit de-a lungul veacurilor orice victimă a exploatării omului de către om. În clipa în care Alecsandri scria „Fîntîna Blanduziei”, poporul român era sclav al monstruoasei coaliții burghezo-moșterest. Alecsandri, revoluționarul de la '48, exilatul politic de mai tîrziu,

prietenul și colaboratorul lui A.I. Cuza și Kogălniceanu, era sensibil la această dramă multiseclară a poporului și nu încapă îndoială că prin condamnarea sclaviei antice și prin îndemnul la luptă adresat sclavilor de atunci, el nu ocolea soarta țării și a poporului său. Un imn al libertății, un rechizitoriu împotriva sclaviei din toate timpurile, iată ce constituie al doilea caracter progresist al „Fîntîinii Blanduziei”.

În lumina acestor idei, trebuie înțeleasă figura centrală a piesei, poetul Quintus Horatius Flacus. Cu mai mult sau mai puțin respect pentru adevărul strict istoric, Alecsandri ne-a înfățișat un Horatius care trebuia să fie mai curînd un reprezentant ideal al intelectualității tuturor timpurilor. El este un om generos, cu vederi largi, cu ambiții nobile. El este rivalul lui Scaurus, nu atît din cauza dragostei Neerei, cît mai ales din cauza atitudinii lor complet diferite în problemele epocii, între care cea dintîi era problema sclaviei. Bestialului reprezentant al lumii posedanților, al proprietarilor de sclavi, el îi opune un suflet sensibil la suferința, capabil să înțeleagă și să respecte omul în sine, respectat și iubit de sclavii săi, pe care, după cum

declară Gallus, îi face „să uite că sînt sclavi”. De asemeni, lui Zoil el îi este opus nu atît prin geniul literar, cît prin spiritul luminat, lipsit de ambiții vulgare, de meschinărie, pentru care arta este un mijloc de a se ridica la o viziune superioară a vieții. Ceea ce s-a numit, în „Fîntîna Blanduziei”, drama lui Horatius — adică înfrîngerea, în planul erotic, a geniului alunecînd spre bătrînețe — nu e, în realitate, decît procesul prin care acesta se ridică, de la egoismul individual la o înaltă, înaintată concepție asupra vieții. În viziunea lui Alecsandri, poetul este un om care exprimă, cu maximum de rezonanță, toate legile vieții, toate durerile sufletului omenesc. Însăși declarația de dragoste a lui Horatius ia forma unei profesiuni de solidaritate cu suferințele tuturor, a unui cerificat de umanitate. El declară astfel:

„Poet sînt, și poetul nu e scutit de chin, de tot ce-i omenire, nimic nu e străin”.

Să mai adăugăm, în sfîrșit, că Alecsandri ne arată un Horatius care întoarce spatele curții imperiale de la Roma și care nu se sfiește de a sublinia arbitrarul hotărîrii lui August, de a exila pe Ovidiu. În clipa în care Alecsandri a scris „Fîntîna Blanduziei”, primul Hohenzollern, cocoșat pe grumazul țării noastre, încerca să dea tonul unei arte aservite curții regale și ruptă de năzuințele maselor, în care Alecsandri, cu prestigiul și talentul său, ar fi deținut un loc de cinste. Afîrmînd, prin Horatius independența intelectului față de arbitrarul regal și datorită poetului de a apăra demnitatea culturii, Alecsandri a săvîrșit un act de curaj exprimîndu-și crezul său democratic, progresist.

Toate aceste elanuri progresiste, toate aceste principii realiste urmau, prin reprezentarea piesei pe scena Teatrului Armatei, să fie pentru prima oară puse în evidență. Sarcina tov. Șahighian era deci de mare răspundere — și trebuie declarat că el a dus-o la capăt în condiții care dovedesc o bună și inteligentă cunoaștere a teatrului lui Alecsandri și totodată o sigură aplicare a concepției realist-socialiste în arta punerii în scenă. El a știut, în special, să dozeze în mod just raportul între intrigă erotică a piesei și fondul ei social și moral, să pună în evidență drama sclavajului, cu toate semnificațiile repercutate pînă în epoca lui Alecsandri, și a reliefat figura lui Horatius pe un fond bogat de idei.

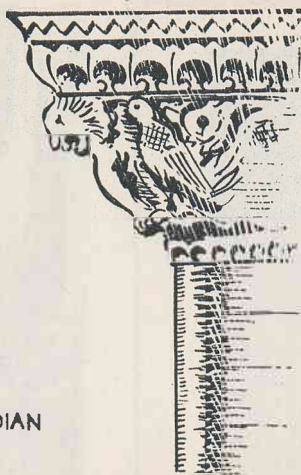
Totuși, în realizarea justelor sale scopuri, spectacolul cunoaște două limite. Prima se referă la interpretare. De multă vreme, actorii noștri au pierdut exercițiul versului și, mai ales, al versului romantic. De aceea, interpretării „Fîntîinii Blanduziei” s-au lovit de o dificultate pe care au luptat s-o rezolve cu rezultate foarte diferite. De-

sigur că au izbutit mai bine cei mai vîrstnici, tovarășii Vraca și Maximilian, care, în cariera lor îndelungată, au practicat mai mult de cît cei tineri teatrul versificat. Cei mai tineri au izbutit cel mult să declame, amintindu-și desigur vagi lecții de conservator. Dar n-au izbutit să joace versurile. Totul e recitat, în atitudini statice. Tov. Gina Petrini, de pildă, pietrificîndu-se ori de cîte ori (trebuie să debiteze mai mult de două-trei versuri în șir și recăpătîndu-și viața și mișcarea deîndată ce sfinșește, se află încă în faza separației antirealiste a versului de viață. Tov. Carabin, cu mai multă cursivitate și cu o dicțiune mai bună, a realizat un Gallus viu și veridic, căruia nu i s-ar putea reproșa decît lipsa unei anumite gravități existente în structura personajului. Stîngăcia în recitarea versului, imputabilă mai ales interpretării principale, a mai avut un efect dăunător asupra acestui cuplu: un accent nefiresc de greu, pus pe mișcarea corpului și pe elocvența presupusă a atitudinii. Cei doi caută mereu linia plastică, gestul în sine; de nenumărate ori în cursul spectacolului ei pot fi surprinși în scene categoric de balet, cu mișcarea ritmată și cu pauza înghețată, prin care versul abia se mai aude susurînd. În această greșală, n-a căzut tov. Migri Avram Nicolau, care a izbutit o sudură mult mai puternică între vers, mișcare și viața sufletească a personajului.

Ce păcat că un actor priceput, ca artistul poporului George Vraca, pe care te aștepti să-l vezi realizînd un Horatius perfect, a căzut în ispită unor ciudate porniri spre bonomie și efecte hazlii, absolut nepotrivite cu linia monumentală a rolului. Horatius, peste care am impresia că plutește încă umbra lui Nottara, trebuie gîndit de la un nivel foarte înalt și realizarea lui poate și trebuie să fie variată — dată fiind bogăția de sentimente și idei care-l animă.

În legătură cu abuzul de plastică al unora dintre actori, ajungem la a doua limită a spectacolului: excesul de balet. La fiecare scenă, țîșnesc din culise doi pînă la o duzină de dansatori (de altfel excelenți) care mimează uneori, multe din ideile piesei, dar nu totdeauna cele de bază. Astfel șirul ideilor prea des întrerupt, scade din intensitatea și din unitatea dramei, iar multe replici se pierd în sunetele muzicii și în tumultul mișcării. Am să dau un singur exemplu: dialogul savuros dintre Scaur și Gluto, de o mare virtuozitate literară, s-a pierdut cu desăvîrșire, și nu din vina celor doi interpreți, tov. Gărdescu și V. Vasilescu, excelenți în rolurile respective.

Poate că acest exces de balet și de muzică este semnul unei anumite timidități a maestrului emerit Ion Șahighian, la reluarea, după atîția ani, a lui Alecsandri. El n-a avut — pare-se — destulă încredere în capacitatea de discernămint și în receptivitatea publicului nostru nou și n-a avut destul curaj pentru a înfrunta luminile rampei numai cu Alecsandri.

George Vraca în rolul lui Horatius.

George Carabin în rolul lui Gallus.

Gina Petrini în rolul Gettei.

N. Gărdescu în rolul lui Scaur.

Tovarășul Kliment Efremovici Vorosilov, președinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., membru al Prezidiului al C.C. al P.C.U.S., împlinește la 4 februarie 75 de ani. Discipol credincios al marelui Lenin și încercat tovarăș de luptă al lui Stalin, K. E. Vorosilov este unul dintre eminenții activiști ai partidului comunist și ai statului sovietic. Partidul comunist, poporul sovietic și oamenii simpli din toate țările, îl prețuiesc și îl iubesc pe K. E. Vorosilov, pentru meritele sale în opera de construire a comunismului în U.R.S.S.

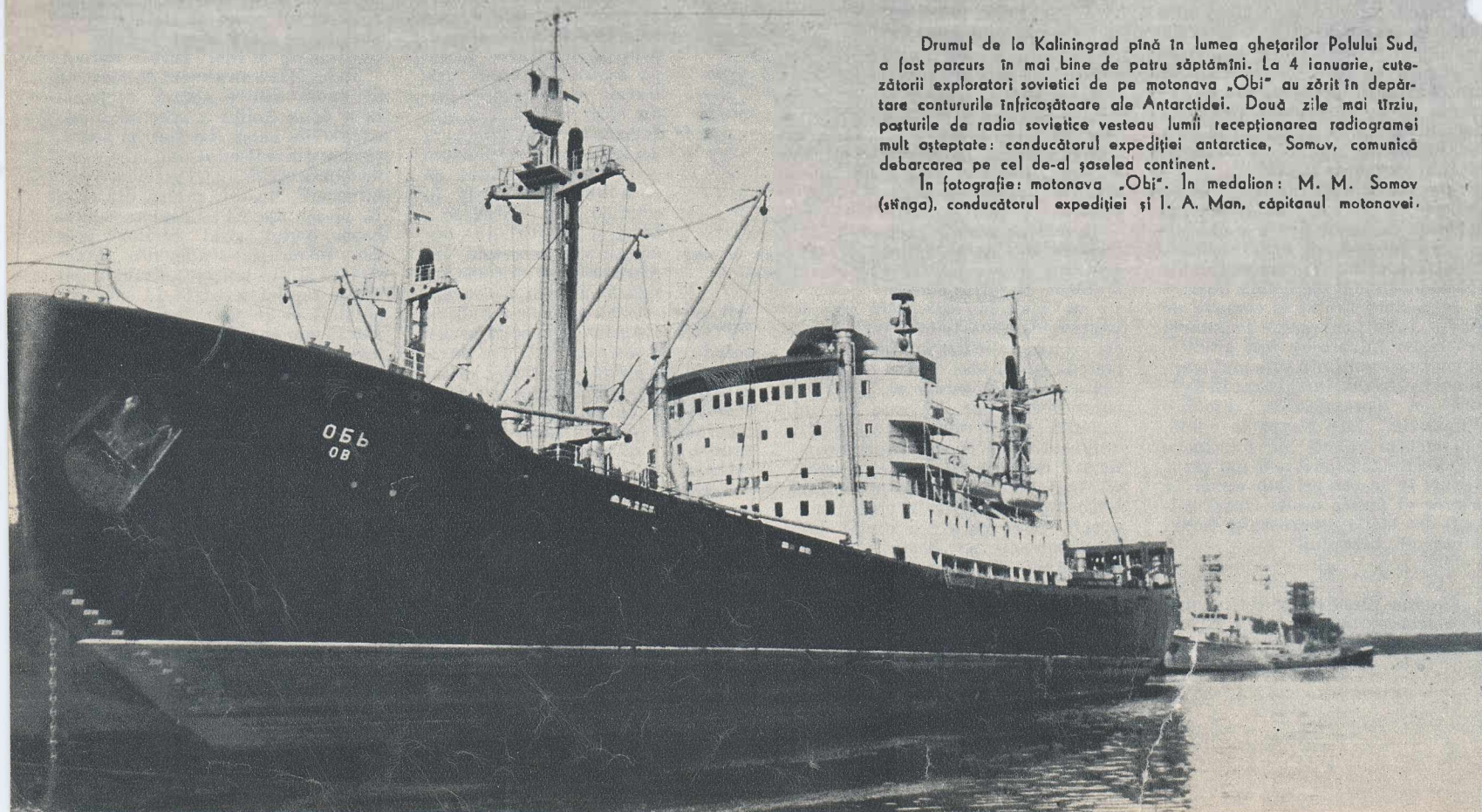

fotocronica
FLACARII

Drumul de la Kaliningrad pînă în lumea gheșurilor Polului Sud, a fost parcurs în mai bine de patru săptămîni. La 4 ianuarie, cutăzătorii exploratori sovietici de pe motonava „Obi” au zărit în depărtare contururile înfricoșătoare ale Antarctidei. Două zile mai tîrziu, posturile de radio sovietice vesteau lumii recepționarea radiogramei mult așteptate: conducătorul expediției antarctice, Somov, comunică debarcarea pe cel de-al șaselea continent.

În fotografie: motonava „Obi”. În medalion: M. M. Somov (stînga), conducătorul expediției și I. A. Man, căpitanul motonavei.

AFARĂ CU STARHEMBERG I

Reîntoarcerea în Austria a prințului Starhemberg, unul dintre principalii vinovați pentru sângeroasele represii antimuncitorești din februarie 1934, a stîrnit indignarea și mînia întregului popor austriac. Prin demonstrații puternice, populația austriacă cere izgonirea călăului sau condamnarea lui.

În stînga: o manifestație populară împotriva fasciștilor lui Starhemberg, în cartierul vienez unde au avut loc luptele din februarie 1934. Jos: inscripții pe ziduri, cerind judecarea lui Starhemberg.

La o altitudine de peste 4000 metri a fost construită o șosea de peste 500 kilometri, care leagă orașul Ceng-tu din provincia chineză Sechuan, cu localitatea Ahpa din Regiunea Autonomă Tibet. La construcția acestei șosele — care străbate regiuni altădată inaccesibile omului — a luat parte cu entuziasm populația orașelor și a satelor pe unde trece noul drum. În fotografie: populația din Ahpa salută sosirea primului autocamion de la Ceng-tu.

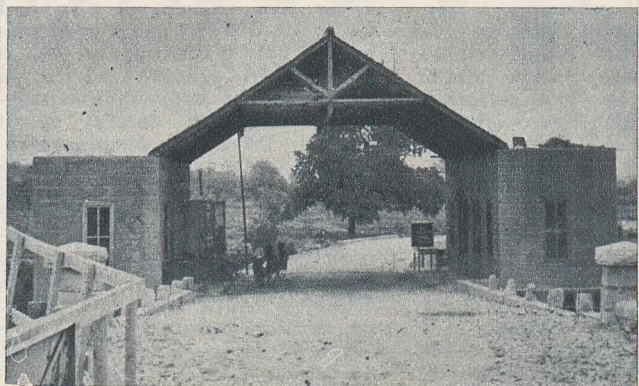
fotocronica FLACĂRII

EVENIMENTELE DIN IORDANIA

Poporul Iordaniei nu vrea să fie trăsit în pactul agresiv de la Bagdad. Populația orașelor și satelor din Iordania își exprimă prin mari manifestații, hotărîrea de a nu da înapoi în fața presiunilor imperialiste.

În fotografia de sus: o demonstrație studențească împotriva colonialiștilor englezi și americani. Jos: în urma recentelor evenimente, granița dintre Iordania și Israel a fost închisă, sistîndu-se orice circulație. În fotografie, un pichet de frontieră.

1921

1922

1923

La 31 ianuarie s-au împlinit 35 de ani de cînd a luat ființă gloriuosul Partid Comunist Italian, organizatorul și conducătorul luptei poporului italian pentru libertate, independență națională, pace și progres.

Comuniștii italieni și-au cîștigat stima și încrederea maselor populare, pentru că, atît în anii bătăliilor contra fascismului, cît și după război, ei s-au situat întotdeauna pe cele mai înaintate baricade ale luptei pentru apărarea intereselor vitale ale Italiei și ale poporului ei. Iată de ce Partidul Comunist Italian, care în ultimele alegeri parlamentare a obținut peste șase milioane de voturi, numără în prezent, aproape trei milioane de membri.

Cu prilejul aniversării P.C.I., prezentăm cîteva din carnetele de membru de partid, pe care le-au purtat cu cinste comuniștii italieni, în primii ani ce s-au scurs după înființarea partidului.

În fotografie, Palmiro Togliatti, conducătorul Partidului Comunist Italian, înconjurat de reprezentanții presei.

1924

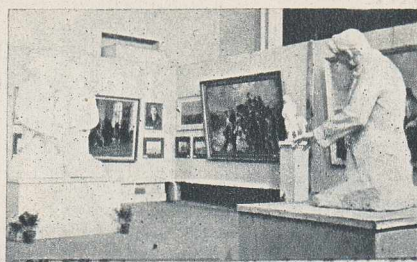

1925

În atmosfera generală a unei expoziții intră, pe lângă tematica lucrărilor și pe lângă raportul numeric dintre operele aparținând unui gen sau altuia, în egală măsură, și stilurile personale ale artiștilor. În afară de impresia globală pe care și-o lasă o expoziție, și care are un timbru specific, permițând ușor să o deosebești de alta, atunci când cauți să și le actualizezi în memorie, mai sînt și diferențierile și asemănările de amănunt, pe care privitorul le-ar putea stabili ușor între doi sau mai mulți artiști din regiuni depărtate ale țării, dacă n-ar fi sutele de kilometri dintre panourile pe care ele figurează.

La lucrul acesta și la multe altele mă gîndeam cu prilejul parcurgerii, reluate în amintire, a panourilor estorva din expozițiile enumerate mai sus: regionala din Orașul Stalin și cea din Timișoara, apoi interregionala din Iași, unde artiștii din regiunile Suceava, Birlad, Bacău, Galați și Iași expun cele mai reprezentative lucrări ale anului.

Există trăsături care fac expozițiile contemporane între ele, după cum există trăsături care le situează în epoci diferite, în faze diferite de dezvoltare a culturii. Expoziția de la Iași e contemporană cu vremea noastră prin cele mai importante dintre realizările ei, ce întrunesc exigența tematică și exigența calității artistice la un nivel superior (de pildă, lucrările lui Dan Hatmanu, acest tînar format la școala ultimilor ani), dar iese din coordonatele oricăror delimitări de timp, dacă adoptăm criteriul statistic. Cele mai multe dintre lucrări sînt atemporale: naturi moarte, flori, peisaje și chiar unele portrete. Să fim lămurii: nimeni nu socotește că genurile acestea trebuie ocolite. Ele își au rostul lor și nu e cazul să pledăm aici o dată mai mult pentru ele, cînd nimeni nu le contestă valabilitatea. Numai că prezența unor artiști în contemporaneitate nu se dovedește prin naturi moarte și prin priveliști din natură, alese oarecum întîmplător. La Orașul Stalin ori Timișoara, se simte mai cu putere efortul artiștilor de a selecționa din viața reală porțiuni semnificative, capabile să o sintetizeze și să o prezinte privitorilor în imagini plastice care să caracterizeze epoca noastră. Dar concordanța dintre scopuri și mijloace nu este, aici, întotdeauna perfectă. Ba chiar, în multe cazuri, nu se poate vorbi de fel de o potrivire a mijloacelor artistice la năzuințele tematiche ale autorilor. Atunci cînd unii dintre artiștii ieșeni, constatînd că „genurile lipsite de conflict” sînt mai comode, se consideră astfel îndreptății să renunțe, temporar desigur, la reprezentarea vieții actuale, la oglindirea realității acestei epoci — ei sînt pe o poziție greșită. Căci, dacă li s-a pus, ca și artiștilor din restul țării, problema „sporirii calității” în plastica noastră de azi, se înțelege de la sine că sporul de calitate artistică este dorit tocmai pentru a da mai mare forță de convingere operelor menite să reflecte, în primul rînd, realitatea de azi. Nu se poate vorbi de calitate, despărțind de fond mijloacele, separînd limbajul artistic de ideea care face conținutul operei. Imaginea plas-

REFLECTII
PE MARGINEA
UNOR

EXPOZIȚII REGIONALE DE ARTE PLASTICE

tică formează un întreg în care conținutul de idei și căile prin care acesta se transmite, sînt inseparabile. O bună parte dintre pictorii moldoveni și-au acordat instrumentele pentru teme minore, și nu pentru a-și câștiga mijloacele necesare transmiterii ideilor. După cum, mai au încă de luptat — de astă dată pentru a-și găsi mijloacele potrivite temelor abordate — pictorii de compoziție din Timișoara.

În acest mare centru din apusul țării, gîndul că artístul plastic servește prin opera sa viața și oamenii, că ajută la transformarea realității sociale din țara sa, este, spre lauda bănățenilor, cu mult mai prezent. Dar expoziția vădește, ca nivel general, o dezvoltare calitativă mai redusă la sîrșitul întîiului cincinal. În afară de cîțiva, printre care pictorul Francisc Ferch în primul rînd, la care mijloacele artistice servesc intențiile artistului, cei mai mulți dintre autorii de compoziții au lipsuri mari în măiestria artistică. Măiestria artistică, să nu se uite, nu înseamnă numai ansamblul mijloacelor pur tehnice, ci și felul în care se constituie imaginea. Arta nu se poate mîrgini să reproducă, ci trebuie să și poată defini, caracterizînd și individualizînd în așa chip porțiunea de realitate aleasă. Încît din însăși imaginea individuală să iradieze, în chip nemijlocit, generalitatea, redînd în același timp atitudinea artistului față de fenomenul reflectat în opera sa. Reprezentarea plastică a noțiunilor abstracte nu constituie imagine artistică. Conceptele logice, chiar transpuse în arta plastică prin „oameni în general”, „muncitori în general”, (vedeți, de pildă, „Fonagy pe catafalc” de Albert Krausz în pictură și de Orgonaș Andrei în sculptură, altorelief în care nu se individualizează nici o figură, diferențierea dintre grupul muncitorilor și grupul poliștilor mergînd pe scheme, pe tipuri, și nu pe caractere) nu transmit nimic. Pe cînd în „Zi de odihnă” sau în „Doja în fața Timișoarei”, compozițiile pictorului Francisc Ferch, individualizarea personajelor oferă privitorului puțină de a resimți, fără greș, felul lor de a gîndi și de a simți. Personajele sînt portretizate moral, în funcție

de Ion FRUNZETTI

de epoca în care trăiesc.

Capacitatea aceasta nu se capătă decît exercitînd-o neconținut în portret. De aceea ni se pare atît de promițător începutul pe care și-l face în lumea artelor tînarul bănățean Frențiu Sever, al cărui autoportret dovedește această preocupare, pe lângă aceea a materiei picturale și a coloritului. Și tot de aceea ni se pare atît de greșită tendința de a fotografia aspectul superficial al unei figuri omenestii, în loc de a-i exprima lăuntrul. Lipsa de individualizare și de localizare duce la efegii standard. Un portret impecabil ca asemănare și construcție arhitectonică a planurilor, dar care să nu destăinuie nimic despre viața categoriei umane din care face parte cel portretizat, despre mentalitatea clasei lui și despre particularitățile modelului însuși, este tot atît de mort, ca o natură moartă. Și este necesar să se termine și în sculptură, și în pictură, cu genul acesta al „naturii moarte cu cap de om”. De aceea „Autoportretul” timișoreanului Ion Tolan (marmură), ni se pare atît de reușit. De aceea apreciem la Iași portretele semnate de Iftimie Birleanu și de Vladimir Florea, sculptori care, alături de D. Căileanu, au încercat și au izbutit adîncirea psihologică a lucrărilor — primii doi într-un stil încă mai curat sculptural decît al treilea. Puterea de a caracteriza, trebuie să respire din toată atitudinea personajelor. În „Zi de odihnă”, Francisc Ferch s-a slujit de gesturile tipice, de atitudinile fiștești, pentru a da senzația calmului și încrederii muncitorilor care se bucură azi de dreptul la odihnă.

Fără să recurgă la gest, doar din atitudinile statice, Dan Hatmanu a sugerat întreaga poveste a tinerilor muncitori ce iau parte, pentru înfrîna dată, demn și liber, la viața culturală a țării. Gheorghe Levcovici din Galați a știut să redea, într-o compoziție-desen, dinamismul muncitorilor întruniți în 1907 la lacul Brateș, pentru că autoritățile le interzisera întrunirea într-un local al orașului; și caracterizarea lor se face tot prin atitudine. Dinamismul salvează și compoziția lui Helmut Arz de la Orașul Stalin, al cărui „concurs hipic” va mai fi avînd,

poate, unele greșeli de anatomie cavalină, dar știința compoziției este vizibilă în lăuntrul operei și îndrumată înspre rosturi expresive. Un simplu fragment din compoziția „Un cîntec de vioară”, de Marianne Simtion (Sibiu) impresionează privitorul mai mult decît oricare dintre compozițiile de gen de la Timișoara, de tipul celor ale lui Aurel Brăileanu, („În concediu”) în care multiplele probleme puse de temă sînt rezolvate schematic, cam la nivelul atins de expoziția „Flacăra” din 1949.

Există compoziții asemănătoare cu telegramele; depeșa plastică se mai practică încă: noțiunile abstracte sînt traduse în limbajul formelor, după niște scheme conceptuale; ideogramele slujeau pentru transmiterea de noțiuni și pe vremea hieroglifelor. Sărăcirea conținutului operei de orice emoție personală duce la ideogramă, la transcriere telegrafică. Guvernul burghez a arestat muncitori în timpul grevelor din 1933. Aceasta se știe. Dacă un maestru ca Nicolae Popa, profesorul multor generații de ieșeni, vrea să ne comunice artistic lucrul acesta, el trebuie să iasă din generalitate, să renunțe la formularea gata tipărit al unei depeșe plastice și să ne facă să vedem scena, să ne aducă în stare de a o trăi. Nicolae Popa a preferat, însă, pentru anul trecut, să se ocupe de naturi moarte și de peisaje. Cu foarte mult succes adeseori, e drept. Dar personalitatea artistului nu se definește decît în funcție de societate. În raport cu aspirațiile și durerile oamenilor vii, cu care simpatizează artistul, pe care-i simte frați, față de care își afirmă solidaritatea. Observîndu-i, Dan Hatmanu a ajuns să poată caracteriza printr-un singur gest (felul grijului în care-și ține contrabasul, în căruța ce-i duce spre sat, pe un drum pe care-l ghicim nu prea neted, unul din membrii „Echipei artistice la sat”) și sentimentul responsabilității omului nou, care muncește din inimă și din conștiința utilității sociale a muncii lui, și greutatea pe care acest pionierat le întîmpină încă. De n-a găsit Nicolae Popa nici un car un singur gest convingător la grupul muncitorilor arestați? Un alt artist, destul de tînar, F. Bömches din Orașul Stalin, a înțeles, deși își caută încă personalitatea, că ea nu se poate încorona demn, decît prin abordarea temelor mari ale actualității. Dotat pentru pictura de gen, în care a realizat lucruri valabile, Bömches încearcă, în schișe de compoziție cu temă socială, rezolvarea unei serii de probleme, în care vedem, cu toată formula adoptată (mult prea vizibil formula), mari promisiuni pentru viitor. Nu trebuie să uite nici un artist, din cîți caută să și sporească azi măiestria, că ea e necesară în primul rînd ca să poată fi dată expresia sentimentelor și ideilor omului epocii noastre. De aceea, imaginea trebuie să redea și să exprime, în același timp. Să definească, nu să descrie. Să trezească reacțiile și să stîrnească în privitor, dispozițiile scontate și nu pe cele opuse. Este inutil să ne sporim măiestria făcînd artă fără temă: nu slujim oamenii. Este dăunător să facem temă fără artă: nu slujim ideea.

Albert KRAUSZ (Timișoara)

Fonagy pe cafeala

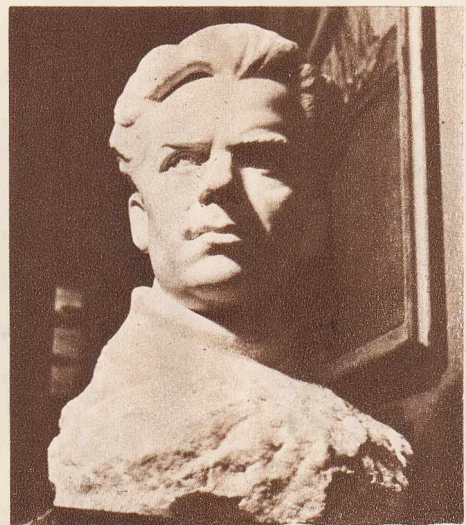
Francisc FERCH (Timișoara)

Zi de odihna

Aurel BRĂILEANU (Timișoara)

În concediu

Ion TOLAN (Arad)

Autoportret

Francisc FERCH (Timișoara)

Doja în fața Timișoarei

DIN EXPOZIȚIA REGIONALĂ
DE **PICTURĂ, SCULPTURĂ**
ȘI **GRAFICĂ - TIMIȘOARA**

Dan HATMANU (Iași)

Gheorghe LEVCOVICI (Galați)

Muncitori la lacul Brates
in 1907

Maria Busuioc

Dan HATMANU (Iași): Echipa artistică la sat

← Iritimie BÎRLEANU (Iași)
Colectivistă din regiunea Suceava

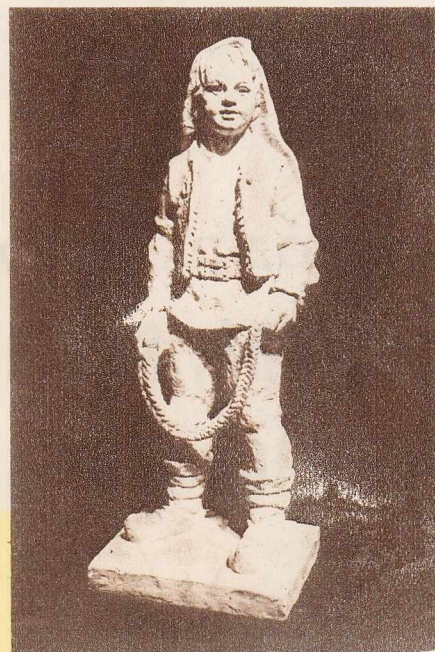

Dan HATMANU (Iași)

Muncitori în lojă, la teatru

Vladimir FLOREA (Iași)

Cicbănaș

DIN EXPOZIȚIA
INTERREGIONALĂ DE
PICTURĂ, SCULPTURĂ ȘI GRAFICĂ - IAȘI

Un cerb poznat

de S. PASKO

Ilustrație de Sirin ANATOL

Cerbul sălbatic este un animal sperios, sensibil și foarte precaut. Toate încercările mele de a mă apropia de el pînă la bătaia puștii au eșuat. Era de ajuns să ating din nebagare de seamă o creangă sau un vreas să trosnească, abia perceptibil, sub picioarele mele. Pentru ca el, înălțîndu-și mîndru capul, să se topească în desîș.

Totuși, o dată, un cerb a venit singur la focul nostru pescăresc. Eram pe malul Miseslei, un riuuleț din Uralul de sud...

Plecasem cu maestrul Ivan Vladimirovici Poviraev la pescuit cu pripoane. Ne-am ales un loc retras, departe de orice așezare. După presupunerile noastre, aici trebuia să găsim mihalți mari, pe care noaptea îi poți prinde ușor cu pripoanele.

Pescuitul cu pripoanele îmi plăcea foarte mult, prin simplitatea lui: nu e nevoie nici de băț de mîndiță, nici de plută. La capătul unei sfori, legi un cîrlig, iar de acesta agăți o nadă vie; apoi înfășori sfoara, în formă de opt, pe cele două brațe ale unei furci și la capătul cu nada îl arunci în apă. Pe furcă, se fixează un mic clopoțel. Mihaltul înghite nada, e ascunde în adînc și smulge foara de pe brațele furcii. Clinchetul clopoțelului răsună ca o invitație: du-te, pescarule, scoa-te-ți pradă...

Aveam cu noi aproape treizeci de pripoane. După ce am aruncat nadele, am aprins un foc și am așteptat.

Noaptea era liniștită și înstelată. În pădurea, cufundată într-o tăcere adîncă. Numai un pîrâu, ce se furișă șerpuiind din creștetul munților, tulbura pacea taigalei cu murmurul său egal.

La început, pescuitul nostru n-a dat un rod prea bogat. Dar mai tîrziu, nu mai pridideam. Cînd una un clopoțel, cînd doi, cînd trei deodată. Căldarea era plină, pripoanele pe sfîrșite și mihalții se îndesau intruna.

După miezul nopții, am oprit pescuitul. Ne puteam înapoia acasă, dar cum cărarea trecea pe lângă un pîrâu, am rămas să așteptăm.

și cu multă plăcere, am simțit deîndată că mă cuprinde somnul. Nu mai aveam chef nici să agăț nadele în cîrlig, nici să scot mihalții prinși. Nu doream nimic altceva decît să mă întind lîngă foc, să stau nemișcat și să nu mă gîndesc la nimic.

— Nu știi ce ai de gînd să faci tu, dar eu vreau să trag un pui de somn — îmi spune tovarășul meu.

— Și pripoanele?

— Ei, ce-o să li se întîmple? Le vom strînge dimineața...

Ivan Vladimirovici își trase șapca mai adînc pe urechi, se răsturnă pe o coastă și-și puse o mîna drept căpătîi. I-am urmat exemplul.

Cît timp am dormit e greu de spus. Poate o oră, poate două. Cînd am deschis ochii, se crăpase de ziuă. Colțul dinspre răsărit al cerului era poleit într-o culoare trandafirie. Copacii nu mai formau un zid compact, puteai desluși pinul, bradul, plopul de munte...

Deodată ajunse pînă la mine strigătul straniu, sălbatic, al lui Ivan Vladimirovici.

Am sărit repede în picioare, m-am năpustit spre rîu și... am înlemnit. Ceea ce se petrecea înaintea ochilor mei era greu să iei drept realitate. Așa ceva nu poți vedea decît în vis: un cerb uriaș fugărea prin rîu pe prietenul meu. Intențiile animalului erau foarte precise: ori să-l lovească cu copitele, ori să-l ia în coarne pe Poviraev. Dar Ivan Vladimirovici se ferea cu o sprinteneală de invidiat. Cum se apropia cerbul de el, se cufunda. Înota vreo cinci metri pe sub apă și iar apărea.

Am apucat o piatră și am zvîrlit-o în animal.

— Hei!... Pleacă!...

Cerbul își aținti privirile spre mine. Ochii lui scînteiară. Dacă ar fi fost om, aș fi spus: ochii i-au scînteiat ștregărește. Într-adevăr, în privirea cerbului...

Și iată-ne, Poviraev și cu mine, stînd în apă pînă la piept în două colțuri diferite ale rîului, iar pe mal, impunătorul cerb, aruncîndu-ne priviri șagălnice cînd unuia, cînd celuilalt.

Scuturîndu-și capul, cerbul sări în valuri și se îndreptă spre mine. Mi-am umplut plămîinii cu aer și m-am cufundat. Cînd am ieșit din din nou la suprafață, cerbul se furișă spre Poviraev.

Cum se cufunda Ivan Vladimirovici, cerbul se întorcea din nou spre mine.

— Ce-i cu el, a înnebunit? — îi strigai lui Poviraev. Ce-o fi vrînd de le noi?

— Întreabă-l pe el! Acum e mai aproape de tine — mă sfătui rîzînd Ivan Vladimirovici.

Dar tu ai mai multă experiență și ca funcție îmi ești superior. Cum, necum, ești maestru, iar eu numai tehnician forestier. Așa că, pînă cînd voi cerceta fundul rîului, află dacă n-ar vrea dumnealui să se ducă dracului!

Nu apucaî să termin, că mă și trezii cu cerbul aproape de tot. M-am cufundat din nou.

Eh, n-ai aflat nimic? — îl întrebai pe Poviraev, cînd mă ridicai la suprafață.

Cum să nu? Am stat de vorbă cu el pe îndelete! Lucrurile stau așa: el e sănătos, puternic, sătul, și i-a venit, pur și simplu, chef de joacă. Iar noi i-am ieșit în drum. A pușcă nu-i mirosea. De ce nu s-ar bălăci puțin în apă?

Și iar ne cufundam, ne tîram pe fund, bulbucînd apa.

Cît ar fi continuat această dis-

tracție, veselă pentru cerb, e greu de spus. Ne-a salvat lătratul Kralei, ajutoarea de neînlocuit a lui Poviraev la vînătoarea de verife. Ieri seară — plecaserăm pe furiș, ca să nu ne simtă. Dar dimineața ne-a descoperit, adușme-cîndu-ne urmele.

Văzînd animalul, Kralea începu să latre furios. Cerbul își ciuli urechile, umflă nările, ieși repede pe malul opus și dispăru în tufăriș.

Ne-am întors acasă uzi, înghețați și încludați. Mai tîrziu, după ce ne-am schimbat îmbrăcămintea și ne-am încălzit, Ivan Vladimirovici mi-a povestit:

M-am trezit. Văd că se luminează de ziuă. Nu m-a lăsat inima să te trezesc: prea dormea adînc. M-am gîndit să strîng singur toate pripoanele și apoi s-o întindem spre casă. Deodată, aud cum pe mal trosnesc niște vreascuri. „Nu cumva e vreo fiară? Păcat că n-am pușcă la mine” — îmi zic. Cînd colo, dumnealui își arată coarnele. S-a oprit pe mal, m-a privit cu încordare, apoi zvîrli din copite și... săgeată spre mine. N-am reușit să-mi vin în fire, că și ajunsese la cinci pași de mine. Eu... hop în apă!... Prind să înot spre mijlocul rîului. Cerbul, după mine. Văd că singur n-am să reușesc să scap de el. Dar dacă se năpustea spre mal, cum erai tu buimăcit de somn, te sfărma într-o clipă. Atunci am început să strig...

După această scaldă, mult timp nici n-am vrut să mai aud de pripoane și n-am mai mers după mihalți.

(Din „Ogoniok”)

FETIȚA MINCINOASĂ

Am cunoscut-o pe cea mai tină-
ră „actriță” a noastră (vîrsta: 5 ani
și jumătate). Se afla în spatele
unei uși capitonată a studioului
„București”, pe care o tăbliță in-
dica: „Fetița mincinoasă”.

Dincolo de ușă, prindea via-
ță un nou film pentru copii, cel
mai lung de acest fel din cîte
s-au turnat la noi pînă acum
(1200 metri).

Actorii: G. Demetru, N. Gărdes-
cu, Leontina Ioanid, Puiu Călines-
cu, Al. Giovanni și, pentru prima
dată pe ecran, micuța Violeta Mari-
nescu, eroina principală a filmului.

Poate vreți unele date biogra-
fice ale tinerei „vedete”? A fost
descoperită într-un grup de mai
bine de 400 de copii, veniți cu
diverși însoțitori, la apariția afi-
șului cinematografiei: „Se caută
fetiță în vîrsta de 5-8 ani, pentru filmul
„Fetița mincinoasă”. Fără îndoia-
lă că la proba cu reflectoare, în-
conjurată de aparatele care-i pri-
veau din toate părțile, asemeni unor
uriași ciclopi, cei mai mulți din-
tre tinerii solicitanți s-au refugiat
„urlînd” în brațele mămicilor de-
ziluzionate.

O fetiță a nimerit aci din în-
tîmplare. Intovărășise o prietenă
ai cărei părinți doreau să-i veri-
fice posibilitățile scenice. Și fă-
ră să fie înscrisă, a fost trecută
și ea prin diferite probe. Nu s-a
speriat de reflectoare. Zîmbea, ui-
mită și încîntată totodată, de a-
ceastă lume necunoscută, care se
joacă cu copiii și-i întrebă tot
felul de năzbitii. „Auzi: ce-i inte-
resează pe ei dacă tu ai spart
acasă o cană? Sau te pun să a-
răți cum închizi o ușă, cînd în
jurul tău nu-i nici urmă de ase-
menea obiect; trebuie să saluți
oameni nevăzuți, sau să imiți mer-
sul unui om gras...”

Ce-i drept, jocul acesta era plin
de haz! Și cum și la fotografiere
ochii Violetei Marinescu și-au pă-
strat aceeași strălucire, iar
ei aceeași expre-
sare, ea a ră-
mai departe c-
Popescu-Gop-

Semnalmente în de Irina CĂRAN

plus: zburdalnică,
aidoma unui băie-
țaș, veselă fără eforturi, ochi strălu-
citori și expresivi, iar nasul... cu na-
sul e o poveste. După ce a turnat în-
tregul film cu un nas plastic apli-
cat, „nas de mincinos”, Violeta a
ajuns să fie convinsă că așa e mai
frumoasă. Și acum îl roagă pe ne-
nea lăncu Ștefănescu, șeful ma-
chieur, să-i aplice definitiv unul
asemănător...

Jocul cel nou era atractiv, de-
și niciodată înțeles pe deplin. Po-
vestea, ce-i drept, îi plăcea gro-
zav: o sanie, trasă de cerbi zbu-
rători, o ia pe mica eroină din
camera ei și o poartă spre pala-
tul lui Moș Gerilă. Obiceiul de
a minți o duce însă pe fetiță și,
fără voie, pe noul ei prieten, o-
mul de zăpadă, din încurcătura în
încurcătură. Întîmplările sînt cînd
pline de haz, cînd nespuse de tris-
te(!).

— Tu, Violeta, vei fi fetița
mincinoasă — i-a spus regizorul,
I. Popescu-Gopo, într-o zi.

— Dar eu nu mint niciodată!...

...Desigur, partea cea mai grea
a revenit regizorului în primul
rînd, și nu mai puțin operatoru-
lui principal, care au trebuit să
lucreze cu un actor ce-ți cerea
adevărate performanțe de răb-
dare și tact. (Se pare că nu-i toc-
mai ușor să ai de-a face cu o
„vedetă” de cinci ani și jumătate).

— Vezi, Violeta, noi ne jucăm
acum. Tu te prefaci că dormi,
apoi, cînd auzi că păpușile vor-
besc — vezi, ele stau în colțul a-
cela — le privești...

— Adică... una mică și una
mare... Și...

— Și una cu rochiță albastră...
mai îndrăzneată...

— Da' de ce?

Există oare vreun părinte care
să nu cunoască salvele repetate și
riscante al „da' de ce?”-urilor,
ce se succed fără milă și fără

at ce are de făcut.
Repetiția a reușit.

— Acum, înce-

— a spus regizorul. Lumi-

Dar două degete se ridicară
insistent și fără chip de amî-
nare.

— Opriți lumina!... — și, resem-
nat, regizorul conduse repede fe-
țița spre ultima ușă a coridorului...
Apoi filmarea fu reluată.

Mă neplăcut a fost pentru re-
gizor momentul cînd a „ajutat-o”
pe mica artistă să plîngă. Pînă
și Violeta se gîndise mult acasă
(între două partide de sîniuș, fă-
cute cu cei trei frați ai ei): „Cum
voi plînge oare, fără să-mi vină?”

A doua zi era puțin nervoasă,
mai agitată decît de obicei. Ope-
ratorul ridică un pic tonul.

— Fii liniștită, fetițo, acum
lucrăm!

Fetița se încruntă. Cu re-
peziciune, regizorul îi pune sub
nas o farfurioară cu ceapă tăiată
mărunt. Din ochii artistei țînesc
lacrimi, lacrimi adevărate, dar
pricinuite nu numai de usturimea
cepei, ci și de ciudă. „De ce strî-
gă nenea la mine?” Începe un
plîns adevărat, cu sughituri. În
momentul acela se aprind reflec-
toarele și se aude sforăitul ușor
al aparatului de filmat.

Fetița plînge mai departe și,
fără s-o invite nimeni, își spune
replicile printre sughituri.

Poate niciodată n-au lucrat o-
peratorii cu inima mai strînsă,
decît atunci cînd au făcut să plî-
ngă o mică fetiță, care nu era cu
nimic vinovată...

Cîteva lucruri trebuie totuși
menționate: disciplina, răbdarea,
puterea de concentrare, puțin obi-
nuite la un copil de vîrsta ei,
calități pe care mica noastră ar-
tistă le-a dovedit din plin. Așa
se și explică turnarea filmului
într-un timp record: 5 săptămîni.

naristul și regizorul Popescu-Gopo,
te cuceresc de la primele scene.
„Fetița mincinoasă” e o poveste
simplă, pe care o poate „visa” orice
copil. Dar din film se desprinde,
cald și convingător pentru micul
spectator, sentimentul prieteniei și
al răspunderii față de prieteni,
sentiment care se impune ca idee
dominantă a scenariului, strecu-
rată cu dibăcie de autor printre
firele pline de farmec ale ba-
mului.

Fără îndoială, într-un film pen-
tru copii, interesează atît conțin-
tul cît și realizarea artistică, de
amîndouă depinzînd influența pe
care spectacolul o va avea asupra
celor ce-l vor viziona. „Fetița min-
cinoasă” are mijloace cu totul
originale de realizare: filmul se
desfășoară pe diferite planuri
artistice — artiști în „carne și
oase”, desene animate, păpuși,
trucaje.

Soluțiile regizorale dovedesc nu
numai o muncă migăloasă, dar și
o fantezie bogată. De remarcat
sînt realizările secției de filmări
combinată a studioului Buftea:
omul de zăpadă se topește vî-
zînd cu ochii, sau se reface, spre
încîntarea micilor spectatori, din
apa de pe fundul unei căldări. Pa-
latul strălucitor al lui Moș Gerilă,
de dimensiuni monumentale în
film, se poate păstra în studio
doar într-o cutie de șoșoni.

păpușa, pe care fetița o cunoaște
din vitrina magazinului de jucării,
se mișcă în film cu grație și ușu-
rință. Cît despre cerbii zburători,
porniți de pe planșa desenatorului
Constantin Popescu, ei par mijlo-
cul cel mai comod de locomoție.

Primul spectator emoționat de
film a fost însăși tinăra actriță:
— Vezi, tanti, ce-a mai pățit
fetița asta, dacă a fost rea?!

Întreaga-i figură exprima o pro-
fundă nemulțumire.

Și poate doriți să știți pe cine
a îndrăginit mai mult Violeta
în timpul tur-

Carnet extern

INCOTRO, HOLLYWOOD?

Cu mulți ani în urmă, firgul nostru din marginea oldovici a făcut mare vilvă veste zguduitoare: Marioara și Precup pleacă la Hollywood. Reușită la un concurs de fotogenie, fetei i s-a izărit că România e prea mică și că n-o încapă. A convins-o pe măică-sa să vîndă casa și un petec de vază și, în culmea feririi, pleacă să cucerească tatea filmului, care, ca se clatine din temelii, tepta doar să apară Marioara și Precup. Toate vedele urmau să i se închine, zetele să poarte pe prima gină nutrișoara ei, posibile de radio să-i transmită toate colțurile lumii, gloriile. Tîrgul a condus-o pe itoarea vedetă, cu flori, ale și muzică.

Știu dacă Maria Precup însă mîncă să treacă oceanul. Știu însă că, în noaptea ecării eroinei, nu s-a mai rîmît în tîrgul nostru. Fetele din ultimele clase de eu visau cu invidie la arta concetățenei lor. Hollywood era doar cetatea filmului, a aurului, a gloriei, și rog, cetatea a tot ce sează omul. Hollywood-ul a un fel de cetate a minutor, pînă la care doar omul era greu. Numai să ajuns acolo, că în rest... rest, te aștepta la gară alai, ca în filmul „Vrăjii din Oz”, care te conducea la un nenea bun și interesat. Nenea ăsta se zema Goldwyn sau Warner, Zanuck. Era de ajuns să spui ce te doare, să-l și puțin năzuos și imediat contractele cele mai joase și se puneau la mînă, deveneau, cums-are, „cap de afiș”, alături de Tyrone Power, puteai și culci capul pe pieptul Robert Taylor. La urma nea, Greta Garbo n-a ajuns, într-o umilă manichiuristă, și filmului mut și Eroll Flynn, dintr-un biet chelner, bin Hood-ul strălucitor? mințile înfierbîntate, leada devine întimplare și implarea, lege. Și să te ească sfîntul de „legile” ate de omul cu mîntea burată de propagandă ame-ană. Hollywood-ul era imiul tuturor posibilităților, ul unde valorile se întor-u cu fundul în sus, la nandă. Nenea cel bun își rea o rochiță scurtă și te nsforma într-o Ann Shean plină de sex-appeal, și își lipea o mustăcioară la Adolphe Menjou și lul femelor era confec-nat în cea de-a suta edi-Da, Hollywood-ul făcea orice prostituată o lady milton și din orice vagad, un mare miliardar. și s-a dus buhul Holly-odului mai bine de un

sfert de veac. Și mereu rișnița uriașă a „cetății filmului” măcina bune-credințe, credulități, oameni cinști și naivi, pervertea suflete.

Dar baloanele de săpun rămîn baloane de săpun și, pînă la urmă, plesnesc. Ultimele știri pe care le aduce presa occidentală, arată, că, smireul e smirc și nu izvor cristalin, și că strălucirea de aur a fost fabricată în laboratorul alchimistilor din birourile de publicitate.

Primul adevăr ieșit la iveală este acela că nenea cel bun și filantrop, regele peliculei (se poate pune orice nume în paranteză) este un om de afaceri murdar, hrăpăreț și care cîntărește actorul nu după talent, ci după arginții pe care îi va aduce lui. Nu mai aduci bani firmei, nu mai ai talent. Actorul, indiferent de popularitatea pe care a avut-o cîndva, este uitat și condamnat la foame, atunci cînd încetează de a mai fi „la modă”. Sub presiunea patronilor caselor de filme, raiul Hollywood-ului este, în fapt, un adevărat iad. Oamenii, de la capetele de afiș pînă la ultimul statist, lucrează sub teroarea grijii pentru

durerile de cap. Sinuciderile se țin lanț. Pînă și o revistă ca „Motion Picture”, cunoscută prin legăturile sale cu regii filmului, se întreabă, cu o naivitate prefăcută: „Oare Hollywood-ul își omoară stelele?”. Fiindcă, în ultimul an, sinuciderile și încercările de sinucidere au atins apogeul. Lupe Velez, fosta soție a lui Weissmüller-Tarzan s-a omerit din cauza unei „depresiuni sufletești”.

Carole Landis, o tină speranță a filmului american, sărbătorită la debut, s-a sinucis din pricina „unor lovituri morale neașteptate și a jenei financiare”. Robert Walker și-a găsit moartea pentru oă a făcut abuz de „substanțe cu efect stimulator”, respectiv de droguri care îi excitau nervii, ca să poată face față eforturilor cerute de pretențiile patronilor. Maria Montez și Laird Creger trebuiau să și mențină silueta, pentru că un kilogram în plus ar fi însemnat să piardă „genul” pe care-l prezentau în filme, conform contractului. Așa că, ținînd o cură de slăbire exagerată, au pierit...

Faptul că actorii se tem că și-ar pierde pînea dacă n-ar satisface pretențiile patronilor, îi silește să facă lucruri ce le pun viața și sănătatea în primejdie. Cunoscuta actriță Claudette Colbert a contractat o congestie cu ocazia unei filmări în timpul unei ploitoriențiale. Jimmy Durante și-a fracturat coloana vertebrală, iar Ruth Roman s-a prăbușit de pe o scară, rupîndu-și brațul drept și dislocîndu-și umărul.

Viața searbădă, teroarea contractelor, presiunile morale făcute de comisiunile de anchetă împing pe mulți actori la un trai destrăbălat, la folosirea stupefiantelor și la abuzul de alcool. De aici pînă la destrămare morală și sinucidere, nu e decît un pas. Și pasul acesta l-au făcut numeroase vedete. Cîntărețul Bing Crosby, actrițele Mary Astor, Judy Garland, Lana Turner, Susan Hayward, actorii John Agar, Lawrence Tierney, Frances Farmer și alții au trecut de la morfină și whisky, la trăgaciul revolverului. Acestea sînt numai cîteva nume mari, pe care gazetele se învrednicesc să le citeze. Despre viața grea, plină de umilințe și suferințe, în care se zbat mii de figuranți și actori mărunți, nu pomeneste însă nimeni. Aceștia sînt victimele sigure ale patronilor, sînt naivii care au crezut în mirajul Hollywood-ului și pe care viața i-a transformat în epave.

În asemenea climat moral, aflat sub semnul goanei după

ziua de mîine. Ca să nu-și piardă pînea și gloria de o săptămînă, actorul se expune pericolelor de tot soiul, acceptă umilințe și consimte să nu gîndească decît prin literele contractului de angajare. Omul, trăind mereu sub această teroare, își toacă nervii, se dedă desfrîului, sau își face seama.

La Hollywood, ca și în alte locuri din S.U.A., șantajul și presiunile mccartismului, teroarea comisiilor de anchetă și paraanchetă care își bagă nasul prefutindeni, sînt în floare. Iată de ce mulți actori se feresc să aibă relații cu „oameni suspecti”, își epurează meniul ca nu cumva să li se servească salată „à la russe”, își epurează gîndirea, ca să nu se rătăcească vreo idee „roșie”. McCartismul și legile „războiului rece” stau la pîndă. Din pricina aceasta, bolile de nervi sînt la Hollywood, tot atît de frecvente ca și

MARFA

Marfă. Orice fel de marfă, numai cîștig să iasă... Știam — de fapt sînt puțin naiv, recunosc — că negustoria, comerțul, pot cuprinde o uriașă și infinită gamă de produse naturale, finite sau semifinite. Adică se poate vinde ori cumpăra, de la pastă de dinți, la coroane mortuare, de la tunuri și bombe atomice, la leagăne de copii și tractoare, de la cărți de știință și literatură, pînă la frîngiile de nylon pentru spinzurat negrii pe șosele, și evangheliile transcrise în rezumat în cod Bentley sau în cifru Morse...

Dar că se pot negocia pe plată oameni, iată — cu toată rușinea ce-mi arde obrazii — mărturisesc cîștit că, pînă acum, n-am știut.

A trebuit să frunzăresc revista braziliană „Journal de Povo”, ca să aflu, citind negru pe alb, că: „In statele Minas Gerais și Goiás (din Brazilia — n.n.) se vînd, pînă și acum, în mod deschis, tărant, moșterilor”.

Revista nu precizează dacă „marfa” se oferă per bucată, la kilogram sau cu toptanul. Dacă se transportă ambalată în lanțuri sau vagoane plumbuite — în vrac sau baloturi, dacă ea merge de bunăvoie sau silită... După cum nu ni se dă nici o relație despre felul sortării. Se face pe grade de rubedenie (adică copiii cu mamele, soții cu soțiile etc.), ori cu ghiotura și la nime-reală?

Înainte să inchel prezenta notă, un coleg mă informează că o firmă franceză a „facturat”, în urmă cu cîtiva ani, o cantitate de negri unei întreprinderi de exploatare agricolă din colonia Gabon. Iar cînd să pun semnătura, la sfîrșitul notei, a venit un confrate mai în vîrstă, care mi-a mărturisit, că el însuși a fost „facturat” de către o firmă „producătoare” de materii prime, întreprinderile „Auschwitz”, către cunoscutele uzine prelucrătoare I.G. Farbenindustrie. În timpul transportului, confratele a șters-o din ambalaj...

M. A.

P.S. Abia după ce am semnat, mi-a venit un gir: nu cumva — în vederea comercializării — pe pămînturile „libere” Americi funcționează și crescătorii de sclavi? Organizate ca — să zicem — crescătorii de vulpi argintii și albastre...

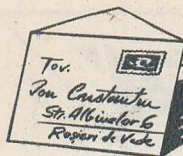
aur și al destrămării psihice, era firesc ca lozinca „războiului rece” să aibă răsunset. Au început să se confecționeze în serie sute de filme pe acest calapod atît de repudiat. Filme polițiste, filme în care crima, jaful și rasismul sînt eroii principali, zeci de mii de metri de peliculă cu calomnii și injurii la adresa celor care nu vor să facă comerț cu conștiința, sute de filme în care războiul e arătat ca supremă fericire pe care oamenii trebuie să și-o dorească. În schimb, nimic ce poate avea legătură cu arta, cu aspirațiile înalte ale omenirii, n-a căpătat viză de ieșire pe poarta cetății filmului. Tot ce poate trezi instinctele adormite din vremea cavernelor, a primit eticheta de „artă” și i s-a dat drumul în lume. De aceea nici nu este de mirare că festivalurile filmului din ultimii ani au consemnat foarte puține producții americane premiate sau menționate — și acelea făcute cînd cenzura ațipise. Publicul a început să ocolească filmele americane și chiar să le boicoteze. În 1954, în S.U.A. s-au închis 640 cinematografe. Marile societăți de filme au început să concedieze actorii și muncitorii, să reducă contractele. Casa „Paramount” nu mai are decît 26 de artiști angajați prin contract. „Warner Brothers” a concediat actorii renumiți, ca Joan Crawford și Garry Cooper.

„Twentieth Century Fox” s redus la jumătate salariile angajaților săi.

Tocmai pentru că ultimele producții americane silează pe actorii de talent să joace în filme lipsite de cel mai elementar bun simț, nemaivorbind de valoare artistică, numeroase vedete americane au emigrat în Europa. Eroll Flynn, Gregory Peck, Ava Gardner, Tyrone Power turnează acum filme în Anglia, Italia, Austria și R.F.G. Actorii europeni care fuseseră cîndva atrași de mirajul „cetății filmului” s-au întors acum pocăiți acasă. Așa s-a înfrîmplat cu Jean Gabin, Charles Boyer, Alida Valli și alții. Miracolul s-a spulberat. Hollywood-ul, în ciuda înaltului nivel tehnic la care a ajuns, a devenit o cetate de decereptudinii, apoi a prostituării artei, a proslăvirii „războiului rece”, o cetate a filmului de duzină, a actorilor îmbătrîniți moralicește și dezamăgiți din punct de vedere artistic. Peste Hollywood s-a așternut, în ultima vreme, vâlul cernit al sinuciderilor, iar la porțile sale, fluturî zdrețele drapelului gloriei de altădată.

Și mirajul Hollywood-ului? S-a spulberat în vînt. În zilele noastre el nu mai poate ispiti nici o fată, oricît de naivă ar fi, din tîrgul moldovenesc de unde a plecat cîndva fotogenica Marioară a lui Precup...

AI. GÎRNEAȚĂ

Răspundem cititorilor

N. A. DOBROLIUBOV

Cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la nașterea lui N. A. Dobrolubov, tov. Mircea Șpan, student la Facultatea de Fizico-Matematică din București, ne roagă să prezentăm figura acestui mare gânditor revoluționar.

Viața și opera lui N. A. Dobrolubov, inflăcărat luptător împotriva iobăgiei și absolutismului, înalțat gânditor revoluționar-democrat, clasic al filozofiei materialiste ruse, eminent critic literar și publicist, constituie una dintre cele mai minunate pagini din istoria culturii, din istoria filozofiei ruse. Studiul celor șase volume de lucrări ale genialului gânditor ne dezvăluie existența unui uriaș talent închinat poporului.

Din fragedă tinerețe, învingând nenumărate piedici, Dobrolubov studiază cu rivă, își însușește o temeinică cultură. El își petrece anii studenției în tumultul luptei duse de democrația revoluționară rusă, în frunte cu N. G. Cernișevski, pentru lichidarea iobăgiei și absolutismului. Anul 1856, când l-a cunoscut pe Cernișevski, cu care a legat apoi o strânsă prietenie, reprezintă un moment de cotitură în întreaga sa viață. Dobrolubov începe să lucreze în redacția „Sovremennik”-ului (Contemporanul), puternica tribună revoluționară a vremii. Curând numele lui Dobrolubov — despre care Karl Marx scria: „ca scriitor îl situez pe aceeași treaptă cu Lessing și Diderot” — devine foarte cunoscut.

În condițiile „împărăției întunerice”, în condițiile groaznicelor terori țariste, Dobrolubov nu și-a putut exprima marile sale idei revoluționare într-o formă directă, fătășă. Totuși, Dobrolubov a știut să spună poporului rus adevărul. Întreaga bogăție a luminoaselor idei ale lui Dobrolubov, cu greu ar putea fi cuprinsă în aceste câteva rânduri. Încercând doar să schițăm unele din ele, trebuie subliniat, în primul rând, faptul

că întreaga activitate teoretică a lui Dobrolubov a fost pătrunsă de năzuința sa de a fundamenta, din punct de vedere ideologic, revoluția democratică din Rusia și transformarea societății pe principii noi. Teoria materialistă și principiul dialectic al dezvoltării universale au constituit baza filozofică a concepțiilor democratice revoluționare ale lui Dobrolubov. El a militat necontenit împotriva tuturor formelor de idealism și misticism, care circulau pe atunci în Rusia.

Ideile social-politice ale lui Dobrolubov sînt pătrunse de un patriotism sincer și combativ. Dobrolubov a desfășurat o luptă aprigă împotriva liberalismului. Pe el îl revolta mîopia liberalilor, care voiau reforme mărunte, ce nu ar fi contribuit la dărîmarea „împărăției întunerice”. Alături de toți democrații revoluționari, Dobrolubov opune reformismului liberal, ideologia revoluționară. Plecîndu-și cu deosebire grijă urechea la „glasul vieții poporului”, Dobrolubov înțelege că viața nouă nu poate fi făurită prin reforme mărunte, ci că trebuie întreprinsă „o operație hotărîtă — radicală”. El susține că numai răscălna întregului popor poate duce la doborîrea cruntei orînduirii țariste.

Astfel Dobrolubov se dovedește a fi nu doar un „lumnist”, ci un revoluționar consecvent, activ.

Deosebit de semnificative sînt în opera lui Dobrolubov paginile de demascare a orînduirii bazate pe exploatare, precum și paginile în care arată drumul pe care va trebui să meargă Rusia. De asemenea un interes deosebit prezintă tezele lui Dobrolubov referitoare la problemele luptei de clasă în societate, la importanța economiei în viața societății, la rolul maselor și al personalității în istorie, la locul și rolul artei în viața socială.

Dintre toate lucrările teoretice ale lui Dobrolubov, cele mai de seamă sînt — ca și la ceilalți revoluționari democrați ruși — lucrările de estetică și, îndeosebi, de critică literară. Continuînd opera lui Belinski, Dobrolubov — ca și Cernișevski — a adus o uriașă contribuție la dezvoltarea esteticii științifice materialiste. Remarcabilele lui articole „Ce este oblomovismul?”, „Împărăția întunerice”, „O rază de lumină în împărăția întunericeului” ș.a. ne redau, principiile estetice ale democrației revoluționare ruse și reflectă lupta lui Dobrolubov pentru realism, pentru un înalt conținut ideologic, pentru caracterul popular și rolul activ, transformator, al literaturii și artei.

În zilele noastre, inflăcărată chemare la luptă pentru fericirea omnirii, care răzbate puternic din întreaga operă a lui Dobrolubov, găsește larg ecou în inimile oamenilor iubitori de libertate din lumea întreagă.

EGIPTUL

Tovarășul Zamfir Vasilescu de la cooperativa „Automobilul” din București, dorește să citească un material documentar despre Egipt.

Situat la limita dintre continentul african și cel asiatic, în partea de nord-est a Africii și parțial pe peninsula Sinai, în Asia, Egiptul este scaldat la nord de apele Mediteranei, iar la răsărit de Marea Roșie. La sud se învecinează

cu Sudanul, la vest cu Libia, iar la nord-est cu statul Israel. Suprafața Egiptului este de 994.300 de km², adică de mai bine de trei ori mai mare decît cea a Italiei. Populația, în număr de 24 milioane de locuitori, are o componență națională destul de omogenă, cea mai mare parte a ei fiind constituită din egipteni — de origine arabă: 97 la sută din populația Egiptului este concentrată în îngusta vale a Nilului și în delta lui.

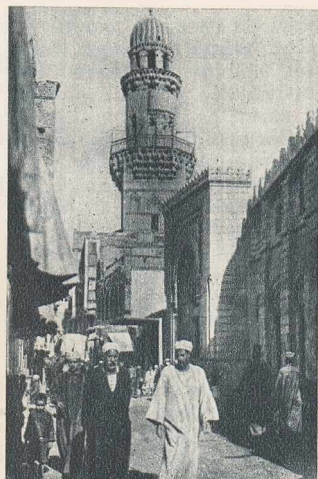
Prin Egipt trec importante drumuri maritime și aeriene. Cel mai de seamă este însă canalul de Suez, care se găsește la încrucișarea drumurilor maritime comerciale dintre Europa, Africa și Asia. Așa se explică concurența de decenți dintre capitalul englez și cel francez, pentru dominația asupra Egiptului, rivalitate ce a culminat, spre sfîrșitul secolului trecut, cu instaurarea dominației engleze în Egipt (1882).

După începerea primului război mondial — în 1914 — Egiptul este luat sub protectorat englez. Pe măsură însă ce imperialismul englez își consolidează pozițiile, în siml poporului egiptean se naște o mișcare de eliberare națională, care crește sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

În luna martie a anului 1919, la Cairo are loc o demonstrație la care participă cîteva mii de oameni. Trupele engleze trag în demonstrații, efectuînd apoi arestări în masă. Izbucnește o răscoală, care cuprinde întreaga țară. După cunoscutele metode colonialiste, expedițiile de represalii engleze organizează execuții în masă, incendiază satele, înțerminează mii de oameni. Masacrele, cu toată bestialitatea lor, nu reușesc însă să înfrîngă dorința de libertate a poporului egiptean, care continuă lupta. Guvernul englez este nevoit să consentă la declararea independenței Egiptului (22 februarie 1922). Trupele engleze rămîn totuși în Egipt.

Acordul anglo-egiptean din 1936 nu schimbă cu nimic situația, ci, dimpotrivă, face mai apăsătoare dominația engleză. Dar la 15 octombrie 1951, camera deputaților și senatul egiptean, sub presiunea luptei anti-colonialiste a poporului, denunță acordul înrobitor din 1936. Drept represalii, trupele engleze ocupă o serie de puncte strategice.

Cel 70 de ani de dominație a imperialismului englez, ca și menținerea marii proprietăți moșierești, au făcut ca Egiptul să rămînă multă vreme înapoiat din punct de vedere economic.

Pe una din străzile orașului Cairo.

Desfrînatul rege Faruk, care ani în șir, a făcut jocul englezilor, a fost detronat în 1952 și izgonit din țară. Generalul Naghib, care vine la putere și instaurază un regim de dictatură militară și de cruntă reprîmire a mișcării de eliberare națională, strîmteșe minia legitimă a poporului. În iunie 1953 dictatura lui Naghib este răsturnată, iar Egiptul e declarat republică.

Actualul guvern, care este sprijinit de popor tocmai pentru că se situează pe pozițiile ferme ale apărării independenței și suveranității naționale a țării, și-a fixat drept obiective principale lichidarea definitivă a influenței imperialismului și a rămășițelor feudalismului, lichidarea dominației monopolurilor, organizarea unor forțe armate capabile să apere țara în fața unor eventuale agresiuni.

În politica sa externă Egiptul manifestă, o atitudine potrivnică tendinței puterilor imperialiste de a forma blocuri agresive în Orientul Apropiat și Mijlociu.

ELECTRICITATE, ATMOSFERICĂ

Tov. Paloș Ion din comuna Brezoiu și Erdős Toma din Brezoiu rugă să le dăm unele relații cu privire la atmosferă și la electricitatea atmosferică.

Răspunsul la întrebările pe care a fost redactat de tov. N. Andrioiu, șeful Observatorului Fizica Atmosferei al Institutului Meteorologic.

Se știe că fulgerele, însoțite de obicei de tunete sînt manifestări ale electricității atmosferice. Mulți oameni însă nu știu că în atmosferă există electricitate și atunci cînd cerul e senin.

Ea se prezintă sub formă de ioni, adică de molecule încărcate cu electricitate pozitivă sau negativă, și se mișcă în atmosferă sub influența curenților aer și a câmpului electric pămîntului. Acesta nu are altceva decît o imensă sarcină încărcată cu electricitate negativă, și care dezvoltă în jurul său o câmp electric, în felul acesta, electricitatea negativă, pămîntul atrage ioni pozitivi din atmosferă și îi respinge pe cei negativi.

Animalele și plantele, aflîndu-se în interiorul atmosferei, și fiind influențate direct de starea electrică. În felul acesta, electricitatea atmosferică reprezintă unul dintre elementele bioclimatice de bază locale sau regionale. Cine dintre noi nu și-a auzit cunoscutele simptome de reumatism, plîngîndu-se de schimbarea vremii? Căci durerile reumatice sînt legate de variația umezimii aerului și a presiunii atmosferice, de variația presiunii și gradului de ionizare a aerului. Ați auzit desigur, de vîntul numit fœn. El provoacă cel mai rău tip de răceală și gripă, care se manifestă prin dureri de cap, deprimare, tuse și dînte de a expectora sînge. Aceasta boală se datorează stărilor electrice a aerului și anume creșterii raportului dintre numărul ionilor pozitivi și negativi din atmosferă.

În general, locurile înalte au potențialul electric este ridicat, și mai prielnică mentinerii și nătații omului decît văile, unde potențialul electric este mai scăzut. S-a constatat că locuitorii ținurilor cu cîmp electric pozitiv puternic, sînt imuni la tuberculoză și la cancer, păstrîndu-și însă această imunitate numai cîtă vreme locuiesc în acele locuri. De aici e clar efectul binefăcător pe care îl are asupra oamenilor ce locuiesc în regiuni cu potențial electric redus sau nul, așa-numita „schimbare de aer”, în regiuni cu potențial electric mai ridicat. Schimbarea aceasta „de aer” constituie un stimul pentru organism, și contribuie la vindecarea unor eventuale leziuni tuberculoase și, uneori la regresarea tumorilor canceroase. Cunoașterea influenței pe care o are electricitatea atmosferică asupra organismului uman, condus la folosirea acesteia terapeutică. Astfel, profesorul vîetic Tchjewskaia tratat cu succes la Leningrad cazuri de tuberculoză umană și animală, prin ionizarea cu mijloace artificiale a aerului pe care-l respirau la bordul navei. El a obținut astfel, chiar în unele cazuri scotice condamnate, închiderea leziunilor tuberculoase. Electricitatea atmosferică, exercită, de asemenea, un efect favorabil și asupra ființelor plantelor în creștere. Cu ajutorul ei, s-a putut realiza, prin diferite metode, accelerarea creșterii greutatea a copiilor mici, precum și creșterea mai rapidă a plantelor.

ACORDEOANE ROMÎNEȘTI

La rugămintea tov. Al. Anca din București, publicăm materialul de mai jos despre acordeoanele românești.

Totul a pornit de la un acordeon, pe care unul din membrii cooperativei „Încălțămîntea” din Timișoara l-a luat să-l repare. Cunoștea el cîteceva din secretele acordeonului și știa că și cîțiva dintre tovarășii săi se cam pricep. Așa că l-a adus la cooperativă. L-au desfăcut bucată cu bucată, au găsit defectul, l-au reparat și au montat acordeonul la loc. Dar lucrurile nu s-au oprit aici. Munca la acest acordeon a făcut ca în mintea

Bencic Iosif și Adamov Alexandru, doi dintre frunzașii în producția acordeonelor „Timiș”, lucrînd la asamblarea claviaturii acordeonelor.

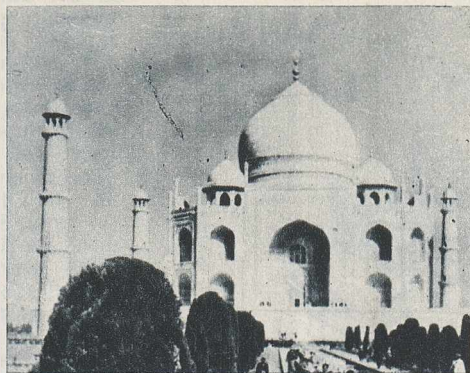

celor ce l-au reparat să încolțască o idee: „ce ar fi să lucrăm și noi acordeoane?”...

Aceasta se petrecea pe la sfîrșitul anului 1953. Anul 1954 a fost un an de strădanie pentru realizarea acordeonului. Au fost create mai întîi acordeoane, mai bine zis armonici-jucării, cu douăsprezece bași, ce purtau marca „Pionier”. În cele din urmă, către sfîrșitul lui 1954, au fost create primele acordeoane cu patruzeci și opt de bași, a căror producție în serie a început o dată cu anul 1955. La sfîrșitul anului 1955, colectivul secției de acordeoane a cooperativei timișorene se putea mîndri cu realizarea a 1200 acordeoane „Timiș”, și totodată cu un nou prototip de acordeon, mai complet: cu 80 bași și două registre. Producția în serie a acestuia va începe în cursul acestui an.

... Tot prin 1954, de astă dată la una din uzinele metalurgice din regiunea Craiova, a fost creat prototipul unui alt acordeon românesc. Și producția în serie a acestuia a început în 1955. Prima tranșă de acordeoane produse au purtat numele „Paringul”. Acum aceste acordeoane cu 80 bași și două registre, poartă pe ele înscris numele unui joc popular drag poporului nostru — „Hora”. Cîntăciorul acordeonului este lucrat din placaj și captușit cu pinză și pișă, iar acordeonul e din celuloză, culele burdușului — mere, deschis, are un volum de 25 dm³ — fiind din piele captușită.

„Doresc să publicați scurta prezentare a lehrului monument din Tadj-Mahal din provincia orăzului gra” — ne scrie tovarășul Florea Sultana, udatul la Institutul de Construcții din București.

Creația de săvârșită de artă arhitectonică, cunoscutul monument indian Tadj-Mahal a fost construit pe la mijlocul secolului al XVII-lea, într-o perioadă de înflorire a arhitecturii musulmane în India, fluturând pe atunci sub stăpânirea faimilor Mogoli.

Tadj-Mahal este un monument funerar, ridicat de împăratul Chan-Jahan, în amintirea otiei sale, Muntaz-Mahal. După moartea sa, Chan-Jahan a fost nmormintat și el aci, alături de soția sa.

La construcția Tadj-Mahal-ului au lucrat 20.000 de oameni, vreme de mai bine de 17 ani. Construcția monumentului a fost începută în anul 1630 și s-a terminat în 1647, de către meșterii artiști iscusiti, aduși din multe țări ale Asiei și chiar din Europa. Ca materiale de bază au fost întrebuințate marmurele cele fine de Radjputana, precum și gresie roz.

Tadj-Mahal-ul este un monument de plan patrat cu muchiile egale, cu o cupolă centrală și patru cupole pe laturi. Monumentul se află așezat pe o platformă de formă de asemenea patrată, cu dimensiunile de 95/95 m înălțimea de 5,5 m. La platforma executată din gresie oz, se ajunge cu ajutorul unor repte largi. În fiecare colț al platformei străjuiește câte un minaret înalt de 40 de metri. Înălțimea totală a Tadj-Mahal-ului este de 75 metri.

Monumentul este plasat în mijlocul unei minunate grădini, în mari dimensiuni. Intrarea în grădini se face printr-o poartă mense, executată din piatră ro-

șie. De la poartă se zăresc lungile alei cu un traseu perfect, toate pavate cu marmură, precum și numeroasele canale și bazine din marmură și ele, pline cu apă.

În mijloc se află canalul principal, care duce pînă la treptele platformei monumentului. Măreata siluetă a Tadj-Mahal-ului, cu cupola sa și cu cele patru minarete, se reflectă perfect în apa acestor canale și bazine, amplificînd efectul de splendoare produs asupra vizitatorilor.

De departe, Tadj-Mahal-ul apare complet alb, ca un imens fulg dezăpădit protecat pe cerul albastru al Indiei. Pe măsură ce te apropii de el, devin tot mai vizibile, desprinzîndu-se parca din piatra pereților, minunatele incrustații de marmură policoloră, reprezentînd grupuri florale, frunze, fructe etc.

Fațada este de o mare simplitate. Portalul, elementul principal prin care se face accesul la monument, este de formă dreptunghiulară, în care este tăiată o imensă arcadă — element specific arhitecturii musulmane. De o parte și de alta a portalului, se află alte patru elemente, suprapuse două câte două, de aceeași formă și proporții, mai mici însă, și care nu sînt altceva decît halcoanele sălilor de la parter și etaj.

În centrul monumentului, în interior, se află sala principală în care se găsește mormîntul lui Chan-Jahan și al soției sale, Muntaz-Mahal. Prin patru nișe mari, se ajunge în patru săli mai mici. În jurul mormîntului se află balustrade de marmură, adevărate „broderii” de piatră minunat executate, care întrec orice realizări în acest gen, făcute chiar din fier forjat, bronz sau alt metal maleabil.

Deasupra mormîntului, se află o lampă lucrată în argint, care arde zi și noaptea. Întreg interiorul este executat din marmură albă de cea mai bună calitate și de o execuție perfectă. Pereții, ca și ferestrele și portalele, poartă niște inscripții în limba arabă, ce par a fi scrise cu tuș, dar care, în realitate, sînt executate, cu multă migală, din marmură neagră.

În extremitatea de sud a grădinilor se află, de o parte și de alta a Tadj-Mahal-ului, plașate simetric, două clădiri mai mici: o moschee elegantă, construită din marmură și un pavilion, numit „Jawab”, unde se dau serbări chiar și în zilele noastre.

În jurul monumentului se află niște construcții de piatră roșie, astăzi părăsite, și care altădată serveau drept hanuri pelerinilor veniți de pretutindeni.

Atît complexul Tadj-Mahal-ului, cît și celelalte monumente ale orașului Agra, au scăpat de „influențele” ocupației engleze, păstrîndu-și caracterul autentic. Colonialiștii englezi și-au construit cartierul lor în afara acestor grădini și monumente, spre deosebire de alte orașe, ca Delhi de pildă, unde și-au amplasat clădirile de factură europeană și modernă, printre grădini și construcțiile indiene, răpind astfel o parte din frumusețea acestor capodopere ale artei orientale.

Un vestitor al erei noi:

N. BELDICEANU

N. Beldiceanu, poetul de la a cărui moarte numărăm, la 2 februarie șase decenii, s-a născut în Moldova, la Preușești Sucevi. A fost profesor de limbile română și latină, mai întîi la Focșani, apoi la Iași; a întreprins cercetări arheologice pe cont propriu, descoperînd stăruirea preistorică de la Cucuteni. În poezie, N. Beldiceanu a debutat cam în aceeași vreme cu Eminescu și are același punct

de plecare: lirica erotică vioală, dar prea simplă, a lui Bolintineanu și Alecsandri. El a rămas multă vreme ca poet la dimensiuni ce n-ar fi justificat reactualizarea lui astăzi. Volumul de Poezii, pe care l-a publicat în 1893, după trei decenii de la debut, e alcătuit mai ales din pagini incolorate, ca petalele moarte, de flori fără identitate, strivite între file de album. Sînt versuri de dragoste (Amor și lacrimi), cugetări banale asupra vieții (Gînduri negre) și descrieri de natură, unele mai izbutite (Pasteluri). În primele două cicluri citate, ne întîmpină recuzita unui romanticism desuet și lăstovit. Amor neîmpărtășit, deznădejde, negarea oricărui sens al vieții, sete de moarte.

Firească, peregrinările pe la sate au îmbogățit paleta lui Beldiceanu. În poezia lui pătrund imagini luminoase de natură, chipuri vii de plugari, pescari, cărăuși. Cîteodată, tablourile sînt convenționale, instantaneele din viața safelor, idilice. Realismul se impune însă cu deosebire în acele poezii în care sînt evocate tradiții populare — Armindeanu, Moșii, Iarmarocul etc. — sau momente de muncă — Stațiile. Consecința artistică cea mai de seamă a contactului cu țărînimea o constituie Dolnea, un ciclu ale cărui versuri de factură populară, sînt tot așit de autentice ca și sentimentele exprimate. Dolna volnicului, Dolna dorului, Dolna dragostelor, Dolna amarului, vibrează cald, recomandînd pe cîntăreț prejuriile noastre.

Orizontul poetic al lui N. Beldiceanu a fost limpezit, ca și al altora, de curentul iscat de „Contemporanul”. Devenind colaborator al acestui venerabil reviste a mișcării muncitorești, poetul a înțeles că nedreptatea socială nu e eternă, că are cauze precise, că vinovații pot fi cunoscuți și trebuie zdrobiți pentru a se deschide drum unei alcătuirii sociale favorabile celor dezmoșteniți. Marile poeme, Lăutarul, Dezmoșteniții, Vechiturii, Amurgul veacului, cu versuri ample ce dau glas minții și speranței, li așează pe N. Beldiceanu alături de ceilalți poeți de la sfîrșitul veacului trecut, a căror creație a vestit o eră nouă — Tralan Demetrescu, D. Th. Neculuș, I. Păun-Pincio, C. Mille.

Amurgul veacului al XIX-lea devine pentru poetul dolnelor, simbolul pleirii întregii orînduirii a traistelor goale, a foamei și lacrimilor. Versul, poeziei lui Beldiceanu capătă rezonanță chemării de goarnă. Finalul poeziei Dezmoșteniții, pe care proletariatul a îndrăgît-o și a transmis-o prin viu grai generațiilor ce s-au perindat de-a lungul întunecatelor decenii, e un aprig strigăt de luptă:

Ocean de sărăcie, de amar și întineric,
Cînd ai tu a ta putere, de ce stai cu un nemernic?
Cînd ești suflat, cînd ești număr, pentru ce mai stai la gînd?
Înainte, înainte, milioane flămînd!

N. Beldiceanu s-a stîns în pragul vîrstel cărunte, experimentînd formule poetice sterile, după ce pierduse legătura cu mișcarea muncitorească. Regretînd zbulcumul dramatic al ultimilor lui ani, dăm cinstirea cuvenită poetului militant, ultimii de modul în care imaginea erei noi vestite de el, se suprapune pe chipul vieții ce și-o construiesc azi sute de milioane de oameni liberi:

Ce frumoasă, ce măreță va fi ziua biruinței,
Ziua cînd stăpînă fi-va pe pămînt domnia minții!
Atunci liniștea și pacea vor aduce-atîtea haruri
Cîte-ocum aduce prada: suferințe și amaruri...
Și va fi cu voi lumina, cînd în negrele morminte
Vor dormi păcate negre și gunoi de moarte sîinte...
Spre solusul omenirii vor veni tot rînduri, rînduri
Pe aripile științei, înmîirile de gînduri,
Și cu muncă mai puțină va fi lan mai roditor,
Cînd descoperiri mărețe vor sta lumii de-ajutor...
Într-un secol fără patimi nu va rămînea nici praful
Din durere, din robie, din ruină și din jaf...

Ion ROMAN

DESPRE ÎNCEPUTURILE TEATRULUI NOSTRU LIRIC

Tovarășul Năstase Ștefan din București, și-a exprimat dorința de a afla unele amănunte în legătură cu începuturile teatrului de operă în țara noastră. Răspundem întrebării sale articolul de mai jos, scris de muzicologul Viorel Cosma.

Stiri vechi, cam de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, pomenesec despre existența unor trupe de operă pe meleagurile țării noastre. Evorba însă despre trupe străine, care, recînd spre Odesa, poposeau ci-

teva zile la București ori la Iași. În seara zilei de 8 septembrie 1818, muzica operel „Italiana în Alger” de Rossini a răsunat pentru prima oară în noul teatru de la Cișmeaua Roșie, construit de domnița Ralu, flica lui Caragea, în mahalaua Dărușag de pe podul Mogoșoaiei. Timp de cîteva zile în toamna lui 1818, trupa germană a lui Johann Ghergher a reprezentat aci operele: „Cenerentola”, „Cotofana boată”, „Moise în Egipt” (Rossini), „Idomeneu” și „Flautul fermecat” (Mozart).

Rînd pe rînd apoi, s-au perindat în țara noastră trupe de operă străine, pînă în anul 1847, cînd, la București, a luat ființă un teatru permanent de operă italiană.

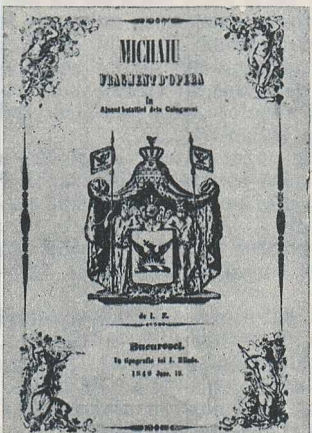
În anul 1833, Ion Eliade, C. Arista și I. Cîmpineanu au pus bazele societății „Filarmonica”. Încadrată în avîntul cultural ce pregătea revoluția de la 1848, această societate se împotriva cu hotărîre ideilor boterilor cosmopoliti. La 11 decembrie 1835 — dată memorabilă în istoria muzicii românești — elevii „Filarmonicii” au reprezentat cu succes — în limba română — vodevilul „Triumfal amorului” de I. A. Wachmann, spectacol socotit pe drept cuvînt „întîia reprezentare românească lirică pe scena noastră” (Ollănescu).

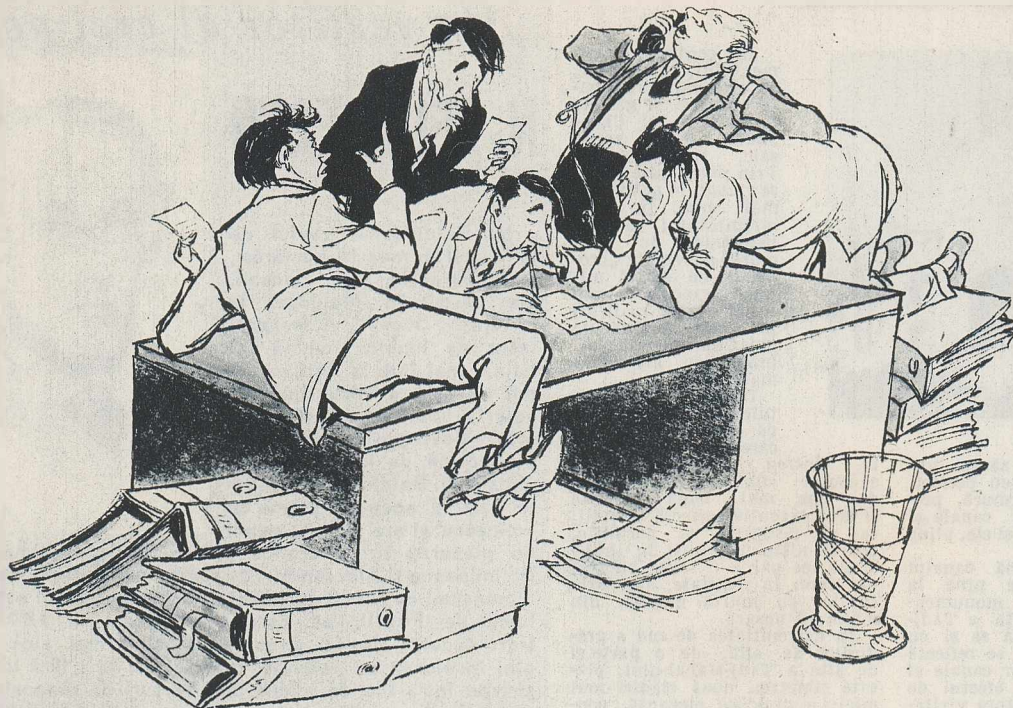
Dar succesul artistic și politic al societății „Filarmonica”, reflectat de altfel și în presă, nu a avut darul să bucure pe domnitor și pe boieri, fapt care l-a determinat pe acesta să-o desființeze. Din acea clipă, începe între teatrul liric românesc și trupele de operă străine, o luptă care va dura peste 80 de ani. Nici măcar deschiderea Teatrului cel Mare, în anul 1852,

nu a reușit să dea cîștig de cauză actorilor și cîntăreților noștri care jucau doar de trei ori pe săptămîină, în timp ce opera italiană ocupa teatrul patru seri.

Înființarea conservatoarelor de la Iași și București (1864), creează posibilități noi pentru alcătuirea unor trupe de operă cu participarea cîntăreților romîni. La Craiova, prin șeful de muzică militară Carl Theodor Wagner, se promovează un repertoriu original de operă. La București, George Ștephănescu, iar la Iași, Eduard Caudella scriu lucrări inspirate din viața poporului nostru, realizînd primele opere originale destinate unei generații de străluciți cîntăreți ca: Elena Theodorini, Gr. Gabrielescu, I. Răjenaru, D. Theodorescu, Darclé, Nouvina, Popovici-Bayreuth ș.a. În frunte cu neobositul George Ștephănescu, acești cîntăreți luptă pentru promovarea operel naționale, reprezentînd, din anul 1885, lucrări în limba română. Neavînd nici un sprijin din partea guvernului regimului burghez-moșteresc, aceste companii de operă se dizolvă de la o stațiune la alta.

În anul 1919, un mînunchi de artiști entuziaști în frunte cu Jean Atanasiu, G. Folescu, Drăgulescu-Stinghie, Egiziu Massini, Vămășescu, Șteiner și Mihailescu Toscani, pun bazele actualei Opere de Stat. Spectacolul de deschidere a avut loc pe scena Teatrului Național din București, la 17 martie 1920, cu opera „Aida” de Verdi sub conducerea muzicală a lui Eg. Massini și în direcția de scenă a lui Markovski. În anul următor, Societatea lirică română „Opera” — căci așa se intitula — a trecut în administrația statului.

PRONOSPORTIVII

de Valentin SILVESTRU

Ilustrație de E. TARU

— Eu, tovarăși, am să vorbesc despre o chestiune sportivă.

Omul care lua cuvîntul în plenary sindicală avea o figură necăjită și un glas timid. Murmurul din sală se topi încet-încet. Vreo cîțiva cătară zîmbind spre orator.

— Așa: Vasăzică eu iubesc sportul. Înot, ridic haltere în particular și mă bucur din inimă cînd sportivii noștri se întorc cu medalii de aur de peste hotare. Mi-am luat insigna G.M.A. cu *excellent* și stimez instituția „Pronosport“, fiindcă folosește popularizării sportului. Cu toate acestea, în ultima vreme „Pronosportul“ a început să-mi provoace un zbugium sufletesc, adînc, drept care m-am și gîndit să iau cuvîntul aici.

În sală se lăsă tăcere deplină. Vorbitorul tăcu și el o clipă, apoi continuă, fără să-și schimbe cîtuși de puțin vocea monotona:

— Ca să nu mai lungesc vorba, mai bine vă înfățișez programul serviciului nostru timp de o săptămînă și, pe urmă, o să vedeți dumneavoastră unde bat. Așa. Vasăzică, *luni*. Din cei șase oameni cîți sîntem în serviciu, cinci o iau din loc, cam pe la unsprezece. „Costică — îmi zice cu dulceață în glas unul dintre ei — vezi de ai grijă: dacă-i ceva, cumva, sîntem pe teren pînă la douăsprezece“. „Exagerat — protestez eu — jumătate de ceas nu v-ajunge?“ „Nu, puiule, știi doar ce coadă-i la agenția din colț; se adună două instituții întregi. Dar cum înhățăm buletinele, ne-am și întors“.

Bun. Spre ora 1, apar toți cinci, înfierbîntați, cu un maldăr de buletine, și încep să le studieze cu atîta nobilă pasiune, că uită să-și scoată părțile și căciulile din cap. *Marți*

se pornesc consultările. Nici nu ne-am așezat bine pe scaune și în birou se și aude: „Niciule, tu ce părere ai de „Metalul“? „Mă... ce să zic?... Nu cred să aibă șanse“. „Aiurea... mă duci, ca să treci numai tu rezultatul cel bun“. „Să știi că are dreptate — intervine un al treilea — eu n-aș miza pe el, să mă tai“. „Așș — face neîncrezător al patrulea — „Metalul“, fraților? Păi cu echipa asta merg pînă la moarte“. „Nu rezistă decît o repriză — își aduce contribuția și al cincilea — portarii lor n-au suflu...“ „Cum n-au suflu?“ „Lasă că mi-a spus mie cumnata unuia dintre ei. Îl pune nevastă-sa să taie lemne acasă și capătă bătăi de inimă. Ce, ăla-i portar?“ Pînă spre prînz, ziua trece repede. Dacă se ivește vreun cetățean care are treabă cu noi, aud iar un glăscior mîeros: „Costică, vezi tu de dumnealui, că cunoști bine... chestiunea“. Și consultările continuă, în surdină sau pe muște — dacă cetățeanul dă semne că a observat ceva.

Miercuri au loc ultimele pregătiri, se iau penultimele informații, pe cale telefonică mai ales. Tovarășii mei fac cu rîndul la telefon. „Alo, „Sportul popular“? „Dați-mi secția de fotbal... Noroc tovarășe... Aici este un sportiv pasionat. Aș vrea să vă întreb tovarășe... Dar să fiți sinceri: cîte meciuri a pierdut pînă acum „Flacăra“?... Aha, deci părerea dvs. este că, dacă ar avea alt inter... Se înțelege, extremele au o sarcină grea, însă oricît... Nu? Nu sînteți de aceeași părere?...“ Nici n-a pus bine receptorul jos și s-a năpustit altul asupra lui. „Alo, Comitetul pentru Cultură Fizică și Sport? Dați-mi...“ — și urmează cifra unui interior. „Micky, tu ești? Hai noroc, băiatule... Mă, tu ce crezi cu „Dinamo“ săptămîna

asta? Au schimbat centrul, mă? P-onoarea ta, mă? Zău? Atunci, ce să fac, Micky? Tu ce ai pus, mă? X? Ei, fir-ar al naibii... Dacă-mi iese, îți cumpăr stilou, mă! Te pup! Salutare!“ Al treilea ia contact cu unul de la noi de la arhivă, care are un registru cu echipele cîștigătoare din 1929 pînă azi, iar al patrulea telefonează direct la Casa Centrală a Armatei, ca să afle dacă jucătorii sînt în dispoziție bună. Cineva care ar avea proasta inspirație să telefoneze din oraș la biroul nostru, miercuri dimineața, și-ar blestema zilele. Eu însumi am făcut încercarea asta, de la un telefon public, timp de un ceas și jumătate, pierzînd 14 monede a 25 bani (pentru că telefonista de la centrală îmi răspundea „ocupat“, ori nimeream pe alt interior)...

În sală se iese un zvon ușor de veselie. Într-un colț, cîțiva dintre participanții la plenară, cu obraji aprinși, ascultau neobișnuit de țepeni, privind parcă în gol.

— Cînd vine *joia* — continuă vorbitorul — se face liniște deplină în birou. Fiecare dintre cei cinci pronosportivi completează în tăcere zecile de buletine, făcînd sute de combinații, doar-doar s-o potrive vreuna. Dacă ascuți atent, auzi un fel de susur provenit din pronunțarea șoptită a cifrelor, a numelor echipelor, a numelor jucătorilor etc. *Joia* răspund eu la telefon, dau singur afară pe oamenii străini de birou, rezolv toate hîrtiile și mă duc pentru toți cinci oriunde e chemat vreunul dintre ei.

Vineea tovarășii mei sînt iar „pe teren“, la depus buletinele. După ce se întorc, își petrec restul zilei într-o stare de încordare, care ajunge uneori la un nivel îngrijorător. Lucrăm toți, cu nasurile în dosa-

re, cînd, deodată, izbucnește cîte unul: „Fraților, să știți c-an plesnit-o cu „Cîmpia Turzii“. Acum mi-am amintit că ăștia nu cîștig niciodată pe teren străin“. Și, a runcînd dosarul într-o parte, e silă de lume și de tot, își dă palma peste frunte, de i se zbirleşte părul în cap. „Vedeți voi — încep altul, după un timp — eu n-am pace din cauza halfului de 1 „Locomotiva“. A fost lovit în gleznă data trecută și ăia l-au pu tot pe el. Spuneți voi, măi băieți dacă nu-ți sare țandăra față de atîta nepricepere! Ce fel de echipă-i asta, cu un half schiop? Uite să fiu al naibii dacă mă mai poapuca de ceva. Îl tot văd în fața ochilor pe ăla, fugind în cîrji după minge“...

În sfîrșit, lumea următoare e zi de analiză a rezultatelor. Ma toată dimineața e colorată de oftături, blesteme, înjurături, trîntiri de uși, certuri cu solicitantii „Numai trei nu mi-au ieșit!“ „Dacă nu mă luam după tine...“ „Cîm-m-a pus să-l întreb pe ăla? Pă ăla nici nu știe cum se pronunță cuvîntul „meci“... Of, tovarășe tovarășe, n-ai putea să vii mîin sau poimîine? Douăzeci și șapte de buletine îmi joacă-n creier; nic nu știu cum mă cheamă și dumneata vrei să-ți dau răspuns la știu ce cerere...“ Cîte unul ridică ochii în bagdadie, împreună-ș mîinile: „Ozon, puiule, la ce fabri că-ți-au făcut ție ghetela, cădea-ți-ar din picioare! Că-ți le-a da fără bombeu, puiule, că te-au sili să lovești mingea numai cu călcîiul...“ Altul se adresează lui Pa raschiva, de parcă l-ar avea în față la o judecată. „Bine, mă băiatule se poate să pui mîna pe mingea de fotbal? Păi ce, asta-i țurcă, să nu existe penalizări pentru henț? Dacă n-ai ce face cu mîinile, băiatule lasă-le la garderobă, nu ieși cu ele pe teren, să-mi faci mie praf buletinele...“

Năduful necîștigătorilor nu se ostiește decît treptat, către prînz cînd încep a bate în biroul nostru frigurile pronosportului viitor. Și iar o luăm de la capăt...

Tovarășul care prezida ședința sindicală, întrebă zîmbind:

— Dar dumneata de ce n-ai provocat o discuție critică cu colegii de serviciu?

— Am provocat, cum nu... făcut, într-o săptămînă, un calcul și mi-a ieșit că noi consacram „Pronosportului“, în medie, optsprezece ore și șaptesprezece minute per om, la săptămînă. Am înmulțit cifra cu cinci și totalul per serviciu, l-am înmulțit cu numărul serviciilor din instituția noastră. Cînd tovarășii au observat că mi se ridică părul măciucă, s-au adunat grabnic împrejurul meu și așa a început discuția. Rezultatul? De atunci, scoțînd că sînt un bun calculator, m-au pus să le calculez șansele fiecărei echipe, după numărul meciurilor susținute, al golurilor, al vîrstei jucătorilor, al datelor calendaristice cînd au loc întîlnirile...

— În cazul acesta — întrebă a doua oară tovarășul de la masă — de ce n-ai sesizat conducerea serviciului?

Vorbitorul își plecă ochii în pămînt, apoi spuse, parcă obosit:

— Unul dintre cei cinci tovarășii e tocmai șeful serviciului nostru...

Vorbitorul se așază încet, în timp ce, în sală, continua să fie liniște deplină, mai ales că nici nu mai erau alți înșeriși la cuvînt.

Inotul ca sport are în ma lui câteva mii de ani; merită deci pe deplin calificativul de bătrîn, printre discipline sportive, mult mai tînere în comparație cu

De aceea, istoricul lui obișnuit este deosebit de interesant.

Înainte de a fi devenit un sport, înotul era cunoscut ca mijloc de îndemnare utilă, care găsea largă și prețioasă aplicare între locuitorii ășezărilor pe marginea apelor. În șterile și în grotle omului imitativ din Cro-Magnon, în cel și în sudul Spaniei, au păstrat numeroase desene care reprezintă înotători fiind înot un fluviu, pentru urmări un animal pe care-l nau.

Abia locuitorii ășezărilor luminate din Elveția au imprimat înotului o însemnătate ărtivă, organizînd primele concursuri sportive din lume.

Didoros împotriva egiptenilor

Condițiile naturale ale Egiptului, izvoarea populației de-a lungul Nilului și a rețelei de canale, precum și contactul permanent cu apa, au creat minunate condiții pentru dezvoltarea și popularizarea înotului. Faraonul Tutmozis I acordă o deosebită atenție dezvoltării înotului și rîndurile populației și ale armatei. În timpul domniei sale, au fost construite la Teba, Luxor și Memfis, numeroase bazine, în care

Un desen pe papirus datînd de peste 5.000 de ani.

neretul de ambele sexe învăța să înoate și participa la întreceri. Este drept că istoricul grec Diodor caută să discrediteze pe egipteni, afirmînd că ei sînt departe de civilizările și de stilul grecilor în acest domeniu; rămîne însă un fapt incontestabil: că egiptenii înotau bine. Acest lucru îl dovedesc, altfel, documentele vechi. Știm din aceste surse că, în perioada cuceririlor și înfloririi artei militare în Egipt, se respecta cu strictețe ordinul faraonului, ca fiecare soldat de infanterie să știe să înoate pe o distanță de 600 stadii¹⁾ rînd într-o mînă o praștie și în celălaltă o lance.

Leandru înota în stilul craul

În Grecia veche arta înotului a ajuns cea mai mare înflorire în vremea antică. Înotul era socotit fi sportul preferat nu numai al tinerilor, dar și al zeilor, care, în acest scop, coborau din Olimp. Așa că arta înotului excela deosebit în familia Aretuza.

Gramaticul Musaios descrie permanenta neobișnuită a lui Leandru, care a trecut înot Hellespontul, pentru a răpi pe iubita lui, Clelia. Din această descriere, aflăm că în stilul înotului Leandru. Este cel mai curat craul, care ar putea să fie sigur, să uimească pe sportivii contemporani.

¹⁾ Stadiu = 165 m.

„Natația, sportul vesnic tînăr“

Ășezarea unui monument, reprezentînd o femeie, în pădurea sfîntă din Delphi, putea fi considerată ca un sacrilegiu. Întreaga Grecie vorbea de acest fapt, dar nu s-a găsit nici o voce de condamnare. Peste tot, de-a lungul și de-a latul Greciei, la Atena, Teba, Sparta sau în Beoția, s-au scris epigrame și poeme care glorificau faptele eroice ale fetei a cărei nume era pe buzele tuturor. Se chema Hydna. Împreună cu tatăl ei, vestitul înotător Skylis din Skione, ea a tăiat, noaptea, în timpul unei groaznice furtuni, parmele ancorelor de la bărcile inamicilor persani, lăsîndu-le în voia apelor. După această faptă, ambii au parcurs înot aproape 8 mile marine, adică 14 km, distanță ce despărțea locul de staționare al flotei persane de localitatea Artemizion, pentru a informa armata greacă despre situația dușmanilor.

În vechea Grecie înotul era sportul preferat al femeilor; bărbații preferau luptele atletice, aruncarea discului, săriturile, alergările sau cursele de cal sălbatici, aduși din stepele Asiei. Ei își dădeau însă seama de marile calități ale înotului, propagîndu-l prin toate mijloacele în rîndul tinerilor. În unele gimnazii existau chiar bazine de înot și un gimnast calificat preda cursuri de natație. Atunci se înota în stilurile „broască“ și „craul“, precum și pe spate.

Natația la Roma

De la greci, pasiunea pentru sporturi, printre care și pentru natație, a fost preluată de romani. Există o legendă despre Clelia, o femeie tînără și frumoasă, pe care Porsena, regele etruscilor, a răpit-o ca ostatecă în timpul incursiunii asupra Romei. Fugind din captivitate, Clelia a trecut Tibrul noaptea, în timpul unei ploierentiale, scăpînd de urmăritori. Cîțiva soldați s-au aruncat în riu pentru a o prinde, dar înotătoarea, bine antrenată, nu s-a lăsat ajunsă. În același mod a fugit din captivitate Publicola, fiica lui Valerius, căreia i s-a ridicat o statuie pe Via Sacra.

Julius Cezar a fost un înotător deosebit. Legenda spune că el a trecut Rubiconul țînînd în dinți mantaua și sandalele și ridicînd sabia deasupra apei. Cezar cerea soldaților săi, mai ales aceluia care staționau în Galia și în Germania, să știe să înoate. Centurionii urmăreau ca ordinele lui Cezar să fie executate și organizau pentru soldații cursuri de înot. Aproape toți soldații din legiunea Proxima

Centauri, care staționau în Galia, au fost foarte buni înotători.

În general oamenii înotau dezbrăcați; dar unii bărbați și unele femei foloseau chiar și în acea vreme, costume de baie cu diferite croieli. Iarna, cînd vîntul rece se plimba prin străzile „orașului etern“, oamenii care se înfuletniceau cu înotul se duceau la terme, unde se aflau bazine cu apă încălzită.

În evul mediu biserica condamnă orice gînd independent și progresist, neconform cu dogmele bisericii, îndemnînd lumea la ascetism și combătînd orice manifestări ale bucuriei de a trăi. Natația a fost declarată de către capii bisericii catolice ca o invenție a satanei și a fost pusă pe lista neagră. Ea a fost considerată ca o înfuletnice care provine de la diavol, deoarece „prin însăși natura lui, omul este creat ca să meargă pe pămînt“.

Gargantua înotător

În timpul Renașterii, se produce o cotitură în practicarea culturii fizice. Savanții îndeamnă să se facă exerciții fizice bazate pe metodele grecești. Apar primele cărți care descriu jocurile și distracțiile antice, constituind totodată primele manuale sportive. François Rabelais, medic, filosof, pedagog și mare scriitor din epoca Renașterii, a fost un sprijinitor entuziast al sportului.

Cu marea sa epopee „Gargantua și Pantagruel“, Rabelais a creat o operă vie și nemuritoare, incluzînd în ea o imagine completă a epocii sale și expunînd idealurile sale.

Iată un fragment din minunata descriere a exercițiilor lui Gargantua, în care se vorbește despre înot:

„El înota în apă adîncă, pe burtă, pe spinare, într-o parte, cu întregul corp, numai cu ajutorul picioarelor, cu o mînă în aer țînînd în aceasta o carte; el a fost în stare să treacă Sena întregă, fără a uda cartea. Totodată el ținea în dinți, ca pe timpuri Julius Cezar, mantaua lui, apoi, cu ajutorul unei singure mîini, se cățara pe barca de pe care se arunca imediat cu capul înainte, se dădea la fund, plutea între vîltori și vîrtejuri“.

Leonardo da Vinci genialul artist, savant și filozof al renașterii, s-a interesat de tehnica înotului și a scris despre el un mic tratat.

COLYMBETES, SIVE DE ARTE NATANDI, DIALOGUS & FESTIVUS & IUCUNDUS SCRIPTUS, PER NICOLAUM V VYNGMAN, INGOISTADN LINGUARUM PROFESSORIS PUBLICUM.

Proprius lib. 2:

Qualem purpureis circumfluctibus Hellen, Aurca quam molli et rore uexit ouis.

Anno M. D. XXXVIII

Prima pagină a manualului de înot din evul mediu (1538).

În decursul secolelor popularitatea înotului crește neconținut. Se publică numeroase fascicule și tratate care vorbesc despre arta înotului. Aceste tratate se bucură de un succes extraordinar. Înotul devine un sport modern — toți vor să-l învețe.

Mica lucrare a lui Antonio de Bernardi, intitulată „L'uomo galleggiare“, este epuizată în decursul de câteva săptămîni, fiind foarte căutată în întreaga Italie. Librarii nu sînt în stare să facă față comenziilor. În anul 1538 apare lucrarea intitulată „Colymbetes“, care tratează despre înot, iar după ea vine o serie de alte cărți din acest domeniu.

În numeroase orașe, care nu posedă rezervoare de apă, locuitorii insistă ca autoritățile comunale să construiască bazine. Un asemenea bazin, avînd lungimea de 20 metri și lățimea de 16 metri, a fost dat în folosință publicului, în anul 1583, la Augsburg. După cum arată cronicile, apa din acest bazin era schimbată o dată pe săptămînă. De acest lucru ar putea lua cunoștință și unii responsabili de bazine din zilele noastre...

Ne oprim cu istoria înotului aici, deoarece evoluția lui ulterioară este mai cunoscută.

După „Sportoviec“ (Varșovia).

POȘTA CONCURSULUI DE PORTRETE FOTOGRAFICE „TINERETUL PATRIEI NOASTRE“

Vulpe C. Dumitru — Verești, regiunea Suceava

1. Care este rețeta revelatorului microgranular?

Dacă vă înțelegem bine, ne cereți formula unei substanțe revelatoare microgranulare. Una din formulele pe care vi le putem recomanda cu foarte multă căldură este următoarea formulă a Institutului de cercetări foto și cinematografice — N.I.K.F.I. din U.R.S.S.:

Metol	5 gr
Sulfid de sodiu, anhidru	75 gr
Borax crist.	12 gr
Acid boric crist.	4 gr
Apă, pînă la	1000 cc

2) Dacă există cărți care se ocupă cu problema luminii?

Vă recomandăm: „Lumina în arta

operatorului“ de Golovnia, „Tehnica iluminatului“ de ing. E. Rado — ambele apărute în Editura Inst. de Artă Cinematografică, 1953. Vă puteți procura aceste cărți prin Ministerul Culturii, Dir. Producției.

3. Dacă mai există și alte soluții revelatoare?

Desigur. Pînă acum, în literatura de specialitate s-au descris 6.634 de formule de soluții revelatoare, dintre care, totuși, nu sînt utilizate în practică decît un număr foarte redus: 20-25 de formule. În această problemă găsiți indicații mai ample în manualul chimistului sovietic E.A. Iofin, „Manual practic de fotografie“, apărut în traducere românească la Editura Tehnică, București, 1955.

Care e explicația?

Ne propunem, prin această rubrică, să explicăm cititorilor noștri, anumite fenomene întâlnite zi de zi, pe care, deși le cunosc, cu siguranță, nu le pot tălmăci cu ușurință. Iată:

Cine a fost acela care s-a apropiat cel mai mult de centrul Pământului, și când?

Cine caută să răspundă la această întrebare, gândindu-se la adâncurile oceanelor sau la fundurile minelor adânci, nu merge spre dezlegarea justă. Căci chiar dacă cineva ar fi atins fundul celei mai mari adâncimi submarine (10.170 metri), tot nu s-ar fi apropiat de centrul Pământului mai mult decât oamenii despre care este vorba aici. În ce privește mina cea mai adâncă, ea nu depășește 1.597 metri. O atare adâncime este cu mult prea îndepărtată de centrul Pământului. Ei?

Răspuns: Cel mai apropiat punct de centrul Pământului a fost atins de acel care a ajuns la Polul Nord, adică de Peary, în 1909, de expediția Papanin și de toți acei care au ajuns acolo în 1937. Pe ce se bazează această afirmație? Iată: raza globului pământesc în direcția Polului Nord este cu 21,5 km mai mică decât în direcția Ecuatorului. În consecință, această rază este mai scurtă decât orice linie care ar reuși vreun alt punct de pe suprafața Pământului, cu centrul acestuia. Polul Sud este mai îndepărtat față de centrul Pământului decât Polul Nord, cu vreo 3 km, deoarece acesta din urmă se află la nivelul mării, pe când Polul Sud se află pe un podis situat la o înălțime medie de cea. 3.000 metri.

Care este maximul căldurii? **Răspuns:** Când căutăm maximul căldurii, ne gândim, firește, la soare. La suprafața lui există o temperatură de aproximativ 6000°C. Dar există și temperaturi mai mari. Chiar pe suprafața pământului se poate obține, în mod artificial, o temperatură mai mare decât aceasta (reacția nucleară atomică). Totuși, recordul temperaturilor ridicate tot astrele îl deține. În interiorul soarelui, către centrul său, există

o temperatură de circa 20.000.000°C, iar în centrul altor stele, chiar de 50.000.000°C. Pentru a ne putea da seama ce căldură reprezintă o temperatură de 50 milioane grade Celsius, să ne gândim că dacă gămălia unui ac ar fi încălzită la o astfel de temperatură, ar distruge orice viață existentă în jurul său pe o rază de 1.500 km.

Pe ambele talere ale unui centrifug de laborator (deci de mare precizie) se află câte un clopot de sticlă. Ele sînt perfect echilibrate. Sub unul dintre aceste clopote se află o muscă. Oare dacă musca începe să zboare sub clopotul de sticlă, se mai menține echilibrul, sau nu? Să vedem...

Răspuns: Dacă musca începe să zboare, echilibrul încetează. Căci pentru a-și putea lua zborul, ea trebuie să împingă talerul, să-și facă vînt. Prin aceasta, exercită o presiune oarecare asupra balanței. Oricît de mică e această presiune, e suficientă pentru a strica echilibrul balanței.

Prin ce anume se aseamănă gheața și fonta și prin ce se deosebesc ele de cele mai multe materii existente? **Răspuns:** Spre deosebire de celelalte materii, gheața și fonta, cînd sînt încălzite, nu se dilată, ci se contractează. Nu e așa?

Cu ce poate fi stînsă o cisteră de benzină care arde? **Răspuns:** Cu spuma de bioxid de carbon. Această substanță produce o poșghită izolantă în jurul benzinei, datorită căreia, aceasta pierde contactul cu oxigenul din aer și nu mai poate continua să ardă.

Ce determină susurul pîrăului? **Răspuns:** Numeroasele particule de aer pe care apa le înghite în cursul micilor sale cascade. Aceste particule de aer formează bășici. Ele se sparg și produc prin aceasta, susurul...

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

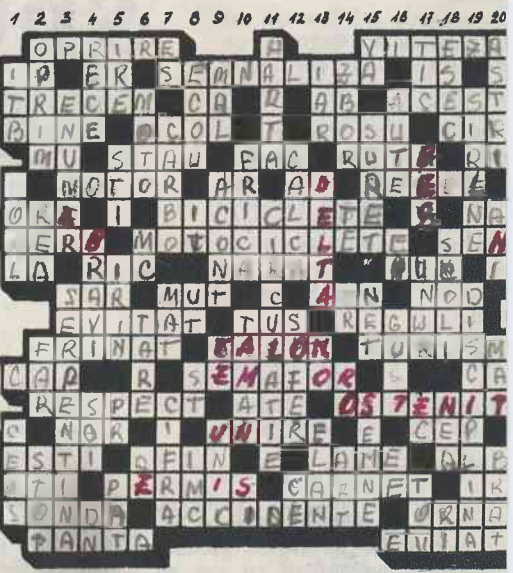
CIRCULAȚIE

ORIZONTAL :

- 1) Staționare — Depășirea celei legale te sancționează.
- 2) Comună mai amureșeană — În serpentină — Verbul farurilor și al cloaxanelor — Sîră — În Slatina.
- 3) Traversăm — Calciu — Primele din alfabet — Pronume demonstrative.
- 4) Calificativ la examene — Înconjur — Culoare care interzice circulația — Teatrul clovnilor și al acrobaților.
- 5) Unitate de măsură chinezească — Nu circulă — Execut — Itinerariu — Radu Ionescu.
- 6) Sufletul automobilului — Prepoziție (lat.) — Instrucțiuni care trebuie respectate.
- 7) Timp de calculare a vitezei în circulație — Mijloace de circulație — Instrument muzical.
- 8) Drum cu serpentină — Alte mijloace de circulație (pot fi și pe trei roți) — Poate fi unic sau interzis.
- 9) În logaritmi — Circulă... înapoi — Povestit — Dau naștere — Primește.
- 10) Trec ștacheta — Nu poate vorbi — Hâis — La cravată sau de comunicație.
- 11) Ocolit — Carneală specială — Cele de circulație trebuie să fie respectate de toți cetățenii.
- 12) Autovehicul oprit brusc — I se ia șoferului care calca regulile circulației — Sportul circulației cu piciorul.
- 13) Animal — Mijloc de semnalizare în circulație — Circulă cu boi.
- 14) Îl datorează pionierii și șoferii regulilor de circulație — Ite — Obosit.
- 15) Circulă... pe cer — Asocieri — La butoi.
- 16) Exiști — Arbust — De bărbierit sau la menajerie — Dungi pe stradă, pentru trecerea pietonilor.
- 17) Auxiliar al perfectului compus — Îngăduit circulației — Cel de conducere este roșu — Curalușă de meșină.
- 18) A face cercetări (fig.) — Se ivesc dacă se calcă regulile circulației — Împodobit.
- 19) Loc unde intervine frîna

VERTICAL :

- 1) Întreprinderea de Transporturi București — În același oraș — Orologiu.
- 2) Stopăm — Arbust spinos — Necesari mașinilor pentru a noaptea — Circulația e oprită.
- 3) Înșirui... — Aici atenția șoferului trebuie să fie mai mare.
- 4) Cu temperatura scăzută — Viteji — Și — Dan Niculescu.
- 5) La mijlocul Siretului — cunoaște — Arbust — Perele — În orice v. de dormit al C. F. R.-ului.
- 6) Prefix pentru moștenire — Maria Costescu — Puternic — Diftong.
- 7) S — Prefix în chimie — La șah — Oge — la numerele mașinilor.
- 8) Fenomen acustic — tează — Notă muzicală — Sete! — Intreprind Metalurgice Cugir.
- 9) La marginea apei — Ar — Pronume — Sens într-o singură direcție. Teamă — Chiar așa — Notă muzicală.
- 11) Pe e stabilește itinerariul de circulație — Trecerea hiclelor pe o cale de comunicație.
- 12) Pune p. rul — Conducător auto — Întrebare.
- 13) Din — Și Dunărea are una — Loc în Africa — nimal plin de... avint.
- 14) „Circulație” prin... ac — Pronume — Pomadă — Literă greacă — Arti (presc.).
- 15) Auxiliar al viitorului — Îl scoate el nul — La tenis sau la volei — Cele de pe ginea dreaptă a drumurilor trebuie să fie respectatocmai.
- 16) Prefix în temă — Dumnealor — E la pătrat.
- 17) Gest nervos — Îl are orice me — Șiet — La table — În plin.
- 18) Neresuscitate Institute de învățămînt — Zăpadă — Transmit semnalele acustice — Este necesar... pentru a evita accidentele de circulație.
- 20) S — Perioade de timp — Geom lipsit de străve — Parte a corpului.
- 21) Pe el circuli cu barca Rtu în R. P. Ungară — Unul care pune pe și în mare incurcătură.

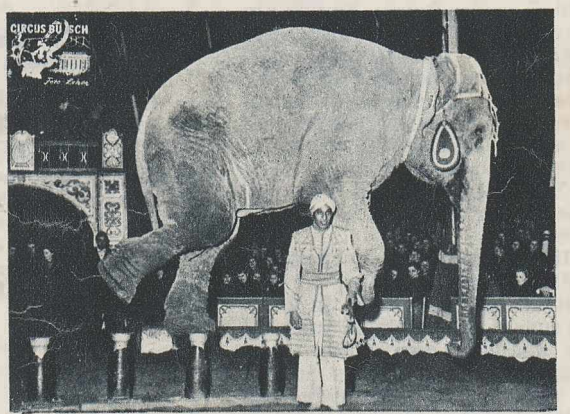
CIRCUL „BUSCH” LA BUCUREȘTI

Elefantul Olympia de la circul „Busch” din Berlin, unul dintre „oaspeții” Circului de Stat din București, are 70 de ani, cântărește câteva tone, bea zilnic vreo două sute de litri de apă și consumă cîteva saci de ovăz uneori amestecat cu morcov crud și piine. De cele mai multe ori, Olympia își completează masa cu un ceal cu rom, băut, de sigur, nu cu paharul, ci cu găleata. Pusă la treabă, Olympia poate împinge cu capul o casă pe roate din cele în care locuiesc oamenii circului, cu ușurința cu care o doică împinge căruciorul unui sugaci, iar cu trompa ridică lăzile pline, cu aceeași ușurință cu care noi, oamenii, scoatem din buzunar o cutie de chibrituri. Poate vreți să știți cum se numesc și ceilalți șapte elefanți veniți în turneu, o dată cu Olympia? Vi-i prezentăm: Ditta, Jeny, Karla, Jasso, Ceylon, Punci și Meniche. Ultimul este cel mai tînăr și are numai patru ani.

„Prietenul” cel mai apropiat al elefanților este Vidane, dresorul lor, născut în Ceylon, crescut în India și stabilit la Berlin. Un al doilea „prieten” este Banda, fiul lui Vidane, de 18 ani, născut în Berlin. Spectatorii bucureșteni pot să-l vadă pe Vidane-senior plimbat în jurul arenei, cu capul în gura elefantului Jeny, iar cu restul trupului suspendat, după cum produce emoție spectatorilor și Vidane-junior, pe care același elefant, culcîndu-se peste el, îl acoperă complet cu cele cîteva mii de kilograme ale sale. Te aștepti că tînărul dresor să apară turtit la proporția unei coli de hîrtie. Dimpotrivă, se ridică tot atît de întreg ca și înainte.

Dresajul de ponei, zebre, cămile și a singurei lame — care pare o oaie mare, albă și sprintenă — ține încordată atenția spectatorilor. Dar numerele cele mai interesante sînt dresajul leilor și al tigrilor; este de remarcă calmul deosebit și înalta școală a celor doi dresori, Alfred Kanen și Jupp Schlonsock. Sîntem siguri că nu e nevoie să vă îndemnăm a-i vedea în arenă!

Elefantul Ditta executînd un exercițiu de echilibristică: după cum se vede, pășește pe... sticle. În față, dresorul Vidane-junior.

DEZLEGAREA JOCULUI DE CUVINTE ÎNCRUCIȘATE „SPORT APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ORIZONTAL : 1) Colt — Romoșan. 2) Aler — Uta. 3) Lagatoise — U. 4) Ras — As — Adam. Cuț — C — Zenit. 6) A — Umăr — Uda — 7) Maraton — A — Ci. 8) Plasă — Eb — C. 9) Ia — Androvici. 10) Oho — A — Tricou. Nicu — Leo — Ast. 12) Înaintași — Ia.

VERTICAL : 1) Cal — Campioni. 2) Olaru — Ale. 3) Legătură — Cca. 4) Tras — Masă — U. Gn — Catana — N. 6) Rata — Ro — D — 7) Orosz — Neretea. 8) Mii — Eu — Boroș. O — Sanda — Vi — I. 10) Suedia — Gică. At — At — Ccoși. 12) Naum — Filuța.

REDAȚIA : BUCUREȘTI, Casa Postală 7, PIATA ȘCINTEII, Tel. 7.60.10 Int. 1786 **ABONAMENTE :** în toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **PREȚUL ABONAMENTELOR** 3 luni : 9 l. 6 luni : 18 l. un an : 36 l.

Sub masca unei false „prietenii“, diverse personalități americane au adresat popoarelor lagărului socialist, printre care și poporul nostru, „mesaje de sărbători“ din care se străvede ura lor neputincioasă împotriva regimurilor de democrație populară.

— Cît de mult aş vrea să vă strîng din nou la pieptul meu!

Desen de Eugen TARU

Prețul 1.50 [e]

FLACARA
Nr. 3 (76) — 1 februarie 1972